

Utredning av kostnader og kvalitet i grunnskolen

VERSJON 30.01.2026

TYNSET KOMMUNE

OPPDRAAGSGIVER: Tynset kommune
RAPPORTNUMMER: R-1023407
RAPPORTENS TITTEL: Ressursbruk i grunnskolen
ANSVARLIG KONSULENT: Bjørn A Brox
KVALITETSSIKRET AV: Øystein Neegaard
FOTOGRAFI I RAPPORT: Norgeskart.no
DATO: 30.01.2026

Forord

Denne rapporten er laget på oppdrag av kommunedirektøren i Tynset kommune. Prosjektet «Ressursbruk i grunnskolen» er en gjennomgang av dagens ressursbruk i grunnskolen og utredning av alternative løsninger for å effektivisere driften.

Datainnsamlingen har foregått høsten 2025. Vi takker for godt samarbeid med administrasjonen i Tynset kommune.

Agenda Kaupang har gjennomført prosjektet og står faglig ansvarlig for rapporten. Rapporten bygger på offentlig statistikk, intervjuer og interne data fra kommuneadministrasjonen. Vi tar forbehold for feil i datagrunnlaget.

Dette er endelig prosjektrapport

Skøyen, februar 2026

Agenda Kaupang

Innhold

1	Sammendrag	5
1.1	Problemstilling	5
1.2	Datagrunnlag	5
1.3	Befolkningsutviklingen	5
1.4	Grunnskolen i Tynset i dag	6
1.5	Forslag til tiltak for å effektivisere grunnskolen	7
2	Prosjektmetode og datagrunnlag	9
2.1	Befolkningsprognoser	9
2.2	Sammenligning av kostnader	10
2.3	Sammenligning av skolekvalitet	10
2.4	Folkehelse/skoleskyss	11
2.5	Skolen og lokalsamfunnet	13
2.6	Skolebyggene	14
3	Grunnskoler i Tynset kommune	20
4	Utvikling av folketallet	21
4.1	SSB middelalternativet	21
4.2	Prognose uten flytting og innvandring	23
5	Dagens situasjon i grunnskolen	25
5.1	Kostnader, kvalitet og effektivitet	25
5.2	Levekårene	27
5.3	Kostnadene i grunnskolen	28
5.4	Kvalitet i grunnskolen	35
5.5	Skoleskyssen	47
5.6	Skolen og lokalsamfunnene	48
6	Framtidige skolekostnader med dagens struktur	50
6.1	Fåset skole	50
6.2	Kvikne skole	55
6.3	Tylldalen skole	60
6.4	Tynset barneskole	66
6.5	Tynset ungdomsskole	72
6.6	Elever og kapasitet i Tynset kommune	76
6.7	Framtidige kostnader med dagens struktur	77
7	Tiltak for å effektivisere grunnskolen	79
7.1	Tiltak innenfor dagens struktur	79
7.2	Skolestrukturtiltak	89

8	Vedlegg.....	110
8.1	<i>Areal- og romprogram for barneskoler.....</i>	<i>110</i>
8.2	<i>Areal- og romprogram for ungdomsskoler.....</i>	<i>111</i>
8.3	<i>Areal- og romprogram for kombinerte skoler (1-10. trinn)</i>	<i>112</i>
8.4	<i>Grunnkretser og skolekretser i Tynset kommune</i>	<i>113</i>
8.5	<i>Forskning om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse</i>	<i>114</i>
8.6	<i>Vedlegg – Generelle betraktninger til alternative løsninger i skolestrukturutredninger</i>	Feil!

Bokmerke er ikke definert.

1 Sammen drag

1.1 Problemstilling

Tynset kommune ønsker en ekstern utredning av organisering og ressursbruk i grunnskolen med konkrete forslag til endringer. Det skal utredes tiltak både innenfor og utenfor dagens skolestruktur.

Kommunen ønsker effektive grunnskoler. Det vil si grunnskoler med høy kvalitet og lave kostnader. Samtidig skal grunnskolen bidra til utvikling av livskraftige og framtidsrettede lokalsamfunn. Utredningen kan derfor ikke ta utgangspunkt i dagens behov, men se framover. Vi sammenligner langsiktige løsninger.

Kommunen ønsker en analyse av dagens organisering som omfatter både elevprognoser, byggenes kapasitet og byggenes tilstand. Alternativer til dagens struktur skal sammenlignes etter fire dimensjoner:

- ▶ Økonomi
- ▶ Kvalitet
- ▶ Lokalsamfunn
- ▶ Skoleskyss/folkehelse

Kommunen har ikke selv angitt hvilke konkrete alternativer som skal utredes. Å finne fram til aktuelle alternativer er derfor en oppgave i prosjektet.

Skoleåret 2025-26 er det 5 kommunale grunnskoler med 616 elever. Det er ingen private skoler i kommunen.

1.2 Datagrunnlag

Konklusjonene i analysene i denne rapporten bygger på et omfattende datagrunnlag:

- ▶ Befolkningsprognoser fra SSB
- ▶ Kommunestatistikk fra SSB, FHI og Utdanningsdirektoratet
- ▶ Kommuneregnskap
- ▶ Kommunens styringsdokumenter
- ▶ Intervjuer med kommunale ledere og tillitsvalgte
- ▶ Befaring av alle kommunale grunnskoler
- ▶ Vurdering av skolebyggenes teknisk tilstand (eiendomsavdelingen)
- ▶ Diskusjoner med kommunens arbeidsgruppe og politiske styringsgruppe

1.3 Befolkningsutviklingen

Kapasiteten i grunnskoler må tilpasses endringer i antall innbyggere i målgruppen.

Befolkningsprognoser fra SSB fra 2024 tyder på at antall innbyggere 0–15 år vil synke med 5 % på landsbasis de neste 10 årene. Prognosen i rapporten sier at antall innbyggere 0–15 år i Tynset vil synke med omtrent 10 % mot 2040. Vi har ikke planlagt lenger fram enn 15 år. Langsiktige befolkningsprognoser er svært usikre når det gjelder barn i grunnskolealder. Kapasiteten i dagens grunnskoler er betydelig høyere enn behovet i planperioden.

Det er ikke utarbeidet prognoser på skolekrets nivå. Vi forutsetter omtrent samme utvikling i antall innbyggere 6-15 år i alle fire skolekretser de neste 15 årene.

1.4 Grunnskolen i Tynset i dag

Vi sammenligner dagens skoledrift (alternativ null) med alternative løsninger. Alternativene skal gi kommunen en mer effektiv barneskole. Vi ser både på kostnader, kvalitet, folkehelse og lokalsamfunn.

Kostnader: Tynset brukte mindre penger på grunnskolen enn gjennomsnittet i sammenlignbare kommuner i 2024. Utgiftene var 8 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen vi sammenligner med (kommunegruppe 2). Kommunegruppe 2 er kommuner med 2.000–10.000 innbyggere, lavt utgiftsbehov og middels inntektsnivå. Tynset har lavere utgifter enn skolestrukturen tilsier. Tynset (134 elever per skole) hadde mindre skoler enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2 (164 elever) i 2024. De små skolene drar opp utgiftene i grunnskolen i Tynset. Det er tydelig sammenheng mellom skolestørrelse og elevkostnad i norske kommuner.

Kvalitet: Grunnskolen i Tynset har betydelig bedre kvalitet enn gjennomsnittet av norske kommuner i 2024. Kommunen skårer bedre på 13 av 15 kvalitetsindikatorer i Kommuneindeksen 2025. Kommunen har godt læringsutbytte, gode tilbakemeldinger i elevundersøkelsen og godt kvalifiserte lærere.

Vi har sett nærmere på forutsetningene for å få gode resultater i grunnskolen. Vi har gått gjennom styringsdokumenter, offentlig statistikk og intervjuet ledere og ansatte.

- ▶ **Strategi:** Intervjuene tyder på en grunnskole med godt samarbeid og tydelig ledelse. Kommunen er del av et viktig interkommunalt samarbeid. Det mangler oppdaterte strategiske styringsdokumenter.
- ▶ **Organisering:** Kommunalområdet har en stor ledergruppe og organiseringen er relativt ny.
- ▶ **Kompetanse:** Det er god tilgang på lærerkompetanse, men det er krevende å rekruttere til lederstillinger og kan bli mer utfordrende fremover. Kommunen har satset på videreutdanning av lærere over tid.
- ▶ **Samarbeid mellom tjenestene:** Grunnskolene ser ut til å ha et godt samarbeid med PPT. Samarbeidet med barnevern og helse kan bli tettere. Bedre tidlig innsats (BTI) må implementeres som metode og det er muligheter for tydeligere samarbeid med flere eksterne aktører.
- ▶ **Individuelt tilrettelagt opplæring (spesialundervisning):** Omfanget er redusert, men det er grunn til å se om praksisen kan bli enda bedre.

Skoleskyss/folkehelse: Tynset 32 (%) har lavere andel elever med skoleskyss enn gjennomsnittet i kommunegruppen (42 %).

Lokalsamfunn: Det er ett tettsted med senterfunksjon i kommunen (Tynset). Skolestrukturen er tilpasset det tradisjonelle bosettingsmønsteret. Tynset har tilstrekkelig kapasitet i dagens grunnskoler i alle deler av kommunen.

Kostnader ved å videreføre dagens skolestruktur: Kommunen har fem gamle skoler med betydelig behov for modernisering. Nybygg på Tyllidalen er antakelig billigere enn å modernisere skolen. De andre skolene kan antakelig bygges om. Modernisering av dagens skoler med tilstrekkelig kapasitet anslås til 315 mill. kr. Arealet øker med 700 kvm. De årlige kapitalkostnadene øker med 17 mill. kr (renter og avdrag). Økte driftsutgifter (FDV for 700 kvm ekstra areal) utgjør rundt 1 mill. kroner. Denne planen gir en elevkapasitet på ca. 840. Kapasitetsutnyttelsen blir omtrent 70 %.

1.5 Forslag til tiltak for å effektivisere grunnskolen

1.5.1 Tiltak innenfor dagens skolestruktur

Vi tror det er mulig å redusere bemanningen i grunnskolen med opptil 10 årsverk fra dagens nivå. Denne konklusjonen bygger på sammenligning med andre kommuner. En reduksjon på 10 årsverk i grunnskolen i Tynset kommune representerer et betydelig inngrep i den samlede bemanningen og vil få konsekvenser for organiseringen av skoledriften, arbeidsbelastningen for ansatte og kan i ytterste grad påvirke kvaliteten på opplæringstilbudet. Tiltakene som beskrives, er forutsetninger for å redusere kostnadene med minst mulig konsekvenser for kvaliteten.

Bedre samarbeid mellom tjenestene: En forutsetning for mer effektiv ressursbruk i skolene i Tynset kommune er at samhandlingen mellom oppveksttjenestene blir mer strukturert, forpliktende og mindre personavhengig enn i dag. Personavhengighet gjør samhandlingen sårbar, ujevn mellom skolene og noe mindre egnet som styringsverktøy for kommunen samlet sett. Det trengs en tydeligere forventning om at andre tjenester utenom skolen, som barnevern, helsetjenester og psykisk helse, tar et mer aktivt og forpliktende ansvar tidligere i forløp. For skolene kan dette over tid bidra til redusert behov for kompenserende bemanning og færre ressurskrevende enkelttiltak.

Bedre individuelt tilrettelagt opplæring: Individuelt tilrettelagt opplæring utgjør en betydelig del av den samlede ressursbruken i grunnskolen i Tynset kommune. Omfanget av tiltak, organisering og bemanning knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring har stor betydning for kommunens kostnadsnivå, og at dette området samtidig er blant de mest krevende å styre. Tiltakene er ofte rettighetsbaserte, individorienterte og langvarige, og gir derfor begrenset fleksibilitet dersom de ikke organiseres på en systematisk og helhetlig måte.

Det er et potensial i å dreie organiseringen av individuelt tilrettelagt opplæring bort fra varige én-til-én-løsninger og over mot mer gruppebaserte og inkluderende tiltak. Individuelle løsninger kan være nødvendige i enkelte tilfeller, men når de brukes over tid som standardløsning, binder de opp store personalressurser og gir begrenset fleksibilitet i ressursbruken. En mer effektiv drift forutsetter at kommunen i større grad definerer klare kriterier for når én-til-én-tiltak skal benyttes, og at slike tiltak vurderes jevnlig med tanke på varighet, måloppnåelse og mulighet for overgang til mindre ressurskrevende løsninger.

Bedre samarbeid mellom skolene: Tynset kommune har en desentralisert skolestruktur med tre fådelte relativt små enheter og to store enheter i Tynset barneskole og Tynset ungdomsskole. Den desentraliserte skolestrukturen gir nærhet til elever og lokalsamfunn, men som samtidig medfører økte kostnader per elev sammenlignet med større og mer sammensatte skoler.

Et mer strukturert samarbeid på tvers av skolene kan bidra til mer effektiv ressursutnyttelse ved at kompetanse og kapasitet samles og brukes der behovet er størst. Dette gjelder særlig for funksjoner som ikke krever permanent tilstedeværelse ved hver enkelt skole.

Ny budsjettmodell: Kommunen bør gå gjennom sin metode for fordeling av budsjett mellom skolene. Større krav til effektiv drift bør støttes av en budsjettmodell som fremmer effektiv drift. Budsjettmodellen bør være faglig forsvarlig, rettferdig og enkel. Den bør sikre at lavere antall elever slår ut i budsjetttrammene samlet.

Billigere drift av skolebygg: Det foreslås modernisering av skolebygg med samlede kostnader på 314 millioner kroner. Mye av dette er etterisolering og forbedring av vinduer, tak og vegger i skolene, samt bedre styring av varme og ventilasjon. Dette kan kanskje gi grunnlag for lavere FDV-kostnader, spesielt energi og renhold. Vi har ikke anslått denne effekten.

1.5.2 Tiltak for å endre dagens skolestruktur

Vi har utredet fire alternativer. Vi har sammenlignet alternativene med dagens skolestruktur (alternativ null) når det gjelder kostnader, skolekvalitet, folkehelse og samfunnsutvikling.

Fåset til Tynset B: Det er plass på Tynset B til elevene fra Fåset de neste 20 år. Elevene ved Fåset kan flyttes til Tynset B uten ekstra investeringer. Årlige utgifter synker med 5,9 millioner kroner i forhold til alternativ null. Skolekvaliteten forventes å øke, på grunn av større fagmiljø og flere søkere til ledige stillinger. Skoleskyssen blir akseptabelt lang. Fordelene for Tynset-samfunnet ved modernisering av sentralskolen er kanskje større enn ulempen ved å miste grendeskolen i Fåset.

Tylldalen til Tynset B: Det er plass på Tynset B til elevene fra Tylldalen de neste 20 år. Elevene ved Tylldalen kan flyttes til Tynset B uten ekstra investeringer. Årlige utgifter synker med 6,1 millioner kroner i forhold til alternativ null. Skolekvaliteten forventes å øke, på grunn av større fagmiljø og flere søkere til ledige stillinger. Skoleskyssen blir akseptabelt lang. Fordelene for Tynset-samfunnet ved modernisering av sentralskolen er kanskje like stor som ulempen ved å miste grendeskolen i Tylldalen.

Fåset og Tylldalen til Tynset B: Det er ikke plass på Tynset B til elevene fra Tylldalen og Fåset de neste 20 år. Skolen må utvides med rom til to ekstra klasser. Årlige utgifter synker med 10,9 millioner kroner i forhold til alternativ null. Dette er et selvfinansiert prosjekt. Økte kapitalkostnader og mer skoleskyss finansieres av reduserte utgifter til bemanning og drift av skolebygg. Skolekvaliteten forventes å øke, på grunn av større fagmiljø og flere søkere til ledige stillinger. Skoleskyssen blir akseptabelt lang. Fordelene for Tynset-samfunnet ved modernisering av sentralskolen er kanskje like stor som ulempen ved å miste grendeskolen i Tylldalen og Fåset.

Ny 1-10-skole for Tynset, Fåset og Tylldalen: Det trengs en skole med to klasserekker og tre ekstra klasser for å dekke elevbehovet de neste 20 år. En ny skole anslås til 383 millioner kroner. Årlige utgifter synker med 4,3 millioner kroner i forhold til alternativ null. Skolekvaliteten forventes å øke, på grunn av større fagmiljø og flere søkere til ledige stillinger. Skoleskyssen blir akseptabelt lang. Fordelene for Tynset-samfunnet ved å få en topp moderne 1-10-skole i sentrum er kanskje like stor som ulempen ved å miste grendeskolen i Tylldalen og Fåset.

De fire tiltakene er sammenlignet med dagens skolestruktur i tabellen under. Alternativene er vurdert som bedre (+ eller ++) eller verre (- eller --) enn alternativ null (0). Kommunen må selv vekte hensynene mot hverandre.

Tabell 1: Sammenligning av alternative skolestrukturer i Tynset

Alternativ	Økonomi	Kvalitet	Folkehelse	Samfunnsutvikling
0: Dagens skolestruktur	0	0	0	0
1: Fåset til Tynset B	+	+	-	+
2. Tylldalen til Tynset B	+	+	-	0
3: Fåset og Tylldalen til Tynset B	++	+	--	0
4: Ny 1-10-skole for Tynset, Fåset og Tylldalen	+	+	--	0

2 Prosjektmetode og datagrunnlag

Prosjektmandatet er enkelt: få fram forslag til effektivisering av grunnskolene i Tynset kommune. Effektivisering av tjenestene betyr tiltak for å redusere kostnadene og øke tjenestekvaliteten. Kommunen etterspør tiltak både innenfor og utenfor dagens skolestruktur. Positive og negative konsekvenser av tiltakene skal beskrives.

Prosjektet gjennomføres i to faser. Først analyse, deretter utvikling av forbedringstiltak. Det er viktig at tiltakene bygger på analyse av dagens situasjon. Tiltakene skal være svar på de problemene analysen av dagens situasjon avdekker.

Vi har brukt et omfattende datamateriale i analysen av dagens situasjon:

- ▶ **Demografi:** Vi har brukt befolkningsprognoser fra SSB. Den siste prognosen er fra 2024.
- ▶ **Kostnader og kvalitet i tjenestene:** Vi har sammenlignet kostnader og kvalitet i grunnskolen med andre kommuner ved hjelp av Kommuneindeksen 2025 fra Agenda Kaupang. Dette er et verktøy som er utviklet for alle kommunale tjenester. Tjenestekvalitet er sammenlignet ved hjelp av offentlig kommunestatistikk fra KOSTRA/SSB, skolestatistikk fra Utdanningsdirektoratet og folkehelsedata fra FHI. Analysen legger størst vekt på data fra 2024, som er det siste året med sammenlignbare data for alle kommuner. For Tynset bruker vi også GSI-tall for skoleåret 2025–26.
- ▶ **Kommunens styring og ledelse:** Analysen bygger på gjennomgang av kommunens styringsdokumenter og intervjuer med kommunale ledere og ansatte/tillitsvalgte.

Analyseresultatene skal drøftes med kommunens arbeidsgruppe og styringsgruppe i to møter.

Tiltakene skal utvikles på grunnlag av analysene og i samarbeid med kommunens arbeidsgruppe og styringsgruppe. Tiltakslistene skal gås gjennom i møte med kommunens arbeidsgruppe og styringsgruppe.

Agenda Kaupang står ansvarlig for alle konklusjoner i rapporten.

2.1 Befolkningsprognoser

I dette prosjektet bruker vi befolkningsprognoser laget av SSB. Vi bruker MMMM-framskrivingen. Dette er hovedprognosen fra SSB. Den inneholder de mest sannsynlige verdiene for fruktbarhet, dødelighet, intern flytting og innvandring.

Prognoser for innbyggere 6–15 år er usikre, når vi kommer mer enn 10 år fram i tid. Både antall fødte, antall interne flyttinger og innvandringen er vanskelig å forutse. Det er mye flytting i denne aldersgruppen.

En alternativ måte å lage prognoser på, er å bruke antall innbyggere i folkeregisteret. Det kan gi like gode eller bedre prognoser de første årene. Denne metoden fanger opp flyktingene bedre enn SSBs prognoser. SSB forutsetter samme flyktningsmottak de neste fire årene som kommunen har hatt de fire siste. De siste årene har ikke verden vært slik. Denne metoden fungerer ikke på lang sikt (over 10 år). Da bør man forsøke å få med innvandring og flytting mellom kommuner.

Datagrunnlag: Vi bruker MMMM-prognosen fra 2024. Det kommer en ny prognose sommeren 2026.

2.2 Sammenligning av kostnader

Tjenesten «grunnskole» omfatter følgende KOSTRA-funksjoner i vår analyse:

- ▶ 202 Grunnskolen: Undervisningen og alle ansatte ved skolene. Pedagogiske fellesutgifter og refusjoner mellom kommunene
- ▶ 213 Voksenopplæring: Først og fremst norskundervisning for innvandrere. Ikke med i dette prosjektet.
- ▶ 215 SFO: Lønn, drift og egenbetaling.
- ▶ 222 Skolelokaler: Utgifter til daglig drift og vedlikehold av bygene (FDV) og avskrivninger
- ▶ 223 Skoleskyss: Kommunens egenandel, fylket betaler mesteparten.

Vi starter analysen med å sammenligne behovskorrigerte netto driftsutgifter per innbygger:

- ▶ Netto driftsutgifter: Lønn, andre driftsutgifter og avskrivninger minus driftsinntekter (egenbetaling og refusjoner)
- ▶ Behovskorrigerte utgifter: Korrigerer for forskjeller mellom kommunene når det gjelder demografi, geografi og sosiale forhold. Datagrunnlag fra Kommunaldepartementet/ inntektssystemet for kommunene.

I den mer detaljerte analysen bruker vi bedriftsøkonomiske metoder. Kostnader er et produkt av volum og enhetskostnader. Vi sammenligner:

- ▶ Volum: Elever, kvadratmeter
- ▶ Enhetskostnader: utgift per elev, utgift per kvadratmeter

Datakilder:

- ▶ Regnskap: SSB/KOSTRA gir regnskapstall for alle kommuner
- ▶ Kommuneregnskapet i Tynset gir regnskap for hver enkelt skole.
- ▶ Volum: Vi henter data fra SSB/KOSTRA.
- ▶ Bygningsareal: Data om hver skole er levert av Tynset kommune

2.3 Sammenligning av skolekvalitet

Alternativene i analysen vurderes ut fra et sett gitte kriterier.

Pedagogisk kvalitet og ressurser. Det finnes ikke forskning som støtter at skolestruktur og skolestørrelse har direkte betydning for den pedagogiske kvaliteten. De kvalitetsforskjellene som er dokumentert handler om muligheter for valgfag på ungdomstrinnet og utfordringer med å rekruttere rett fagkompetanse i små fagmiljøer, men det handler i hovedsak om tilgang på kompetente ansatte og ikke skolens størrelse i seg selv. Det er mulig å oppnå høy pedagogisk kvalitet i både små og store skoler. Det handler først og fremst om de ansatte, og ikke bygget eller strukturen. Samtidig er det slik at et godt bygg gjør det enklere for lærere å utføre sitt arbeid.

Faglig innhold, elever og ansatte. Dette kriteriet omfatter mulighetene for utvikling av et godt fagmiljø med mulighet for rekruttering, fagsammensetning og et tilbud som gir gode tjenester til elever. Et godt arbeidsmiljø gir den ansatte anledning til å bruke sin fagkompetanse, det er robust og det er nok tid til ledelse. Heltidskultur, store stillinger, sårbarhet ved sykdom og fravær, kontinuitet og attraktivitet vil være forhold som vurderes under dette kriteriet.

Tilpasset opplæring og individuelt tilrettelagt opplæring. Tilpasset opplæring er plikt for kommunen å legge til rette for og vil gjelde uavhengig av skolens størrelse. Spesialpedagogikk påvirkes i liten grad av strukturalternativene i seg selv, men avhenger først og fremst av muligheter for effektiv

organisering og tilgang på kompetanse. Dette dekkes allerede under vurderingen av Faglig innhold, elever og ansatte. Vi har derfor valgt å ikke ha dette som et eget vurderingskriterium, men omtaler det der det er relevant.

Skolebygget: For å designe skoler på en effektiv måte, må pedagogiske mål og innsikt i hva som fremmer læring stå i fokus. Det er betydelig mer variasjon i undervisningsmetoder nå enn da mange av de norske skolebygningene ble utviklet og reist. Moderne læreplaner legger vekt på at elevene skal utvikle studieteknikker, det vil si å lære hvordan de skal lære. Elevene skal også utvikle problemløsningsferdigheter gjennom prosjektarbeid, entreprenørskap og samarbeid. Kompetanse om miljøutfordringer har fått økt betydning, og en mer praktisk tilnærming til læring er nå vanlig.

Det er en del kunnskap om hvordan fysisk aktivitet påvirker læring samt fysisk og psykisk helse. Lek er spesielt viktig for de yngste barna og spiller en stor rolle i utviklingen av kreativitet (jf. Karin Høyland, Sintef). I stedet for det mer tradisjonelle klasserommet hvor elevene sitter i rekker, legger man nå vekt på å gi muligheter for ulike måter å jobbe på, ulike arbeidsstillinger og steder. Med dette som bakgrunn har fleste kommuner valgt å bruke et skolearealprogram som tar utgangspunkt i elevtallet, og ikke utgangspunkt i antall klasser. Elevtallet er også utgangspunktet i vår arealprogram for skole som ligger vedlagt. Samtidig vil et skolebygg overleve flere lærerplaner og fokus, noe som er viktig for skoleanlegget.

Forskning viser at omgivelsene påvirker hvordan vi har det, hvordan vi jobber og presterer, både ute og inne. Ut fra dette blir utforming og funksjonalitet viktig. Ut fra dette har vi tatt utgangspunkt i arealprogram for barneskole som vektlegger en større fleksibilitet i generelle læringsarealer.

2.4 Folkehelse/skoleskyss

Reisetid til skolen er en faktor som legger begrensninger på skolestrukturen. Det må være en akseptabel reisevei til skolen. Forskningen viser at lang reisevei til skolen går ut over elevenes trivsel (NF-rapport 14-2003, se vedlegg). Vi oppfatter derfor lang skolevei som et folkehelseproblem.

Det er ingen regler om maksimal eller akseptabel reisevei til skolen. Opplæringsloven gir rett til gratis skoleskyss for elever i grunnskolen med mer enn 4 kilometer reisevei til skolen i 2.-10.trinn og 2 kilometer på første trinn. Skoleveien regnes fra dør til dør på vinterbrøytet vei.

Vi har ikke klart å finne noen veiledere fra staten når det gjelder maksimal reisetid til skolen. Buskerud fylke har laget en veileder for kommunene. Maksimal reisetid varierer fra 45 til 75 minutter etter barnets alder, se tabellen under.

Tabell 2: Maksimal reisetid til skolen. Kilde: Brakar, Veileder skoleskyss i grunnskolen 2024-25.

Skoletrinn	Maksimal reisetid i minutter
1-3	45
4-6	60
7-10	75

Det eksisterer ingen oversikt over faktisk reisetid til skolen for elever i norske grunnskoler. Vi har forsøkt å gjøre et estimat, basert på det datagrunnlaget som finnes. SSB produserer statistikk over veilengden mellom elevenes hjem og skolen for elever i alle norske grunnskoler. Vi forutsetter 5 minutter gangtid til bussen, kjørehastighet 60 km/time med 25 % tillegg for å ta på elever og 5

minutter pause på skolen før skolestart. Dette betyr maksimal reisevei 30 km i småskolen, 40 kilometer på mellomtrinnet og 45 kilometer i ungdomsskolen.

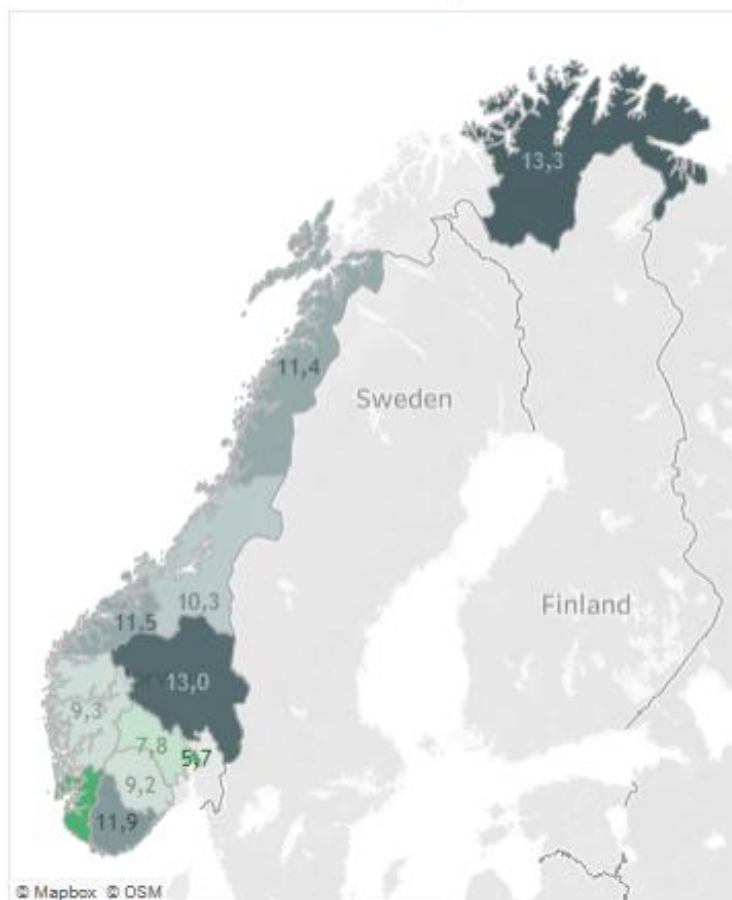
Tabell 3: Modell for maksimal reisetid til skolen. Kilde: Agenda Kaupang.

Trinn	Maks reisetid i minutter	Maks reisevei i kilometer
1-4	45	30
5-7	60	40
8-10	75	45

Det er viktig å understreke at dette bare er et eksempel. Mange elever har lenger enn 5 minutter å gå til skolebussen, inkludert ventetid. Veistandarden og antall stopp varierer fra sted til sted.

Statistikken fra SSB viser at det er svært få norske skoleelever som har så lang reisevei som tabellen over viser. Figuren under viser kjørelengden i hvert fylke for de 5 % av elevene i 5.klasse med lengst reisevei i 2020. I Innlandet var det 5 % av elevene som hadde mer enn 13 kilometer reisevei. Gjennomsnittet for elever i 5.klasse i Innlandet var 4 kilometer.

Køyreavstand til skole (kilometer). 2020
Trinn: 5. trinn. Sentralt mål: 95. persentil

Kartet framhever fylke med lang avstand til skole (mørk gråblå farge) og fylke med kort avstand (mørk grøn).

Figur 1: Reisevei i kilometer til skolen for de 5 % av elevene på 5.trinn med lengst reisevei 2020. Kilde: SSB.

På ungdomsskolen er det flere elever med lang kjørevei til skolen. I Innlandet var det 5 % av elevene som hadde mer enn 37,5 kilometer reisevei til skolen i 2020. Gjennomsnittlig kjørelengde var 11,7 kilometer. Figuren under viser hvor langt det var til skolen for de 5 % av elevene med lengst reisevei i 2020 i hvert fylke.

Figur 2: Reisevei i kilometer til skolen for de 5 % av elevene på 10.trinn med lengst reisevei 2020. Kilde: SSB.

2.5 Skolen og lokalsamfunnet

Endret skolestruktur betyr vanligvis færre og større grunnskoler. Nedleggelse er vanligvis en ulempe for lokalsamfunnet. Nye og større enheter kan samtidig være en fordel, dersom den nye enheten understøtter samfunnsendringer man ønsker eller uansett vil få.

2.5.1 Skolenedleggelse som ulempe

Skolene er samlingspunkter for de familiene som har barn på skolen, for foreninger som bruker skolelokalene til sine aktiviteter, og for lokalsamfunnet ellers, blant annet når man skal feire 17. mai. Barneskolene har større betydning enn ungdomsskolene. Barneskolene er samlingspunkt på 17. mai. Ungdomsskolene dekker ofte flere lokalsamfunn.

Hvis skolen legges ned, vil det vanligvis bety en svekkelse av lokalsamfunnet. Elever, foresatte og innbyggere får andre arenaer for samhandling. Barna får venner andre steder, foreldrene treffer

foreldre fra andre steder og det kan bli mindre grunnlag for lokale aktiviteter. Bygda blir et mindre attraktivt sted å flytte til.

Det er forsket lite på de samfunnsmessige konsekvensene av skolenedleggelse (Nordahl). Konklusjonene i forskningen vil vi oppsummere slik:

- ▶ Skolen er en viktig sosial institusjon. Det er en risiko for at samholdet i bygdene svekkes når skolen forsvinner.
- ▶ Skolenedleggelse er negativt for folketallet i bygda, men det er ikke skolen som holder liv i bygda. Utviklingen i bygder som mister skolen er svært ulik. Bygder i pendlingsområdet til en by og bygder med et sterkt foreningsliv og sosiale entreprenører kan klare seg godt uten skole. Lokalt næringsliv er lite påvirket av skolenedleggelse.
- ▶ Skolebytte oppleves ikke som noe problem hos de fleste elever. Et større skolemiljø er en anledning til å få nye venner. Problemene oppstår hvis det blir lang reisevei til den nye skolen.

I vedlegg er forskningen om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse gjengitt mer detaljert.

2.5.2 Skolenedleggelse som fordel

Endret skole- og barnehagestruktur betyr vanligvis at grunnskoler flyttes fra periferi til sentrum i kommunen. Dette må ses som en del av en mer generell sentraliseringsprosess i kommunene.

Det har i mange år pågått en sentralisering av bosetting og næringsvirksomhet i de fleste kommuner. Butikkene i utkanten legges ned. De samles i sentrum. Der bygges det samtidig ut leiligheter og diverse kommunale tjenestetilbud. Utvikling av kommunesenteret oppleves som en strategi for overlevelse i mange kommuner. Kommuner uten et skikkelig sentrum blir et mindre attraktivt sted å bo. Ansatte vil ikke flytte til kommunen. De blir i stedet ukependlere fra mer attraktive steder. Dette er blitt et betydelig problem i forsvarskommunene i Nord-Norge.

Innenfor pleie og omsorg er sentralisering av tjenestetilbudet en viktig strategi i de fleste kommuner. Eldreboliger, sykehjem og boliger med service legges i sentrum. Lett tilgang til butikker og helsetilbud gir mer selvstendige eldre og enklere drift av den kommunale pleietjenesten.

Sentraliseringen som har skjedd innenfor grunnskolen har stort sett vært for å drive billigere eller tilpasse kapasitet til synkende elevtall. Sentralisering har sjelden vært et mål i seg selv. I noen kommuner er sentralskoler benyttet for å binde kommunen sammen. Hof kommune er et eksempel.

Nasjonale myndigheter ønsker at kommunene sentraliserer boligbyggingen for å redusere investeringer i infrastruktur, redusere miljøbelastninger og øke bruken av kollektivtransport. Dette er argumenter for en mer sentralisert skolestruktur.

Skolestrukturen bør tilpasses det framtidige bosettingsmønsteret i kommunen. Dagens struktur bygger på fortidens bosettingsmønster. Et skolebygg og barnehagebygg har en levetid på minst 40 år. Kommunen bør unngå å investere i grunnskoler på steder som folk flytter fra.

2.6 Skolebyggene

2.6.1 Strukturutredninger og byggeprosjekter

Vi skiller mellom strukturanalyser og byggeprosjekter. Strukturanalysen munner ofte ut i byggeprosjekter, men dette er bare en forberedende fase. Formålet med analysen er å sammenligne mange løsninger. Det er ikke rasjonelt å detaljere løsningene på dette stadiet. Bredde er viktigere enn dybde. Analysen i denne rapporten bruker derfor erfaringstall for byggekostnader per kvm.

Vi gjør få konkrete vurderinger av eksisterende bygninger. Det foreligger ingen arkitekt-tegninger. Grunnforhold er ikke undersøkt.

På grunnlag av utredningen anbefales noen løsninger. Bør kommunen bygge om eller bygge nytt? Det vil være mange usikre momenter i kostnadskalkylene. Vi advarer mot å legge utredningen direkte til grunn for å sette i gang planlegging av konkrete byggeprosjekter. Det bør gjøres grundigere tekniske undersøkelser av de viktigste alternativene. Vi anbefaler å følge moderne rutiner for faseindelte byggeprosesser. Staten og kommunene bruker følgende tre faser:

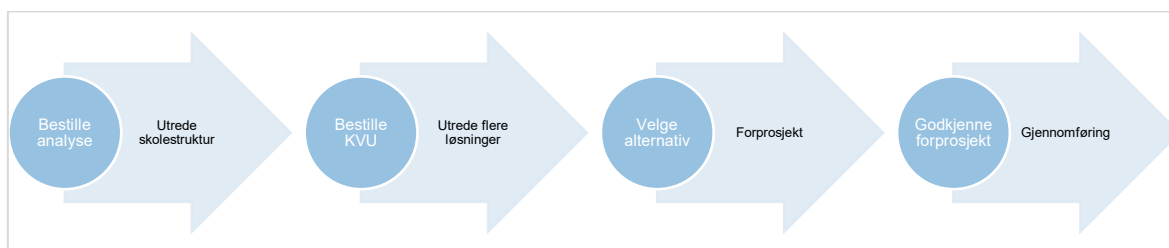
- ▶ **Konseptvalgutredning:** Dette er en utredning av alternative løsninger på et behov. Konkrete løsninger skisseres. Man sammenligner alternative løsninger. Det kan gjelde både tomtevalg og utforming av bygg. På dette stadiet er kostnadsestimater og tidsplaner ikke endelig fastsatt.
- ▶ **Forprosjektet:** Dette er en detaljert utredning av den valgte løsningen. Vi vet hvor bygget skal ligge. Endelig kostnadsramme og framdriftsplan fastsettes. Denne utredningen er grunnlaget for å sette prosjektet ut på anbud. Hvis/når forprosjektet vedtas, settes byggeprosjektet i gang.
- ▶ **Gjennomføringsfasen:** Nå er terningen kastet. Det utarbeides anbudspapirer og velges leverandører. Byggingen gjennomføres. Resultatet rapporteres til politikerne.

Det vil vanligvis være eiendomsavdelingen i kommunen som leder alle tre fasene i byggeprosjektet. Skoleadministrasjonens hovedansvar er å utarbeide bestillingen som starter opp prosessen. Det vil blant annet si hvilke alternativer som skal utredes og funksjonelle krav til byggene.

Vi oppfatter utredningen av skolestruktur som en primært skolefaglig analyse for å komme fram til en god bestilling. Utredningen av struktur skal sikre at de mest interessante alternativene blir tatt med i konseptvalgutredningen.

Figuren under viser de fire fasene i byggeprosessen som vi har beskrevet over. Politikernes rolle er angitt i sirklene i figuren. De tar beslutningene mellom hver fase:

- ▶ Sette i gang utredning av skolestruktur
- ▶ Velge hvilke konsepter som skal utredes
- ▶ Velge løsning og sette i gang forprosjektet
- ▶ Godkjenne forprosjektet og sette i gang byggingen
- ▶ Godkjenne byggregnskapet/sluttrapporten fra prosjektet

Figur 3: Modell for håndtering av skoleutbygging i kommuner

2.6.2 Byggekostnader

Vurdering av tilstand for skoler er basert på observasjoner og informasjon fra ansatte i kommunen i forbindelse med befaringer 12.11.2025, samt oversendte dokumenter.

Vurdert tilstand danner videre grunnlag for forutsatte nødvendige tiltak for å få byggene opp til dagens standard (TEK17), og hva det vil medføre av investeringer/byggekostnader. Kostnads-vurdering er basert på erfaringspriser (kvadratmeterpriser) for ulike type bygg, omfang og arealer.

Det er beregnet kostnader knyttet til nybygg og ombygging/oppgradering, der eksisterende areal er mottatt fra kommunen og arealbehov iht. dagens standard er hentet fra utformede arealprogram. Investering er vurdert ut ifra følgende kategorier:

- ▶ Nybygg
- ▶ Omfattende oppgradering: Alt (som nybygg) bortsett fra grunnarbeider, bærende konstruksjoner, takkonstruksjon og dekker.
- ▶ Moderat oppgradering: Justering/oppgradering av tekniske installasjoner, alle innvendige overflater og inventar.
- ▶ Lett oppgradering: Alle innvendige overflater og inventar.

Det er benyttet erfaringskostnader fra «Norsk Prisbok» for de ulike elementene/ bygningene, der det er forutsatt normale grunnforhold, materialkvaliteter etc. Oppgitte kostnader tilsvarer «kostnadsramme» (P85) – konto 01–12 iht. «NS3453 Spesifikasjon av kostnader i et byggeprosjekt», og inkluderer byggekostnader, rigg og drift, prosjektering og administrasjon, merverdiavgift, samt et risikopåslag (forventet tillegg og usikkerhetsavsetning). Vurdert prisnivå er per februar 2025. Det er ikke medtatt kostnader knyttet til tomt, midlertidige lokaler, utendørsarbeider, prisstigning (frem til byggestart og under byggeperiode), byggelånsrenter eller løst inventar.

Vi bruker følgende priser i våre beregninger:

- ▶ Tilstandsgrad 1 – «pusse opp» kr. 5.300 per kvm (10 % av nybygg-kostnad)
- ▶ Tilstandsgrad 2 – «bygge om» kr. 22.000 per kvm (ca. 40 % av nybygg-kostnad)
- ▶ Tilstandsgrad 3 – «bygge nytt» kr. 53.000 per kvm

Tilbygg anslås til 46.000 kroner per kvm (Holte prosjekt kalkylemodell).

2.6.3 Tomtebehov for grunnskoler

Det er gjort en vurdering av tomtebehov ved alternativ null og nye alternativer. Vurdering er basert på veilederen «Uteområder i grunnskoler – hvordan sikre kvalitet» fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), NMBU rapport, Ås 2020, ISBN: 978-82-575-1659-8. Rapporten er tilgjengelig på internett. Veilederen handler bare om uteområdet for barna, det vil si den delen av tomten som er avsatt til lek og elevaktiviteter. Tomten må i tillegg ha plass til bygget og parkering/trafikkareal.

- ▶ Uteareal: Veilederen sier 30 kvm per elev i grunnskolen i spredtbygde strøk, 18 kvm i tettbygde strøk. Veilederen aksepterer redusert uteareal i tettbygde strøk.
- ▶ Bygget: Vi må ha plass til byggets grunnflate. Det vil si brutto areal delt på antall etasjer.
- ▶ Trafikkareal: Vi tar bare med parkeringsareal. Vi regner med 1 plass per årsverk i skolen. Vi regner 20 kvm per parkeringsplass

2.6.4 Rom- og arealprogram for moderne skoleanlegg

Visjonen for skolen i Tynset er et viktig spørsmål når man lokalt skal si noe om hva som er krav til et moderne og framtidsrettet skoleanlegg.

Areal- og romprogrammer utgjør et sentralt metodisk grunnlag for vurderingen av skolekapasitet, bygningsmessig kvalitet og langsiktig bærekraft i grunnskolesektoren. Skolebygg representerer et av kommunens mest komplekse og kostnadskrevende formålsbygg, og beslutninger om dimensjonering, funksjonalitet og utforming har konsekvenser over flere tiår. Et systematisk arbeid med areal og romprogram er derfor avgjørende for å sikre at skolebyggene både støtter opp under pedagogisk kvalitet og gir en økonomisk og driftsmessig bærekraftig løsning.

Mange nye areal- og romprogrammer i norsk skoleplanlegging tar primært utgangspunkt i elevtall fremfor tradisjonelle klasseenheter. Dette er i tråd med nasjonale føringer og forskningsbaserte anbefalinger, hvor fleksibilitet, generalitet og skalerbarhet står sentralt. En arealmodell som baserer seg på elevtall gir et forholdsvis presist og fremtidsrettet bilde av kapasitetsbehovet, og legger til rette for at skolebygg kan håndtere variasjoner i elevmasse uten omfattende ombygginger eller driftsmessige ulemper. Prinsippet støttes også av nyere pedagogisk forskning som viser at læringsarealer må være utformet slik at de kan tilpasses varierte arbeidsformer, endringer i organisering og skiftende elevbehov gjennom byggets levetid. I struktursprosjekt som dette bruker vi areal- og romprogram til å dimensjonere skoler og ikke designe dem. Vi har et forslag til et nøkternt areal- og romprogram som samvarierer godt med standarder og prinsipper som flere norske kommuner legger til grunn.

Areal- og romprogrammet beskriver funksjonene et skolebygg må inneholde, og hvilke arealer som kreves for å ivareta disse. Det er vanlig å skille mellom generelle læringsarealer, spesialiserte undervisningsrom og ulike støtte- og driftsarealer. Generelle læringsarealer – som baser, klasserom, grupperom og fleksible soner – skal gi rom for individuell fordypning, samarbeid, prosjektarbeid og helklasseundervisning. Læreplanverket legger stor vekt på varierte arbeidsformer, elevaktivitet og tverrfaglighet, og generelle læringsarealer må derfor utformes med høy grad av fleksibilitet.

Spesialrom som naturfag, kunst og håndverk, musikk, mat og helse og kroppsøving har særskilte krav til teknisk standard, sikkerhet og utstyrsbruk. Disse rommene er ofte kostnadskrevende og plassintensive, og dimensjoneringen av dem inngår derfor som en sentral del av vurderingen av både arealeffektivitet og driftskostnader. Støttearealer – herunder personalrom, møterom, stillerom, garderober, toaletter, lager, kommunikasjonsarealer og tekniske rom – er avgjørende for et godt arbeidsmiljø og effektiv gjennomføring av skolens daglige drift. I moderne skoleanlegg legges det særlig vekt på at støttearealene skal understøtte profesjonsfellesskapet, tilrettelegge for tverrfaglig samarbeid og gi rom for nødvendig for- og etterarbeid.

En rekke kvalitetsprinsipper går igjen i både forskningslitteratur og nasjonale veiledere om skolebygg. Fleksibilitet og generalitet trekkes fram som grunnleggende, ettersom rom som kan brukes til flere formål gir større pedagogisk handlingsrom og reduserer behovet for fremtidige ombygginger. Videre er gode akustiske forhold, tilstrekkelig dagslys og godt inneklima dokumentert å ha direkte betydning for elevers konsentrasjon, trivsel og læringsutbytte, og for de ansattes helse og arbeidsmiljø. Like viktig er en tydelig soneinndeling mellom rolige læringsområder, praktisk-estetiske funksjoner og sosiale møteplasser. En slik helhetlig organisering av arealene bidrar til trygghet, god logistikk og et læringsmiljø som fremmer inkludering og arbeidsro.

Arealvurderinger inngår også som et sentralt element i analysen av økonomisk bærekraft. Normtall for netto og brutto areal per elev gir grunnlag for sammenligning, vurdering av over- eller underdimensjonering og estimering av fremtidige investerings- og driftskostnader. For store arealer gir høyere energibruk, renholdskostnader og vedlikeholdsbehov, mens for små arealer kan skape press på læringsmiljø, redusere fleksibilitet og begrense skolens evne til å imøtekomme endrede elev- og tjenestebehov. En systematisk tilnærming til arealbruk bidrar derfor til å sikre at skolene planlegges og utvikles i tråd med både pedagogiske og økonomiske hensyn.

Metodisk brukes areal- og romprogrammet i tre hovedspor i denne utredningen. For det første vurderes eksisterende bygg opp mot krav til funksjonalitet, fleksibilitet og teknisk standard, herunder krav til universell utforming, inneklima og arbeidsmiljø. For det andre analyseres hvordan arealene støtter opp under pedagogiske mål og læringspraksiser, inkludert tilpasset opplæring, elevaktivitet, tverrfaglighet og økende behov for spesialisert elevoppfølging. For det tredje brukes romprogrammet til å modellere scenarioer for fremtidig kapasitet og arealbehov, basert på demografiske prognoser og alternative strukturelle løsninger.

Samlet utgjør areal- og romprogrammet et sentralt faglig rammeverk som binder sammen vurderinger av kvalitet, kapasitet og økonomi. Det gir grunnlag for å sammenligne ulike strukturalternativer på en konsistent måte og for å vurdere om skolens fysiske rammer er robuste, hensiktsmessige og tilpasset både dagens og fremtidens krav til en moderne og inkluderende grunnskole.

Eldre skolebygg i Norge – generelle kjennetegn

En stor andel av dagens norske skolebygg ble oppført i perioden fra 1950-årene til midten av 1990-årene, og disse byggene bærer preg av datidens pedagogiske tenkning, tekniske standarder og reguleringer. Den tradisjonelle klasseromsstrukturen er særlig fremtredende i eldre skoleanlegg. Undervisningen var organisert etter en modell der én lærer underviste én klasse i ett fast rom, og arkitekturen gjenspeilte dette gjennom lukkede klasserom plassert langs korridorer. Denne løsningen ga lite rom for fleksibilitet, gruppeinndeling og varierte arbeidsformer, og samsvarer i begrenset grad med dagens pedagogiske praksis som legger vekt på samarbeid, elevaktivitet og tilpasset opplæring. Et resultat av dette er at eldre skoler ofte har få eller mangelfulle grupperom, og i liten grad arealer som kan omstilles raskt mellom ulike undervisningssituasjoner.

Teknisk standard utgjør et annet sentralt kjennetegn ved eldre skolebygg. Mange av disse byggene ble oppført før mekaniske ventilasjonsanlegg ble vanlig, og er således preget av naturlig ventilasjon uten tilstrekkelig luftskifte. Dette har konsekvenser for inneklimaet og kan føre til høye CO₂-nivåer, dårlig temperaturregulering og utfordringer med fukt. I tillegg er de elektriske anleggene ofte dimensjonert for et langt lavere strømforbruk enn dagens digitale undervisning forutsetter. Akustiske forhold er et tilsvarende gjennomgående problem: materialvalg og konstruksjonsprinsipper fra perioden gir ofte etterklangstider og støyforhold som ikke tilfredsstiller moderne krav til arbeidsro.

Manglende universell utforming er også typisk for eldre skolebygg. Før innføringen av nyere tekniske forskrifter var tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelser ikke et systematisk krav. Mange eldre skoler har derfor trange korridorer, flere nivåforskjeller uten heis, utilstrekkelige toalettfasiliteter og lite tilrettelagte inngangspartier. Dette gjør byggene krevende å bruke for elever og ansatte med funksjonsnedsettelser, og oppgradering til moderne standard krever ofte omfattende bygningsmessige inngrep.

Romprogrammet i eldre skoler avspeiler også en helt annen forståelse av skolens virksomhet enn den som gjelder i dag. Det er ofte få dedikerte rom for spesialpedagogisk oppfølging, samtaler, helsesykepleier, miljøarbeidere eller tverrfaglige tjenester rundt eleven. Der slike funksjoner likevel finnes, er de ofte etablert i ombygde rom som opprinnelig hadde andre formål. Dette begrenser skolens mulighet til å møte kravene til inkludering, tilpasset opplæring og helhetlig elevtjeneste som dagens lovverk og pedagogiske prinsipper forutsetter.

De bygningstekniske løsningene som dominerte i oppføringsperioden, gjør mange eldre skolebygg energikrevende. Utstrakt bruk av enkle eller tidlige dobbeltvinduer, begrenset isolasjon i vegger og tak, og uheldige kuldebroer bidrar til høyt varmebehov og økte driftskostnader. I tillegg er tak og fasader ofte kommet til et punkt hvor rehabilitering er nødvendig for å sikre videre bruk.

Arealbruken i eldre skoler viser både over- og underdimensjonering sett opp mot dagens standarder. Noen skoler har forholdsvis store korridorer og kommunikasjonsarealer som ikke inngår aktivt i undervisningen, mens klasserommene i mange tilfeller er mindre enn dagens anbefalinger. Personalrom, møterom og arbeidsrom for lærere er også ofte underdimensjonerte, noe som utfordrer både profesjonsfellesskapet og kravene til et godt arbeidsmiljø.

Sosiale soner og fellesarealer er vanligvis mindre utviklet i eldre skolebygg enn det som forventes i moderne skoleanlegg. Oppholdsarealer er ofte små og lite tilrettelagt for sosialt samspill, og

uteområdene bærer preg av en tid der lek og fysisk aktivitet ikke ble innlemmet i pedagogiske mål for læring og mestring på samme måte som i dag. Takhøyde og dagslysforhold i rommene oppfyller heller ikke alltid nåtidens krav og anbefalinger, ettersom vindusflater og lysinnslipp var mindre vektlagt i byggeperiodene. Dette kan påvirke både trivsel, konsentrasjon og læringsresultater.

Eldre skolebygg i Norge kjennetegnes av robuste konstruksjoner og en klar, tradisjonell organisering, men også av mangel på fleksibilitet, sviktende teknisk standard og begrenset tilpasning til dagens pedagogiske og arbeidsmiljømessige krav. De representerer ofte bygg med stort potensial, men hvor behovet for modernisering er betydelig dersom de skal fungere som framtidsrettede læringsarenaer.

Ellers bærer de eldre skolebyggene ofte preg av at det er gjort nødvendige endringer og påbygginger underveis. Dette har ofte ført til at internkommunikasjonen, det å komme seg til og fra ulike områder, er blitt mer tungvint.

Agenda Kaupang har gjort en enkel funksjonskartlegging basert på befaring, samtale med skolens ledelse og tilgjengelige plantegninger. Den viktigste hensikten med denne kartleggingen er å skaffe grunnlag for å vurdere om skolen har de funksjonsarealene en bør ha ut fra dagens krav i læreplan og aktuelle forskrifter. Vi viser også til forskrift for miljørettet helsevern og arbeidsplassforskriften. Vi går ikke i detalj i vår beskrivelse, men gir en kort oversikt over funksjonsområder som er mangelfulle ved det enkelte skolebygg.

3 Grunnskoler i Tynset kommune

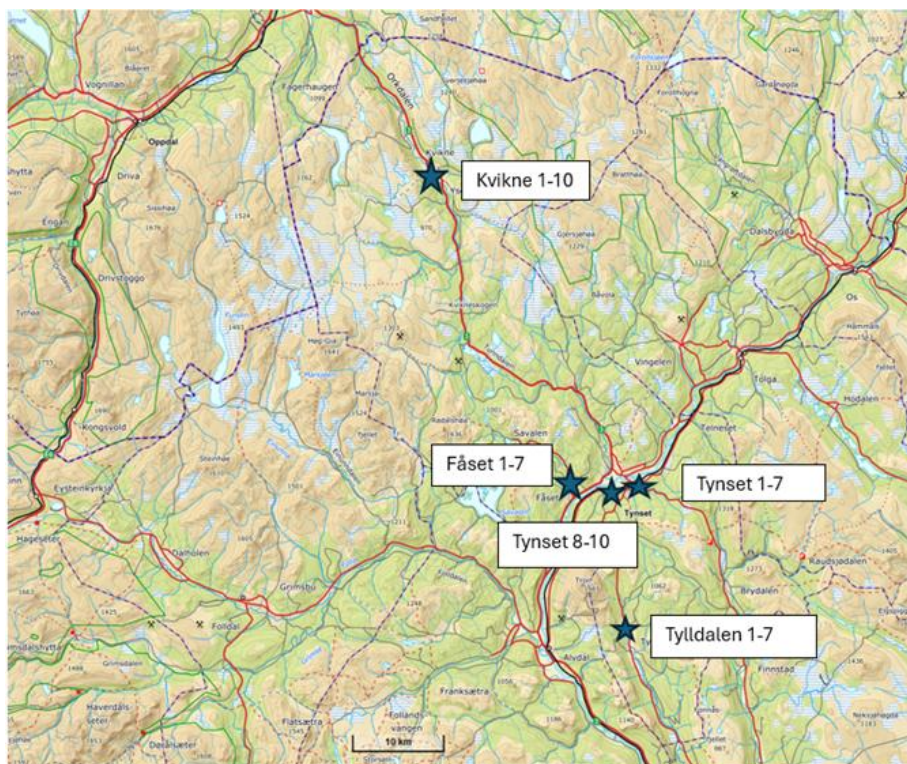
Det er fire skolekretser i Tynset for barnetrinnet (Tynset, Fåset, Kvikne og Tyllidalen) og to for ungdomstrinnet (Tynset og Kvikne). Tynset er kommunesenteret med stor barneskole og ungdomsskole. På Kvikne er det en skole med alle ti klassetrinn og barnehage i et oppvekstsenter. I Tyllidalen er det kommunal barneskole og privat barnehage. På Fåset er det et oppvekstsenter med barneskole og barnehage.

Det er til sammen 616 elever i Tynset kommune skoleåret 2025–26, se tabellen under. 516 elever gikk på skole på Tynset. Antall elever er gått ned med omtrent 100 de siste 10 årene.

Tabell 4: Elever i grunnskoler i Tynset kommune per 1.10. Kilde: GSI

Elever 1.10	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Fåset skole	44	44	50	60	62	56	65	59	59	54	49	38	36	29
Kvikne skole	76	76	71	78	71	71	70	60	59	55	49	54	45	37
Tyllidalen skole	46	34	29	23	24	15	16	15	17	26	30	33	34	34
Tynset barneskole	343	342	350	356	365	378	381	369	372	365	349	334	322	303
Tynset ungdomsskole	222	217	208	206	209	202	197	195	186	191	200	229	231	213
Tynset kommune	731	713	708	723	731	722	729	698	693	691	677	688	668	616

Skolene er plassert på kartet under. Tynset er en grISgrendt kommune. Fra Tynset er det 46 km til Kvikne skole, 20 km til Tyllidalen skole og 9 km til Fåset skole.

Figur 4: Grunnskoler i Tynset kommune 2025. Kilde: GSI og Norgeskart.no

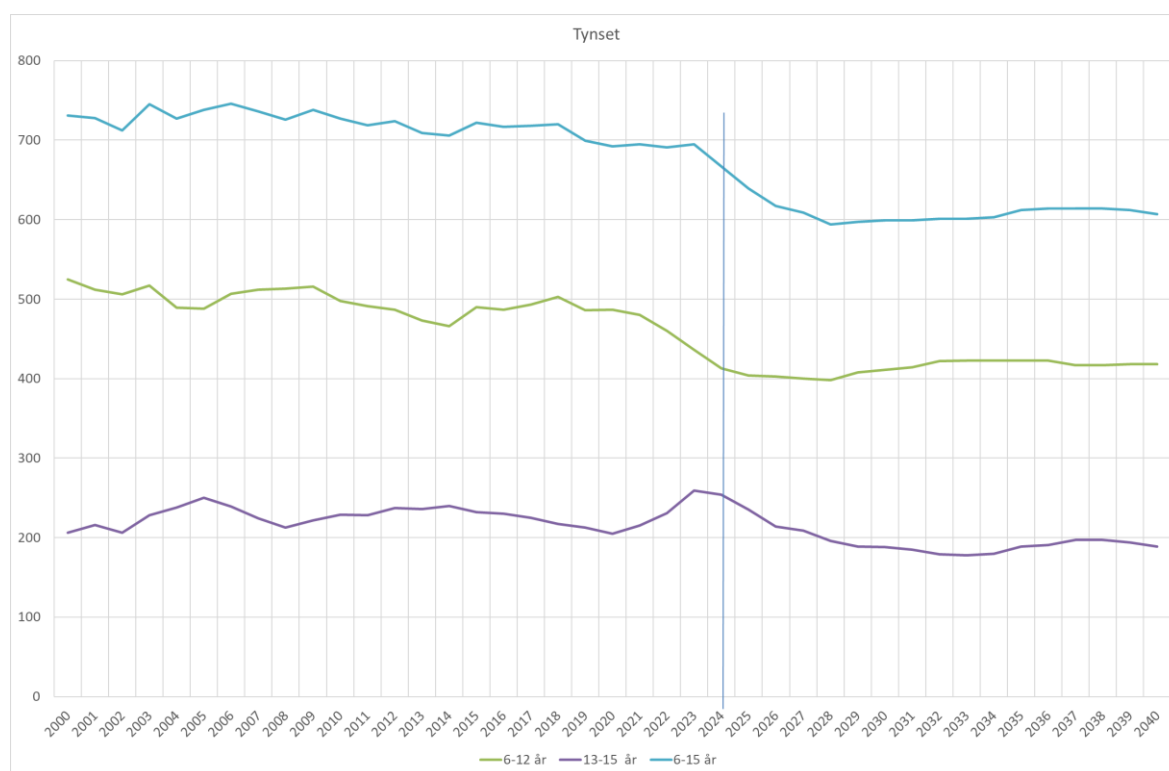
De elevene som bor lengst nord i dalen i Kvikne, har 15 kilometer skolevei i dag. De elevene som bor lengst sør i Tyllidalen, har 10 kilometer skolevei i dag.

4 Utvikling av folketallet

Per 1.1.2025 var det 667 innbyggere 6–15 år i Tynset. De siste 20 årene er antall innbyggere 6–15 år gått ned med 60 personer. Antall elever i barneskolen er redusert med 100 fra litt over 500 til 413 forrige skoleår. Antall elever i ungdomsskolen har steget med 40 elever fra ca. 210 til 254.

4.1 SSB middelalternativet

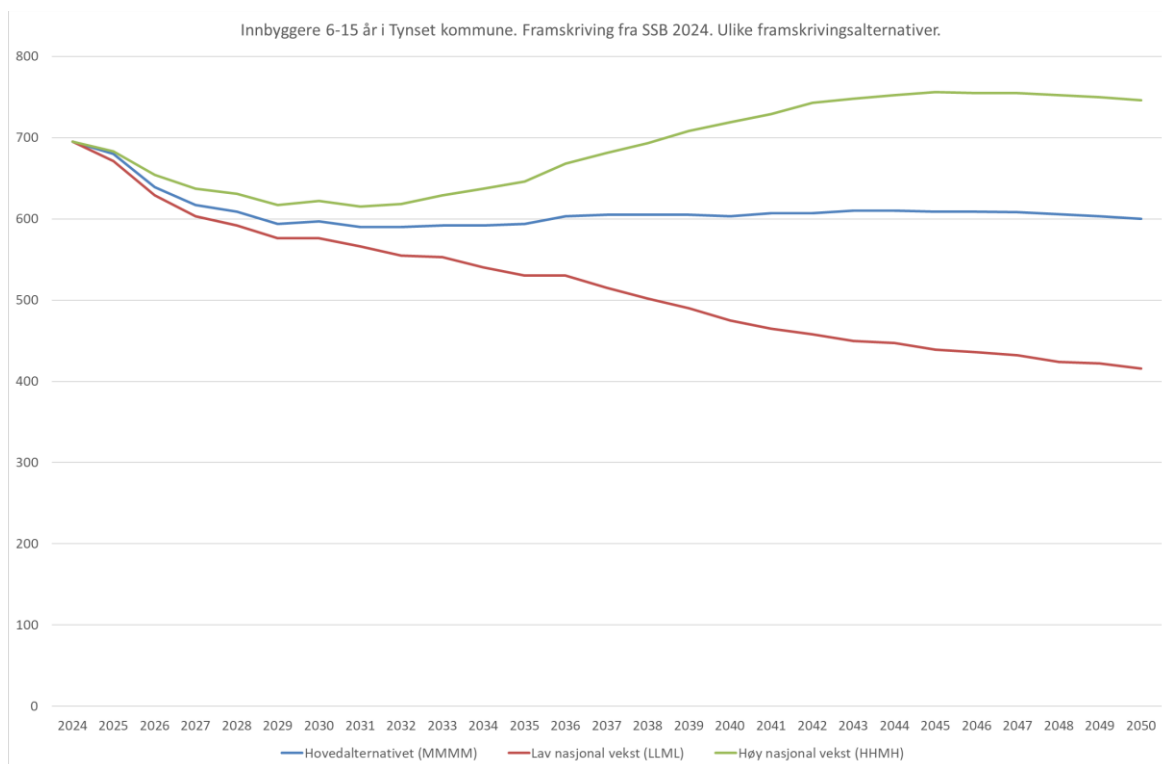
Til dette prosjektet er det brukt de siste tilgjengelige befolkningsframskrivninger fra SSB. Vi har brukt hovedalternativet fra framskrivingen laget i 2024 (MMMM). Framskrivningen sier at antall innbyggere 6–15 år vil gå ned med 60 innbyggere til 607 i år 2040. Hele nedgangen vil skje blant innbyggere 13–15 år, som havner på rundt 200. Antall innbyggere 6–12 år, vil holde seg rundt 400 de neste 15 årene i SSBs framskriving. Utviklingen 2015–2040 i MMMM-framskrivingen er vist i figuren under.

Figur 5: Framskrivning av folketallet 6–15 år i Tynset kommune. Kilde: SSB, framskriving 2024, alternativ MMMM.

Det ble født 58 innbyggere i Tynset i 2024. SSB forventer ca. 53 fødsler i året de neste 15 årene.

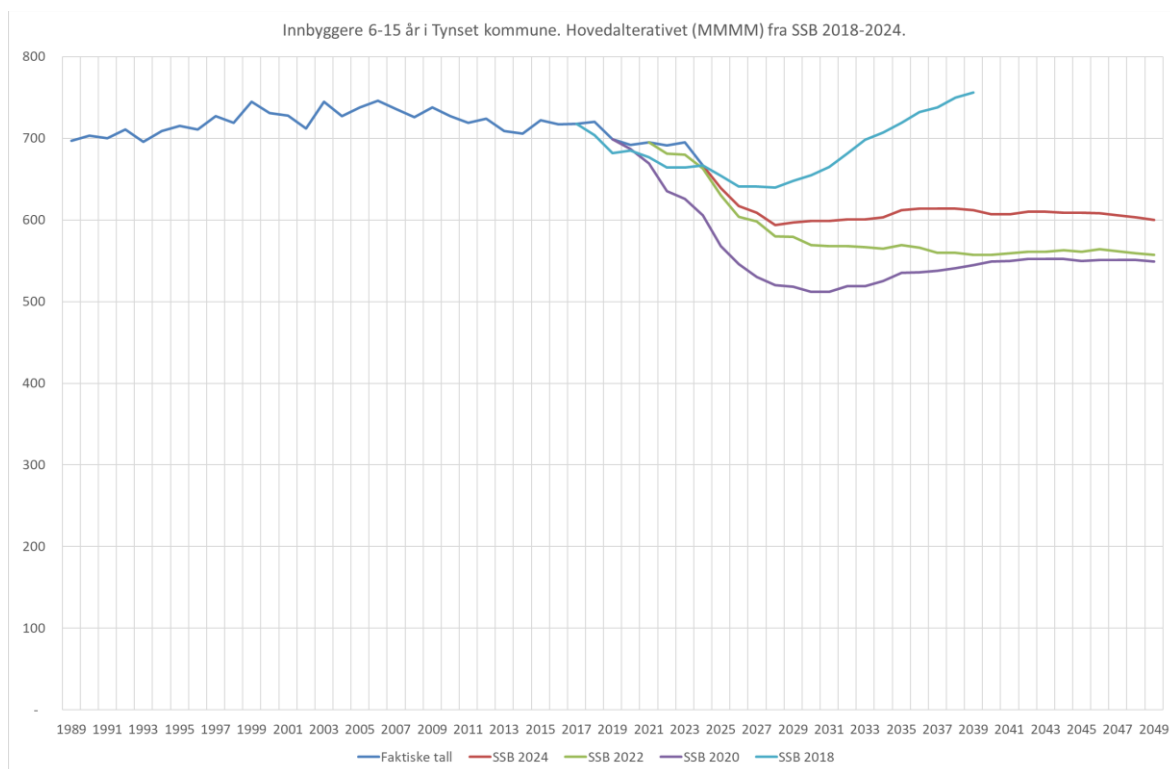
Det er fire dimensjoner i SSB-prognosene: fruktbarhet, dødelighet, innvandring og intern flytting. Figuren under sammenligner middel-alternativet (MMMM), alternativet Lav nasjonal vekst (LLML) og alternativet Høy nasjonal vekst (HHMH). For aldersgruppen 6–15 år er avstanden mellom lavt og høyt SSB-alternativ ca. 200 personer i 2040 og 330 personer i 2050.

Figur 6: Alternative befolkningsframskrivninger for aldersgruppen 6–15 år i Tynset kommune. Kilde: SSB 2024.

Vi bruker MMMM-framskrivingen i dette prosjektet. Det er denne framskrivingen kommunen legger til grunn for sin økonomiske planlegging. Framskrivingene viser at folketallet i hele kommunen går ned med 10 % de neste 15 årene.

Befolkningsprognoser for innbyggere 6–15 år er ferskvare. Antakelser om fruktbarhet, flytting og innvandring kan endres raskt. Det kommer derfor nye befolkningsprognoser fra SSB hvert annet år. Behovsanalyser bør derfor oppdateres så ofte som mulig, helst annenhvert år. Figuren under viser hvordan middelpnosen fra SSB for innbyggere 6–15 år i Tynset kommune har endret seg fra 2018 til 2024. Prognosen for 2040 er redusert fra 756 til 612 innbyggere.

Figur 7: Innbyggere 6–15 år i Tynset kommune. Prognose MMMM fra SSB 2018–2022

Dette prosjektet gjelder skolestrukturen. Det er definert fire skolekretser for barneskolen i Tynset kommune: Tynset, Fåset, Kvikne og Tyllidalen. Antall innbyggere 6-15 år i grunnkretsene framgår av vedlegg bak i rapporten. Vi har ikke befolkningsprognoser for hver skolekrets. Vi forutsetter derfor at utviklingen av antall innbyggere 6–15 år blir lik i hele kommunen.

Elevtallet i grunnskolen er 616 elever per 1.10.25. Det er 23 elever mindre enn prognosen fra SSB per 31.12.2025 (639). Prognosen fra SSB er altså høyere enn de virkelige tallene allerede. Vi korrigerer derfor prognosen. Vi forutsetter at elevtallet vil ligge 20 lavere enn SSB-prognosen i hele perioden. Vi forutsetter at elevtallet stabiliserer seg på ca. 590 elever i planperioden. Vi forutsetter at hele nedgangen i elevtallet kommer som redusert elevtall i ungdomsskolen på Tynset og på Kvikne. Elevprognosen per skole framgår av tabellen under.

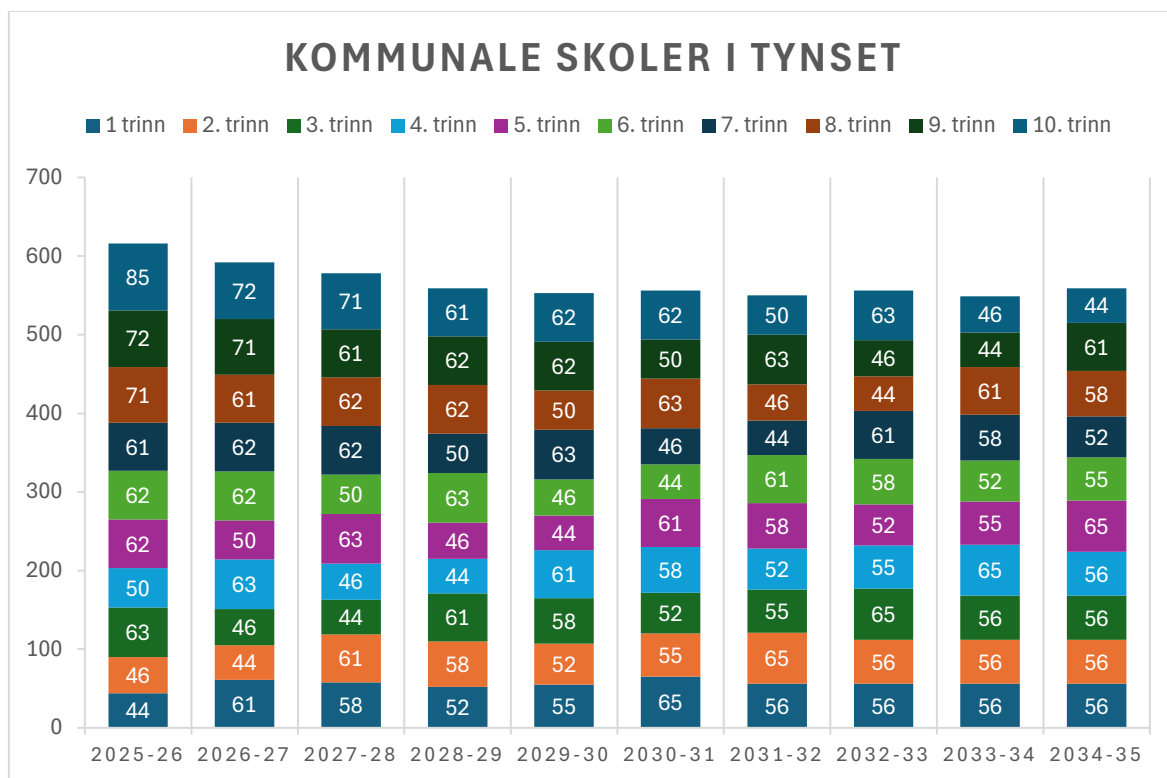
Tabell 5: Elever i grunnskolen i Tynset. Faktiske tall per 1.10 i årene 2020-2025, prognose 2026-40. Kilde: GSI og Agenda Kaupang.

Elever	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2035	2040	2045
Fåset skole	59	54	49	38	36	29	29	29	29	29	30	30	30	30
Kvikne skole	59	55	49	54	45	37	36	35	34	35	35	35	35	35
Tyllidalen skole	17	26	30	33	34	34	34	34	33	34	35	36	35	35
Tynset barneskole	372	365	349	334	322	303	302	300	299	306	308	317	314	314
Tynset ungdomsskole	186	191	200	229	231	213	194	189	178	171	170	171	171	172
Tynset kommune	693	691	677	688	668	616	595	587	573	575	577	590	585	587

4.2 Prognose uten flytting og innvandring

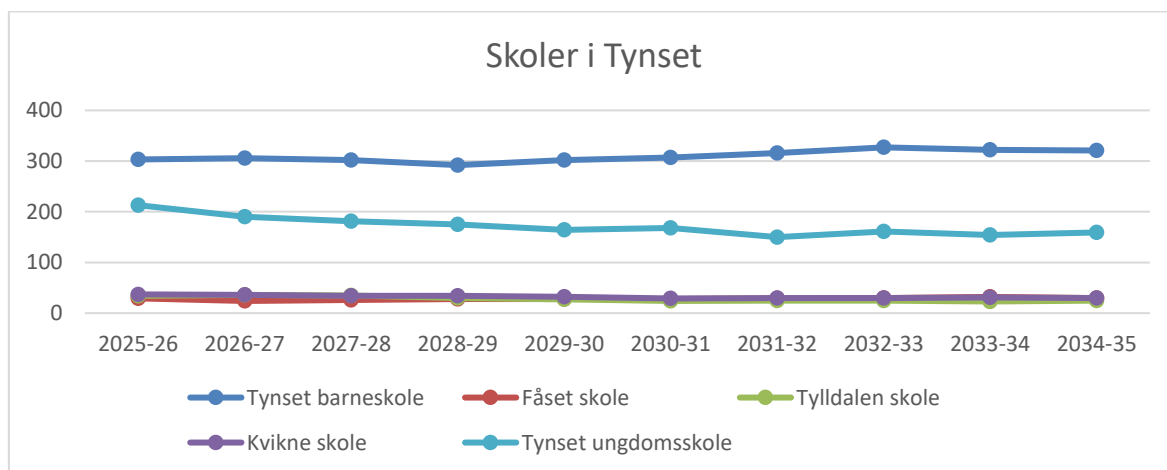
Alternativt kan vi framskrive elevtallet i skolene basert på innbyggerne i folkeregisteret i dag. Vi forutsetter at de som ble født i fjor, begynner på skolen i sin skolekrets når de er seks år. Alle som skal gå på skolen de neste seks årene, er allerede født. Vi har laget en prognose 10 år fram i tid.

Når vi bruker kommunens folkeregister, får vi en nedgang i elevtall fra 616 dette skoleåret til 565 elever skoleåret 2034-35. Det er 25 elever lavere enn den justerte SSB-prognosen i tabellen over.

Figur 8: Samlet fremskrivning av elevtall per trinn for Tynset kommune. Kilde GSI, SSB og data fra kommunen

Framskrivningen fram til 2030 omfatter både elever som allerede går på skole, og barn som sogner til skolene. Fra 2031 baserer framskrivingene seg på beregnede elevtall ut fra fødselstallene de siste ti årene i de ulike skolekretsene. Figuren viser ikke tilflytting/raflytting og heller ikke bosetting av framtidige flyktninger. Dette kan påvirke tallene i noe grad. Når vi beregner elevtall på lang sikt må vi ta med flytting og innvandring. Denne metoden egner seg ikke til en langsiktig planlegging av skoledriften i Tynset, men gir en god prognose på kort sikt. Figuren under viser framskriving av elevtallet ved hver skole med denne metoden.

Figur 9 -Kortsiktig elevtallsframskrivning per skole. Kilde: GSI og Tynset kommune.

Figuren over viser at elevtallet vil være relativt stabilt i denne perioden for alle skolene, med unntak av Tynset ungdomsskole. Ungdomsskolen vil i perioden falle til i overkant av 150 elever. Tynset barneskole forventer en liten økning i elevmassen gjennom denne perioden og særlig mot slutten.

5 Dagens situasjon i grunnskolen

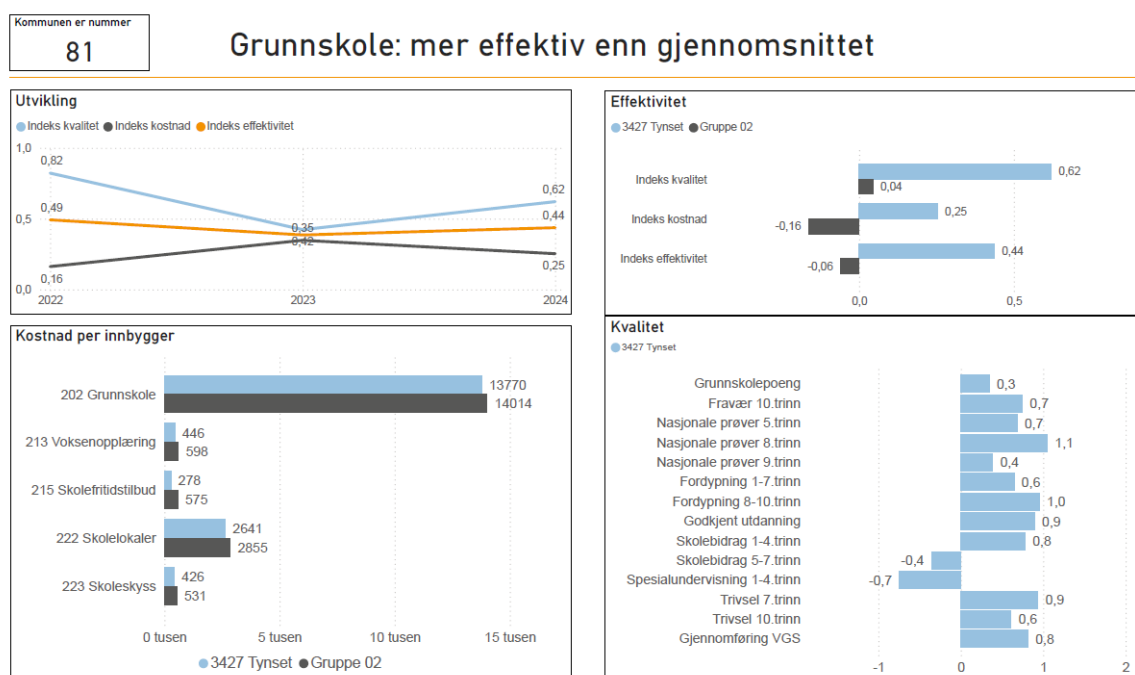
Vi ser på kvalitet og kostnadsnivå i dag og hvilket kostnadsnivå kommunen får i framtiden med dagens skolestruktur.

Tynset driver en effektiv grunnskole. Det er god kvalitet og lave kostnader, sammenlignet med landsgjennomsnittet og kommunegruppe 2. Tynset har små skoler. Det driver opp kostnadene. Kommunen har lavere utgifter til undervisning enn forventet, med den skolestrukturen som er valgt.

5.1 Kostnader, kvalitet og effektivitet

Både kostnader og kvalitet i kommunale tjenester er viktig. Vi ønsker effektive kommunale tjenester. Effektivitet er nytteverdi delt på kostnad. Vi har sammenlignet Tynset med andre kommuner ved hjelp av Kommuneindeksen fra Agenda Kaupang med data for 2024.

Tynset har en effektiv grunnskole. Kommunen rangeres som nummer 81 når det gjelder effektivitet i grunnskolen basert på data fra 2024. Kvaliteten i tjenesten er god, og kostnadene er lave. Datagrunnlaget framgår av figuren under.

Figur 10: Kostnader, kvalitet og effektivitet i grunnskolen i Tynset kommune 2024. Kilde: Kommuneindeksen 2025

- **Kostnader:** Grunnskolen består av deltjenestene (KOSTRA-funksjonene) 202 Grunnskole (undervisning), 213 Voksenopplæring, 215 SFO, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss. Vi sammenligner behovskorrigererte netto driftsutgifter. Utgiftene på alle funksjonene var lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2 i 2024.
- **Kvalitet:** Kvaliteten i grunnskolen er sammenlignet ved hjelp av 14 indikatorer for læringsutbytte, trivsel for elevene og kompetanse hos lærerne. Tynset får bedre karakter enn landsgjennomsnittet og kommunegruppe 2. Tynset skårer godt på både læringsutbytte, elevundersøkelsen og lærernes kompetanse. Resultatene er dårligere enn kommunegjennomsnittet når det gjelder skolebidraget på 5-7.trinn og andelen av spesialundervisningen som brukes i småskolen.

- **Effektivitet:** Effektivitet defineres som gjennomsnittet av karakterene for kostnader og kvalitet. Det er et mål på hva samfunnet får igjen for alle pengene som brukes på grunnskolen. Tynset har betydelig høyere effektivitet enn gjennomsnittet av kommunene.

Fire av sammenligningskommunene hadde en mer effektiv skole drift enn Tynset i 2024. Det var Midtre Gauldal, Oppdal, Marker og Råde, se tabellen under. Dovre og Sveio var mindre effektiv.

Tabell 6: Effektivitet i grunnskolen 2024. Kilde: Kommuneindeksen 2025.

Kommune	Utgift per innbygger grunnskole	Indeks kostnad grunnskole	Rang kostnad grunnskole	Indeks kvalitet grunnskole	Rang kvalitet grunnskole	Indeks effektivitet grunnskole	Rang effektivitet grunnskole
3112 Råde	15218	1,22	23	0	191	0,61	38
3431 Dovre	18143	0,01	213	0,47	28	0,24	147
4612 Sveio	16522	0,68	96	0,03	183	0,35	110
3122 Marker	14176	1,65	4	-0,22	269	0,71	21
5021 Oppdal	16099	0,86	64	0,21	106	0,53	54
5027 Midtre Gauldal	14368	1,57	8	-0,02	200	0,77	14
3427 Tynset	17561	0,25	177	0,62	11	0,44	81

Utviklingen i kvalitetsindikatorene over tid

Kvalitetsindikatorene fra kommuneindeksen bygger på nasjonalt rapporterte data for alle landets kommuner. Kvalitetsindikatorene brukt i Kommuneindeksen er en blanding av resultatdata (opnådd resultat for elever), bemanning og kompetanse og opplevd læringsmiljø (elevundersøkelsen).

Vi har ikke brukt tid på å hente inn resultatdata for kommunen spesifikt i denne rapporten da det er tilgjengelig på Udir og kommunen årlig har rapportert på dette til kommunestyret. Vi kommenterer derfor litt overordnet ved bruk av samleindikatorene fra kommuneindeksen. Det vi kan slå fast er at kommunen over tid har gode kvalitetsmålinger og det har vært en positiv utvikling for mange områder.

Tabell 7: Kvalitetsindikatorer i grunnskolen, resultater for Tynset. Kilde: Kommuneindeksen 2025.

Indikator	2022	2023	2024
Grunnskolepoeng	43,6	43,1	42,5
Fravær	6,9	10,6	10
Nasjonale prøver 5. trinn	50,67	50,67	50
Nasjonale prøver 8.trinn	50,33	48,33	50
Nasjonale prøver 9.trinn	53,5	53,5	52,5
Fordypning 1-7 trinn	0,86	0,94	0,92
Fordypning 8-10 trinn	0,97	0,97	0,97
Godkjent utdanning	97,7	98,8	99,5
Skolebidrag 1-4 trinn	0,9	1,2	0,6
Skolebidrag 5-7 trinn	0,6	0,2	-0,3
Spesialundervisning 1-4 trinn	0,02	0,01	0,01
Trivsel 7 trinn	4,23	4,01	4,06
Trivsel 10 trinn	3,84	3,47	3,76
Gjennomførings VGS	84	84	84

Tabellen under sammenligner hver indikator i Tynset med kommunegjennomsnittet. Tynset ligger over gjennomsnittet på 12 av 14 indikatorer i 2024. Det har vært relativ forbedring (positive tall) på 6 av 14 indikatorer fra 2022 til 2024.

Tabell 8: Indeks for kvalitet på indikatorene i grunnskolen for Tynset. Kilde: Kommuneindeksen 2025.

Indikator	2022	2023	2024	Framgang indeks 2022-2024
Indeks grunnskolepoeng	0,32	0,64	0,34	0,02
Indeks fravær	0,14	0,5	0,75	0,61
Indeks nasjonale prøver 5 trinn	0,88	0,92	0,68	-0,2
Indeks nasjonale prøver 8 trinn	0,61	-0,04	1,05	0,44
Indeks nasjonale prøver 9 trinn	0,19	0,36	0,39	0,2
Indeks fordypning 1-7 trinn	0,26	0,85	0,65	0,39
Indeks fordypning 8-10 trinn	1,09	1,02	0,95	-0,14
Indeks godkjent utdanning	0,57	0,79	0,89	0,32
Indeks skolebidrag 1-4 trinn	1,06	1,23	0,78	-0,28
Indeks skolebidrag 5-7 trinn	0,43	0,07	-0,35	-0,78
Indeks spesialundervisning 1-4 trinn	-0,46	-0,67	-0,74	-0,28
Indeks trivsel 7 trinn	1,79	0,79	0,93	-0,86
Indeks trivsel 10 trinn	1,04	-0,66	0,61	-0,43
Indeks gjennomføring VGS	0,93	0,81	0,81	-0,12
Indeks kvalitet grunnskole	0,82	0,42	0,62	-0,2

Det har vært stor framgang på resultatene på nasjonale prøver på ungdomsskolen. Vi ser samtidig at det er relativt store svingninger fra år til år. Elevgrunnet er ikke av de største, noe som gjør at usikkerheten i materialet er større enn i en del større kommuner.

5.2 Levekårene

Levekårene i kommunene antas å påvirke både kostnadene og kvaliteten i kommunens oppvekst-tjenester. Vi har laget en levekårsindeks som teller foreldre med lavt utdanningsnivå (50 %), lav inntekt (25 %) og innvandrere fra land utenfor vesten (25 %). Indeksen for Tynset er 0,82. Kommunegjennomsnittet er 1. Det er få innvandrere, få innbyggere med lav utdanning og få familier med lave inntekter i Tynset. Barn og unge i Tynset har derfor bedre levekår enn kommune-gruppen, de fleste sammenligningskommunene og gjennomsnittet i landet. Det er bare 73 kommuner i landet med bedre levekår for barn og unge. Det kan være en del av forklaringen på de gode resultatene.

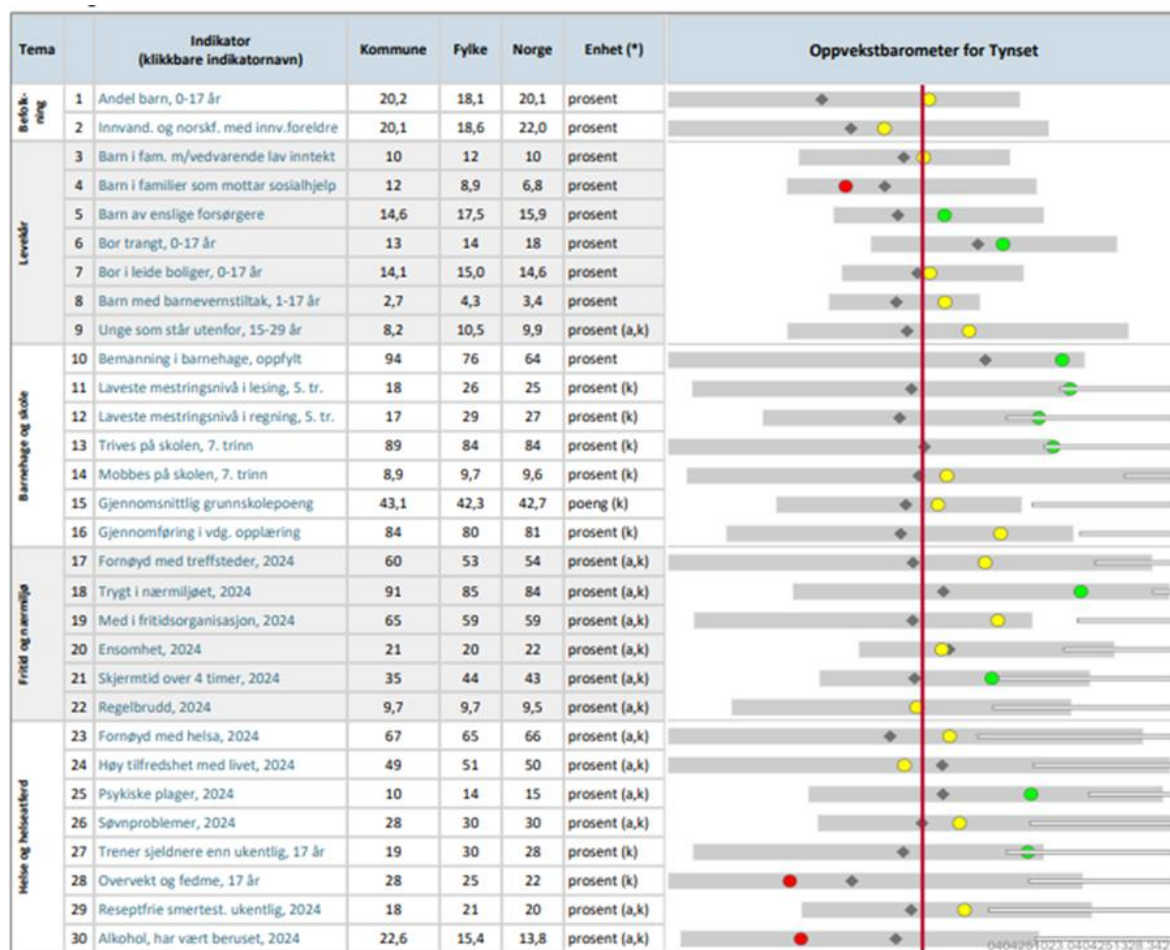
Tabell 9: Levekårsindeks for oppvekst. Kilde: data fra FHI.

	0,25	0,5	0,25		
Kommune	Innvandrere utenom vesten	Lav utdanning	Lav inntekt	Levekårsindeks	Rang levekårsindeks
3013 Marker	0,40	1,42	1,09	1,08	273
3017 Råde	1,12	1,10	0,91	1,06	261
3427 Tynset	0,62	0,88	0,89	0,82	74
3431 Dovre	0,35	1,05	0,80	0,81	65
4612 Sveio	0,39	1,00	0,98	0,85	98
5021 Oppdal	0,55	1,09	0,69	0,86	109
5027 Midtre Gauldal	0,42	1,02	0,75	0,80	59
Kommunegruppe 2	0,51	1,10	0,85	0,89	

Oppvekstprofilen fra Folkehelseinstituttet er en annen måte å måle levekårene i kommunen på. Oppvekstprofilen har med data om helse, nærmiljø, innvandring og levekår, i tillegg til kvalitetsdata fra skole og barnehage.

Oppvekstprofilen gir samme svar som vår levekårsindeks. Tynset skårer signifikant bedre på 10 av de 30 indikatorene i oppvekstprofilen, se figuren under. De fleste av disse er innenfor kategorien barnehage og skole hvor det ikke er noen skår som er signifikant dårligere. Det er 3 av de 30 indikatorene hvor kommunen skårer signifikant under. Dette er barn i familier med sosialhjelp,

overvekt og fedme og alkohol. For barnehage og skole ligger samtlige indikatorer over fylket, som er sammenligningsgrunnlag i profilen.

Figur 11 - Oppvekstprofilen for Tynset kommune 2025. Kilde FHI

5.3 Kostnadene i grunnskolen

Det behovskorrigerte kostnadsnivået i grunnskolen i Tynset var 8 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2 i 2024. 202 Grunnskole (undervisningen) ble drevet 3 mill. kr billigere enn kommunegruppen, SFO var 2 mill. kr billigere, lokalene var 1 mill. kr billigere og skoleskyssen var 1 mill. kr billigere enn gjennomsnittet i gruppen, se tabellen under.

Vi har også sammenlignet kvalitet og kostnader med noen spredtbygde kommuner av samme størrelse som Tynset (Råde, Marker, Oppdal, Dovre, Midtre Gauldal og Sveio). Tynset drev billigere enn Dovre i 2024, men var 1-17 mill. kr dyrere enn de andre.

Tabell 10: Kostnadsforskjeller mellom Tynset og andre kommuner i grunnskolen. Kilde: KOSTRA

Innsparingspotensial						
Region	202 Grunnskole	213 Voksena pplæring	215 Skolefritid stilbud	222 Skolelo kaler	223 Skoleskyss	Totalt
3112 Råde	12 mill.	3 mill.	-1 mill.	-3 mill.	-1 mill.	10 mill.
3122 Marker	14 mill.	1 mill.	-2 mill.	6 mill.	-1 mill.	17 mill.
3427 Tynset	0 mill.	0 mill.	0 mill.	0 mill.	0 mill.	0 mill.
3431 Dovre	-9 mill.	5 mill.	-2 mill.	4 mill.	-1 mill.	-3 mill.
4612 Sveio	2 mill.	2 mill.	-2 mill.	1 mill.	-2 mill.	1 mill.
5021 Oppdal	8 mill.	-1 mill.	-4 mill.	6 mill.	0 mill.	10 mill.
5027 Midtre Gauldal	13 mill.	3 mill.	0 mill.	1 mill.	-1 mill.	15 mill.
Gruppe 02	-3 mill.	-1 mill.	-2 mill.	-1 mill.	-1 mill.	-8 mill.

I det følgende skal vi forsøke å forklare kostnadsforskjellene mellom Tynset og kommunegruppen.

5.3.1 202 Grunnskole (undervisningen)

Netto utgifter er 3 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Høye kostnader til undervisning kommer vanligvis av små skoler eller mye ekstraressurser.

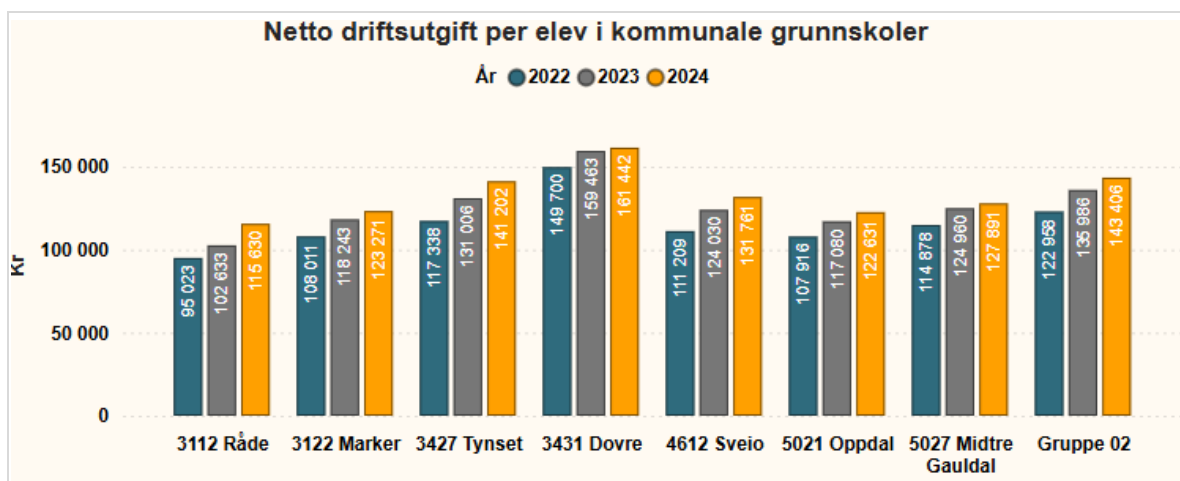
Vi har sett litt nærmere på kostnadene for å finne ut hvordan skolestrukturen påvirker kostnadene i Tynset. Skolestrukturen er den viktigste kostnadsdriveren i grunnskolen. Små skoler gir dyre elever.

Det er små skoler i Tynset. Gjennomsnittet er 134 elever per kommunal skole. Det er 30 færre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Dovre og Midtre Gauldal har også små skoler. Råde og Marker har dobbelt så store skoler som Tynset. Midtre Gauldal er spesielt interessant. Kommunen er like stor som Tynset både i folketall og utstrekning, har samme antall elever, samme antall skoler og omtrent samme grendestruktur.

Tabell 11: Elever per kommunal skole i gjennomsnitt. Kilde: KOSTRA

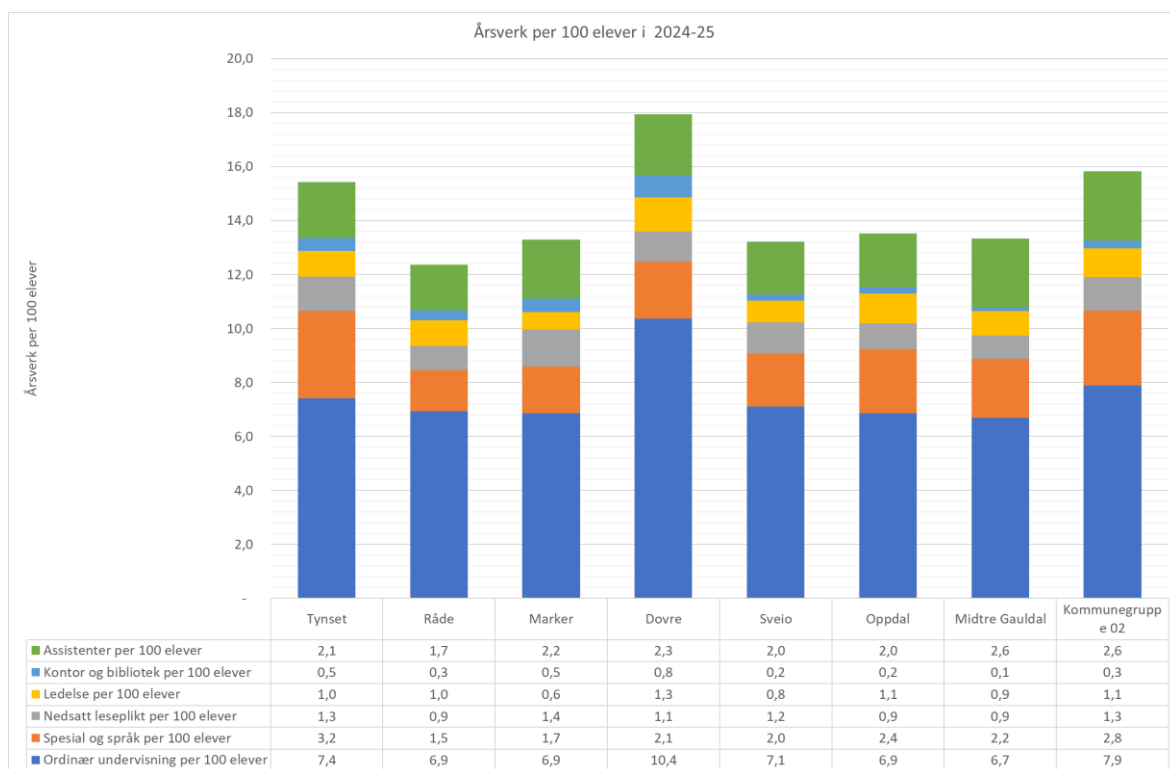
Region	Elever per skole
3112 Råde	279
3122 Marker	361
3427 Tynset	134
3431 Dovre	112
4612 Sveio	154
5021 Oppdal	215
5027 Midtre Gauldal	143
Gruppe 02	164

Netto utgift til undervisning (funksjon 202 grunnskole) var omtrent 141.000 kroner per elev. Det er omtrent på nivå med kommunegruppen, men 10–15.000 kroner mer enn Sveio og Midtre Gauldal, som har omtrent like små skoler.

Figur 12: Utgift per elev funksjon 202 grunnskole. Kilde: KOSTRA

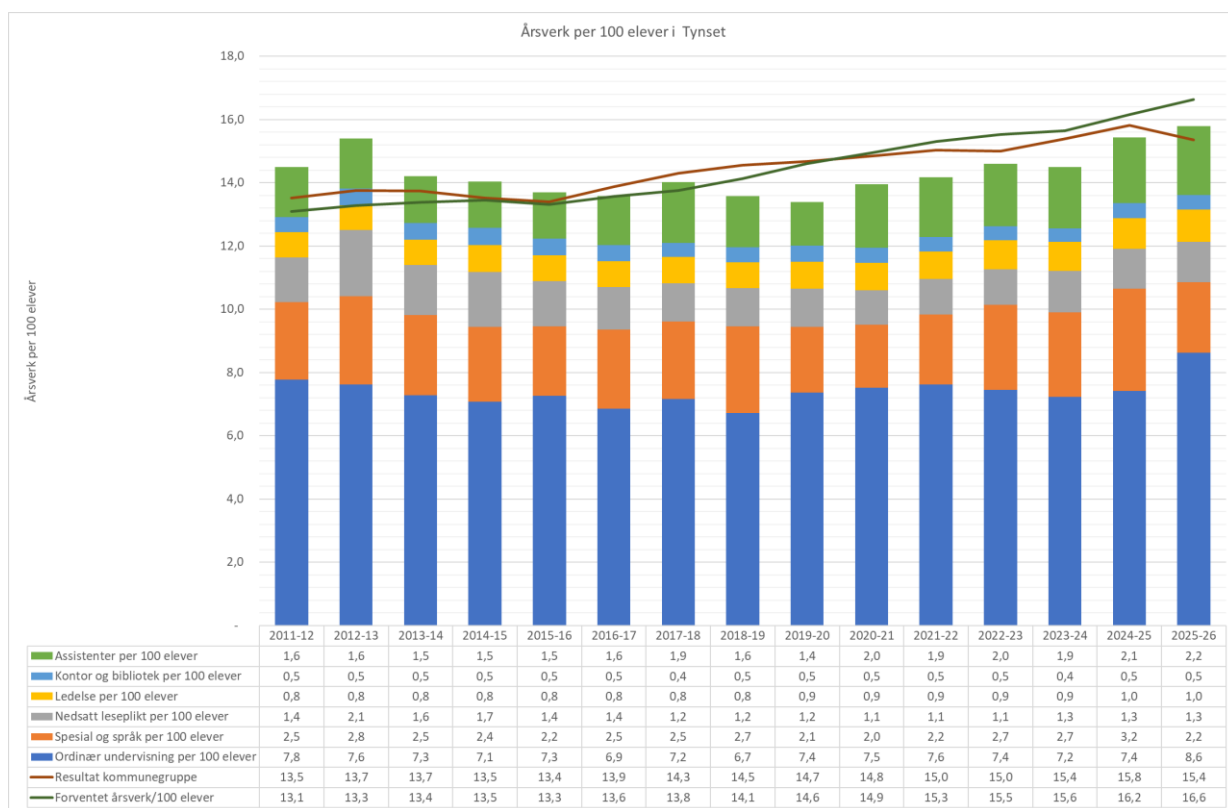
Enhetskostnadene per elev kan også sammenlignes ved hjelp av data om årsverk fra GSI. Tynset brukte 15,4 årsverk per 100 elever høsten 2024. Det er 0,4 årsverk mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Det er 2 årsverk per 100 elever mer enn Midtre Gauldal, Dovre og Sveio. Forskjellen utgjør 13 årsverk på 650 elever. Tallet inkluderer lærere, ledere, assistenter/miljøarbeidere og skolesekretærer. Tynset bruker flere årsverk til spesialundervisning enn kommunegruppen og sammenligningskommunene.

Figur 13 - Årsverk per 100 elever 2024-25. Kilde: GSI

Bemanningen per elev i Tynset har økt siden lærernormen kom i 2019, se figuren under. Det har vært en vekst innenfor spesialundervisning og assistenter.

Tynset hadde 106 årsverk og 668 elever ved de 5 kommunale skolene forrige skoleår. Det er 5 årsverk mindre enn forventet og litt lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen, se figuren under.

Figur 14: Årsverk per 100 elever i Tynset kommune. Kilde: GSI

Figuren over viser også bemanningen skoleåret 2025-26. Tynset har 15,8 årsverk per 100 elever. Det er lavere enn statistisk forventet, men litt høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen (15,4). Bemanningen i Tynset er redusert med 6 årsverk. Elevtallet har altså hatt en sterkere nedgang enn bemanningen.

5.3.2 SFO

Vi har sett at utgiftene til KOSTRA-funksjon 215 SFO var 2 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Høye utgifter til SFO kan komme av høy dekning, høy bemanning eller lav egenbetaling.

Tynset har lav dekning i SFO og lav bemanning per elev (lave brutto driftsutgifter), se tabellene under. Det er dessuten lav egenbetaling (6.014 kr per elev mot 7.918 kroner i kommunegruppen). Den lave dekningen og den lave bemanningen er årsaken til de lave netto driftsutgiftene.

Tabell 12: Brutto driftsutgift per elev i SFO og dekningsgrad 1-4.klasse i SFO 2023. Kilde: SSB/KOSTRA

Brutto utgift per elev i SFO				Region	Andel elever i SFO
Region	2022	2023	2024		
3112 Råde	36 384	36 829	34 504	3112 Råde	72,7 %
3122 Marker	26 961	46 401	44 177	3122 Marker	61,2 %
3427 Tynset	29 164	27 689	19 978	3427 Tynset	64,1 %
3431 Dovre	54 093	38 087	39 408	3431 Dovre	53,3 %
4612 Sveio	32 355	33 502	30 426	4612 Sveio	69,9 %
5021 Oppdal	36 300	43 316	42 225	5021 Oppdal	70,6 %
5027 Midtre Gauldal	25 092	23 923	24 731	5027 Midtre Gauldal	55,7 %
Gruppe 02	34 696	35 020	32 835	Gruppe 02	69,4 %

Lav dekning i SFO kan ha sammenheng med kvaliteten på tilbudet. Det kan også skyldes sosial struktur på stedet, med mange hjemmевærende foreldre og/eller tett sosialt nettverk.

5.3.3 222 Skolelokaler

Vi har sett at utgiftene til KOSTRA-funksjon 222 Skolelokaler i Tynset i 2023 var 1 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Utgiften per elev er også lavere enn kommunegruppen. Dyre skolelokaler kan komme av mye areal per elev eller høye driftsutgifter per kvm lokaler.

Tynset har mye areal per elev. Tynset har rapportert 30 kvm per elev. Det er 8 kvm mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen, se figuren under. Tynset har samtidig lave driftsutgifter per kvm skolebygg. Tynset har rapportert 872 kroner per kvm skolebygg til FDV og avskrivninger. Det er 420 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen, se figuren under. Årsak til lave utgifter til lokaler er lave utgifter til drift per kvm.

Tabell 13: Areal per elev og kostnader per kvm lokaler i grunnskolen. Kilde: KOSTRA

Areal kvm per elev i kommunale grunnskoler		
Region	Areal per elev	Netto driftsutgifter per kvm skolelokaler
3112 Råde	21,4	1 372
3122 Marker	21,7	811
3427 Tynset	29,9	872
3431 Dovre	28,0	812
4612 Sveio	21,5	1 110
5021 Oppdal	13,5	1 246
5027 Midtre Gauldal	19,4	1 364
Gruppe 02	22,1	1 294

NB: Ny oppmåling av skolebyggene i desember 2025 viser at arealet BTA er 13.000 kvm. Det vil si 19,5 kvm per elev. Det er mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Netto driftsutgift per kvm lokaler blir 1.338 kroner, altså litt mer enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

5.3.4 223 Skoleskyss

Vi har sett at utgiftene til skoleskyss er 1 mill. kr lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Kommunen brukte 426 kroner per innbygger, behovskorrigert. Det er 100 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 2.

Høye utgifter til skoleskyss kan komme av høy andel elever med rett til skyss eller høye utgifter per skyssset elev. Årsaken til lave kostnader i Tynset er lav andel elever med rett til skyss (32 % mot 41 % i kommunegruppen). Tynset har høye utgifter per skyssset elev (12.900 kroner mot 11.900 i kommunegruppen).

Tabell 14: Andel elever med rett til skoleskyss. Kilde: KOSTRA.

Andel elever med skoleskyss

Region	2022	2023	2024
3112 Råde	43,2 %	44,6 %	39,4 %
3122 Marker	48,0 %	47,2 %	46,3 %
3427 Tynset	31,6 %	30,5 %	31,7 %
3431 Dovre	50,2 %	46,7 %	42,9 %
4612 Sveio	57,1 %	56,1 %	53,6 %
5021 Oppdal	34,4 %	34,0 %	36,8 %
5027 Midtre Gauldal	53,3 %	52,3 %	52,4 %
Gruppe 02	41,1 %	40,6 %	40,6 %

5.3.5 Individuelt tilrettelagt opplæring (ITO)

Data om bemanning i skolene hentes fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI). Hvert år rapporterer alle landets kommuner inn til GSI, noe som gjør at dataene kan brukes til å sammenligne kommunenes bemanningsprofil og omfang. Tallene gjelder bemanning i skolen, men omfatter ikke SFO.

Tabell 15: Samlet årsverk i skolene i Tynset. Kilde: UDIR, GSI

Alle data hentes fra GSI ramme C. Årsverk og ansatte på kommunenivå	2023	2024	2025	Endring
C3 - Sum årsverk personale med administrativ og pedagogiske lederoppgaver	6,25	6,45	6,25	0,00
C23 - Sum årsverk til individuelt tilrettelagt opplæring og særskilt språkopplæring (1-10 samlet)	18,43	21,60	13,73	-4,70
C24 - Sum årsverk til ordinær undervisning (1-10 samlet)	49,71	49,55	53,11	3,40
C25 - Årsverk til undervisningspersonale til annet enn undervisning	9,01	8,43	7,92	-1,09
C27 - Årsverk til assistent (og annet personale i elevrettet arbeid) i skolen	13,41	13,92	13,48	0,07
C28 - Hvor mange av årsverkene oppgitt i linje 27 er til personlig assistanse	5,30	6,60	6,48	-1,18
C29 - Skolebibliotekarere	1,25	1,42	1,27	0,02
C30 - Kontorteknisk personale	1,70	1,73	1,53	-0,17
Totalt årsverk i skolen	99,76	103,1	97,29	-2,47

Kapittel 5.2.1 viser hvordan dette fremstilles i ressursbruk sammenlignet med andre kommuner og fordelt. I figurene i kapitlet er årsverkene til både individuelt tilrettelagt opplæring og forsterket norskopplæring slått sammen. Tilsvarende er oversikten ovenfor her. Det er derfor behov for å dykke ned i data knyttet til dette.

Individuelt tilrettelagt opplæring (tidligere kalt spesialundervisning) utgjør en betydelig del av det samlede skoletilbudet. Selv om under 10 % av elevene på landsbasis mottar denne opplæringen, er det ca. 24 % av ressursene i skolens budsjett som går til dette, ifølge beregninger gjort av Agenda Kaupang. I denne beregningen inngår både vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring og vedtak om forsterket norskopplæring. Begge er vedtak som gir rettigheter på undervisning utenfor den ordinære undervisningen.

Det finnes ingen KOSTRA-funksjon knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring slik det er for barnehagene, hvor spesialpedagogisk hjelp er skilt ut i egen funksjon. Det gjør at det ikke foreligger økonomidata som muliggjør sammenligning mellom kommunene, og de færreste kommuner har regnskapstall på hva de bruker til dette formålet. Dette er en utfordring når vi vet at om lag 1/4 av alle ressursene i skolen går til slike tiltak samlet sett. Agenda Kaupang har utviklet en metode for å teknisk beregne dette. Vi bruker bemanningsdataene som utgangspunkt for beregningene.

Kostnadsprofil sammenlignet med landet

Tabell 16: Beregnet kostnadsprofil. Kilde: **GSI-data og regnskapsdata 2024**, metode Agenda Kaupang

Fordeling	Tynset	Landet
Individuelt tilrettelagt opplæring	26,91 %	23,68 %
Undervisning	58,45 %	61,36 %
Administrasjon	7,85 %	9,19 %
Annet elevrettet	6,80 %	5,77 %

Vi ser av tabellen ovenfor at Tynset ikke skiller seg vesentlig ut fra landet for øvrig, men at kommunen bruker noe mer på individuelt tilrettelagt opplæring enn gjennomsnittet for landet. Vi kan også fremstille dette som en kostnadsanalyse av de ulike elementene og sammenligne da med KOSTRA-gruppe 2 og sentralitetsgruppe 5 som Tynset tilhører.

Tabell 17: Beregnet kostnadsprofil. Kilde: **GSI-data og regnskapsdata 2024**, metode Agenda Kaupang.

	Tynset		KOSTRA-gruppe 2		Sentralitetsgruppe 5	
Individuelt tilrettelagt opplæring	kr	42 042	kr	38 023	kr	36 969
Undervisning	kr	91 323	kr	88 210	kr	89 553
Administrasjon	kr	12 261	kr	12 028	kr	12 601
Annet elevrettet arbeid	kr	10 620	kr	8 170	kr	9 357
Totalt per elev	kr	156 246	kr	146 431	kr	148 480

Vi ser her at ressursbruken er høyere i Tynset knyttet til disse kategoriene når en bruker GSI-data til kostnadsfordelingen.

Omfang av individuelt tilrettelagt opplæring og forsterket opplæring i norsk

Tabell 18: Individuelt tilrettelagt opplæring i kommunen. Kilde: GSI.

	2023	2024	2025
Antall elever i kommunen (kommunale skoler)	688	668	616
Antall elever med individuelt tilrettelagt opplæring	56	58	31
Andel elever med individuelt tilrettelagt opplæring	8,14 %	8,68 %	5,03 %
Antall elever med forsterket opplæring i norsk	66	56	43
Andel elever med forsterket opplæring i norsk	9,56 %	8,38 %	6,98 %

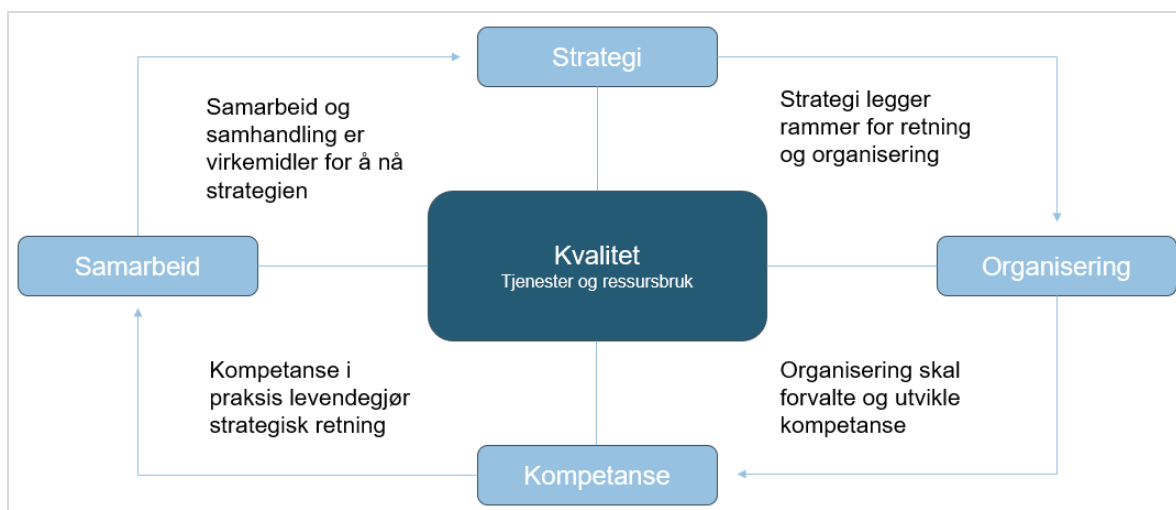
Tabellen viser en tydelig endring i individuelt tilrettelagt opplæring i Tynset kommune. Både antallet elever og andelen av elevmassen er betydelig redusert, samtidig som elevtallet totalt også har gått noe ned. Tynset har dermed gått fra å ligge godt over landsgjennomsnittet til nå å være tilnærmet likt med nasjonalt snitt, der 7,3 % (2024 tall) av elevene har individuelt tilrettelagt opplæring.

Det har også vært en tydelig nedgang i andelen elever med forsterket norskopplæring i Tynset. Det er nå tilnærmet likt med landsgjennomsnittet, som ligger på 6,9 % (2024-tall).

I arbeidet med omstilling innenfor strukturen er organisering og omfang sentrale faktorer i og med at så mye av ressursene i skolene brukes til nettopp individuelt tilrettelagt opplæring.

5.4 Kvalitet i grunnskolen

Kvalitetsmålingen i Kommuneindeksen viser at grunnskolen i Tynset har litt bedre kvalitet enn gjennomsnittet i Kommune-Norge. I dette kapitlet skal vi se nærmere på noen viktige forutsetninger for gode skoleresultater: strategi, organisering, kompetanse og tverrfaglig samarbeid.

Figur 15 - Modell for utvikling av kvalitet i skolen. Kilde: Agenda Kaupang 2025

5.4.1 Kvalitet

Når vi skal jobbe for å opprettholde og forbedre kvalitet i skolen er det viktig å definere hva vi mener med kvalitet i skolen. Vi mener det er viktig å skille på ulike kvalitetsbegrep. Dette er strukturkvalitet, prosesskvalitet, resultatkvalitet og innholdskvalitet (forskning.no).

De ulike kvalitetene påvirker og påvirkes av hverandre. Tradisjonelt sett blir skolene i hovedsak blitt målt på resultat-kvalitet, og det er det som ofte diskuteres når man skal definere om en skole er god eller dårlig. Forskning understøtter at man må se på alle disse aspektene ved kvalitet i skolen.

Læreplanen (kunnskapsløftet) 2020 for skole (forskrift), gir føringer for hvordan skolen skal arbeide med kvalitet samlet sett. Skoleeier har et utvidet ansvar for å følge opp og legge til rette for god kvalitet på alle områdene gitt i definisjonsbegrepet.

Figur 16 - Kvalitet i skolen. Figur Agenda Kaupang 2025

Det eksisterer mye internasjonal forskning på hva som gir godt læringsutbytte. Enkelte sammenhenger er ikke entydige. Det vil si at forskjellige forskningsprosjekter har fått ulike resultater. Man kan derfor ikke være bastant i at det er en direkte årsakssammenheng mellom bestemte kvaliteter og læringsutbytte.

Faktorer som har sterk effekt på læring:

- ▶ Positive relasjoner mellom elev og lærer
- ▶ Lærers evne til klasseledelse
- ▶ Tilbakemelding og forventninger til elevene
- ▶ Gode sosiale relasjoner mellom elever

Læringsutbytte og læringsmiljø kan ikke sees fra hverandre, men må sees i sammenheng.

I modellen for å utvikle kvalitet i skolen ligger de ulike kvalitetsparameterne i midten slik som modellen viser i figur 16. Det er i hovedsak disse vi vil fokusere på i det videre arbeidet med kvalitet i denne settingen.

5.4.2 Strategi

Strategiske prioriteringer handler ofte om en kombinasjon av mål, tiltak og ressursbruk, og innenfor barnehage- og skolesektoren blir mye av dette bestemt nasjonalt. Skolene skal utvikle sin virksomhet innenfor Opplæringslovens og læreplanens juridiske og innholdsmessige rammer. Skolene skal drives forsvarlig, og kommunene som skoleeier skal stille til disposisjon nødvendige ressurser for at kravene skal kunne oppfylles. Den nasjonale finansieringen er rammestyrkt og bygger blant annet på barnetall og geografiske forutsetninger.

Som vi har beskrevet i kapittel 3.2 foreligger det ingen nasjonale krav om lokalt utviklede strategier eller temaplaner innenfor grunnskolen, men gitt det stadig økende kravet til eierstyring og lokal- og

praksisnær kompetanseutvikling fremstår dette som en nødvendig betingelse innenfor de kvalitets- og forsvarlighetsforventningene som er bestemt nasjonalt. I den forbindelse har vi bedt om tilgang til sentrale planer for utvikling av skolesektoren i Tynset kommune. Vi har også intervjuet skoleledere og tillitsvalgte.

Intervjuobjektene er veldig entydig enige i å beskrive at «Tynset kommune har satset på skole» over tid. Dette gjør seg gjeldende i samtlige intervjuer og det beskrives hvordan kommunen har jobbet systematisk med de store nasjonale satsingene, er sentral i DEKOMP og også hvordan kommunen har satset på kompetanseheving. Det er etablert en rekke fagnettverk og kommunen jobber i regionen ofte som den som holder i prosjektene. Det uttales at det har vært en strategi å holde fast på noen satsingsområder over tid og stå i dem.

Den tydeligste svakheten er fraværet av et samlet, oppdatert oppvekstplan som definerer retning, prioriteringer og rollefordeling. Intervjuene er klare på dette, både fra øverste administrative nivå og fra virksomhetene. Samtidig er det en rekke dokumenter som fungerer som til dels styrende dokumenter. Det har frem til nå vært skrevet årlig tilstandsrapporter og politisk nivå har blitt holdt løpende orientert om utviklingen i kommunen. Det er også utarbeidet virksomhetsplaner og det finnes en gammel skolepolitisk plattform fra 2015 til 2020 som ikke er rullert eller oppdatert. Det har blitt jobbet med en BTI-handlingsveileder og det er etablert nye samhandlingsarenaer.

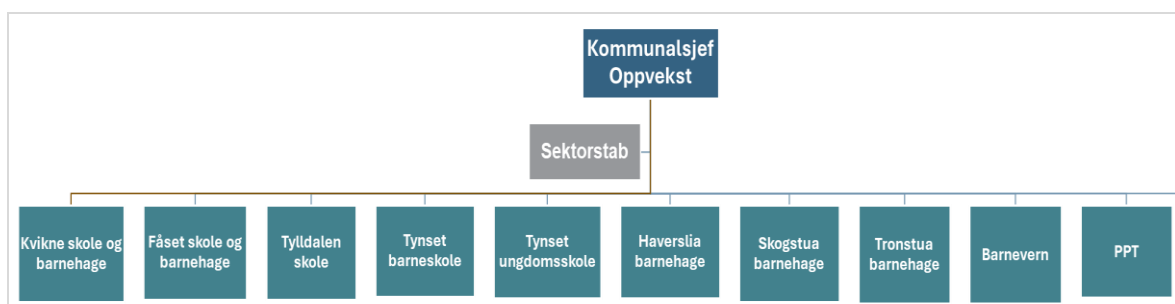
I tillegg er det tydelige kompetanseplaner for hvert år knyttet til det regionale samarbeidet. Det kan nok virke som om disse til dels erstatter kommunale strategier og også er overlappende i forhold til behovet.

Intervjuene avdekker at det jobbes strategisk og systematisk på overordnet nivå i kommunen og at kommunalsjef for oppvekst overtid har brukt ledermøter til å jobbe strategisk med sektoren uten at det har vært et tydelig planverk. Vi kan dermed konkludere med at det er en god praksis på strategisk jobbing, men svak skriftlighet knyttet til dette på kommunenivå. Dette gjør modellen sårbar da det er mye kultur og uskrevne strategiske planer som styrer skolene og oppvekstsektoren. Det beskrives også en stor grad av autonomi for skolene i å selv også definere hvordan de vil utføre oppdraget sitt.

Med andre ord: kulturen drar – planverket må ta igjen.

5.4.3 Organisering

Tynset har organisert kommunen med 3 sektorer med kommunalsjefer for sektorområdene. For kommunalområde oppvekst er kommunen per nå organisert med en kommunalsjef som har en sektorstab og 10 virksomhetsledere. Det er 5 skoler, 3 barnehager og barnevernstjenesten og PPT som er to interkommunale tjenester som organiseres i Tynset kommune. Barnehagemyndigheten er lagt til sektorstaben. Helsetjenestene til barn og unge ligger i sektor Helse og Tynset opplæringscenter ligger under sektor samfunn. Det er naturlige samarbeidsaktører i begge disse sektorene i forhold barn og unges oppvekstsvilkår og skoledrift.

Figur 17 - Dagens organisering av sektor oppvekst i Tynset kommune

Dagens organisering er det vi vil kalle en enhetsmodell der virksomhetslederne rapporterer direkte til kommunalsjef for oppvekst. Det er delegert myndighet til virksomhetsleder i budsjettansvar, tilsettinger og faglig oppfølging.

Vurderinger av organiseringen

Oppvekstsektoren i Tynset kommune fremstår som en organisasjon med mange iboende kvaliteter, et tydelig verdigrunnlag og en kultur som fungerer godt i praksis. Samtidig er det et gjennomgående inntrykk fra intervjuene at dagens struktur i stor grad hviler på enkeltpersoners kompetanse, relasjoner og vilje til samarbeid.

To av virksomhetene (Kvikne og Fåset) er definert som oppvekstsenter. Dette betyr at det er virksomhetslederen som er leder både for skolen og barnehagen, men det er en daglig leder i barnehagene også som er den stedlige lederen der. Det uttales at dette gir helhet og sammenheng i oppvekstløpet, og gjør at overgangene mellom barnehage og skole er planlagt og forutsigbare. Barna møter kjente voksne og arbeidsformer, og foreldrene opplever tjenesten som én helhet snarere enn to systemer. Det uttales også at det er noen former for gevinster i form av personalmessig samarbeid mellom barnehage og skoledriften og da særlig knyttet til SFO.

Intervjuene påpeker at det har vært stabil ledelse over tid i Tynset kommune. Mange av skolene og barnehagene har ledere med lang fartstid og solid lokalkunnskap, noe som gir kontinuitet og trygghet i organisasjonen. Det finnes et gjennomgående inntrykk av en «samkjørt ledergruppe» når en ser kun på rektorkollegiet som ledergruppen, med god balanse mellom autonomi og felles retning. Dette gir seg utslag i at sektoren klarer å holde fokus på faglig utvikling og drift samtidig, uten at det oppstår «organisasjonstrøtthet», og at det er kort avstand fra kommunalsjef og til skolene som sikrer god styrbarhet. Barnevern, PPT og barnehagene samlet sammen med skolene som en sektor er for ny til at vi kan vurdere tilsvarende for sektoren som helhet ut ifra dagens informasjon.

Dagens organisering bærer preg av å være både operativ og handlekraftig i det daglige, men mangler et samlet, oppdatert strategisk rammeverk som binder sektorens ambisjoner og prioriteringer tydelig sammen. Kommunen uttaler generelt at de er sterkere på praksis og kvalitetsarbeid enn på overordnet planverk og styringsverktøy. Det gir rom for dyktige ledere til å få ting til å skje, men skaper sårbarhet når retning skal forankres bredt, tåle lederskifter og oversettes til felles prioriteringer på tvers av enheter.

Organiseringen av oppvekstsektoren i Tynset har flere tydelige styrker, og den preges av nærhet, tillit og kort vei mellom nivåene. Strukturen er flat, oversiktlig og uten mange mellomnivå, noe som gjør at beslutninger tas raskt, og at ledere og ansatte opplever å ha reell kontakt med dem som fattet avgjørelser. Kommunalsjefen er tett på skolene, både faglig og organisatorisk, og dette trekkes frem som en av sektorens største kvaliteter, et sted der «ledelsen er tilgjengelig, kjenner hverdagen og bryr seg om kvalitet». Informantene beskriver et samarbeidsklima som er preget av tillit og åpenhet, der det er rom for faglige diskusjoner uten at det oppleves som kontroll. Denne tillitsbaserte styringskulturen skaper både motivasjon og handlekraft ute på skolene.

Den organisatoriske samhandlingen styrkes av faglige nettverk på tvers av skolene, blant annet i spesialpedagogikk, vurdering, norsk og matematikk. Disse fungerer både som fagfora og som strukturerte fellesskap som binder skolene sammen. Det gjør at små enheter som Kvikne, Fåset og Tyldalen får faglig støtte og kollegial kontakt, samtidig som store enheter som Tynset barneskole fungerer som «ressurssentre». Dette er et viktig eksempel på hvordan organisering kan kompensere for ulik størrelse og kontekst – ved å bygge en felles faglig infrastruktur. Det kom ikke tydelig frem gjennom intervjuene om dette var interkommunale eller kommunale fagnettverk.

En styrke som går igjen, er handlekraften i organisasjonen. Den flate strukturen, de korte beslutningslinjene og den høye graden av lokal autonomi gjør at skoler og barnehager kan tilpasse seg raskt. Når behov oppstår, er det kort vei fra initiativ til handling, og kommunalsjefen involveres uten unødvendig formalia. Dette har vært avgjørende i håndteringen av både flyktningssituasjonen de seneste år og perioder med store elevtallsvariasjoner. Flere peker på at Tynset klarer å «få til ting» fordi organiseringen er smidig og menneskene i systemet kjenner hverandre godt.

Et annet forhold som flere peker på, er uklarhet i møte- og beslutningsstruktur. Flere beskriver at det finnes mange arenaer for dialog som ledermøter, nettverk og samarbeidsfora, men at mandatet ikke alltid er tydelig. Enkelte beslutninger tas i møter uten klar oppfølging, mens andre blir liggende mellom nivåene. Dette kommer vi også tilbake til som punkt under samarbeid mellom tjenestene.

I tillegg opplever flere – særlig ved småskolene, at de står i en utfordrende balansegang mellom drift og utvikling. Den flate organiseringen og små lederressurser gjør at rektorene i liten grad får tid til strategisk arbeid. De beskriver en arbeidshverdag som «driftsnær og operativ», med mye ansvar, mange oppgaver og liten administrativ støtte. Dette fører til at utviklingsarbeid, oppfølging av data og planlegging kan bli skjøvet ned på prioriteringslisten.

Organisering av PPT som interkommunal tjeneste

Den interkommunale PP-tjenesten er lokalisert i Tynset rådhus og betjener kommunene Tynset, Tolga, Alvdal, Folldal, Os og Rendalen. Tynset kommune er vertskommune for ordningen. Tjenesten omfatter også logopedtjeneste, og samarbeider med videregående opplæring i regionen (Nord-Østerdal vgs/Innlandet fylkeskommune)

Dette betyr i praksis at det er politisk/administrativ forankring i vertskommunen (Tynset), med finansiering og eierstyring via deltakerkommunene iht. samarbeidsavtale/budsjettfordeling.

Ved å samle flere kommuner sikres et større og mer spesialisert fagmiljø (spesialpedagogikk, logopedi, systemstøtte), som små enkeltkommuner sjelden kan bære alene. Dette samsvarer med nasjonale anbefalinger om å organisere PPT interkommunalt når det styrker kvalitet.

En svakhet med organiseringen er geografi og reisetid. Nord-Østerdal er et stort geografisk område og reise til små enheter over avstander spiser tid. Dette kommer frem som et gjennomgående poeng i intervjuene og det samme diskuteres ofte som utfordring ved interkommunale tjenester nasjonalt viser utdanningsdirektoratet.

En annen utfordring som kan forekomme uten at det her er dokumentert er at interkommunale ordninger kan få ulike forventninger fra eierkommunene (tempo, tilstedeværelse og prioriteringer). Vertskommunemodellen håndterer dette gjennom avtale og delegasjon, men krever aktivt eierskap for å unngå rolletil «hvem bestemmer hva», «hvilke frister gjelder hvor»)

Den interkommunale PPT har til sammen 9,6 årsverk (GSI, 2025) hvor av 1,5 årsverk er ledelse og merkantilt personell og 8,1 årsverk er fagstillinger i tjenesten. Det er 5 årsverk som har masternivå i spesialpedagogikk som utdanning, 1 årsverk som har master nivå i pedagogikk og 2,1 årsverk med annen utdanningsbakgrunn. Det er ingen med psykologi som utdanningsbakgrunn i tjenesten.

Organisering av barnevern som interkommunal tjeneste

Barneverntjenesten i Nord-Østerdal dekker kommunene Alvdal, Folldal, Tolga, Tynset og Rendalen. Tjenesten er en felles ordning mellom disse kommunene, med hovedkontor i Tynset kommune. Tjenesten er organisert som et interkommunalt samarbeid etter kommunelovens bestemmelser om vertskommunemodell: Tynset kommune er verts-kommune for ordningen. Dette betyr at barneverntjenesten er organisatorisk og juridisk plassert i Tynset kommune, men med drifts- og finansieringsavtaler mellom de deltakende kommunene.

Ved å samordne barneverntjenesten over flere kommuner får man faglighet og kapasitet som enkelte kommuner alene kanskje ikke kunne hatt i tilstrekkelig grad. Den interkommunale modellen gir mulighet for bredere kompetansemiljø, og mer fleksibilitet ved variasjon i behov.

Det ble i mars 2020 gjennomført et tilsyn ved barnevernstjenesten og tilsynet den gangen avdekket at kommunen har ansatte med tilstrekkelig kompetanse som utfører undersøkelser. I hovedsak gjennomfører de både grundige og tilpassede undersøkelser, slik at barnets behov og totale omsorgssituasjon blir klarlagt.

Det ble påpekt i tilsynet at kommunen mangler et styringssystem som sikrer og kontrollerer at alle undersøkelser gjennomføres forsvarlig. Risikoen blir dermed for høy for at barn og familiers behov for hjelp ikke fanges opp og/eller at hjelpen ikke er til barnas beste. Avviket ble lukket etter tilbakemeldinger fra kommunen og tilpasning etter manglene som tilsynet påpekte.

Barneverntjenesten er organisert med tjenesteområdeleder, fagleder og tre team; omsorgsteam, tiltaksteam og undersøkelsesteam. Teamene har hver sin teamleder. Det er 3 saksbehandlere i undersøkelsesteamet, som gjennomfører undersøkelser i henhold til bvl. § 4-3.

Tjenesteområdeleder har overordnet fag- og personalansvar, og ansvar for internkontrollen. Tjenesteområdeleder rapporterer til kommunalsjef for oppvekst. Fagleder skal bistå og rådgir tjenesteområdeleder i å holde god faglig oversikt og kvalitetssikring. Tjenesten har også en advokat ansatt, med primæroppgave å føre saker for fylkesnemnda og domstol.

Organiseringen internt på skolene

Det er til sammen 97 årsverk i grunnskolene høsten 2025, deriblant 91 lærere, se tabellen under.

Tabell 19: Bemanning i grunnskolen i Tynset høsten 2025.

Navn	Rektor/assisterende rektor	Undervisningspersonale	Individuelt tilrettelagt opplæring	Forsterket opplæring i norsk	Ordinær undervisning	Annet enn undervisning	Fagarbeidere og assistenter	Skolebibliotekarer	Kontorteknisk personale	Antall lærere
Tynset	6,25	66,84	11,74	1,99	53,11	7,92	13,48	1,27	1,53	91
Fåset skole og barnehage avd skole	1,00	4,08	0,15	0,00	3,93	0,60	1,40	0,00	0,00	6
Kvikne skole	1,00	4,62	0,38	0,08	4,16	0,65	0,71	0,17	0,23	8
Tylldalen skole	0,65	4,17	0,36	0,00	3,81	0,51	0,44	0,00	0,00	7
Tynset barneskole	1,80	28,91	5,04	1,17	22,70	2,86	7,18	1,00	0,60	35
Tynset ungdomsskole	1,80	25,06	5,81	0,74	18,51	3,30	3,75	0,10	0,70	35

Fåset skole er en barneskole med SFO hvor det også er en barnehage som en integrert del av skolen. Det er rektor som er leder både for skolen og barnehagen. Skolen organiseres som fådelt skole og drives med 3 hovedtrinn. Elever tilhørende 1–3 trinn drives som en gruppe, 4 og 5 trinn som en gruppe og 6 og 7 trinn som en gruppe. Det er en kontaktlærer for hver gruppe.

Kvikne skole er en kombinert barne- og ungdomsskole med SFO hvor også barnehagen er en del av enheten og enheten defineres som et oppvekstsenter. Det er rektor som er leder for det hele og har ikke avdelingsledere eller andre formelle lederstillinger i skolen. Skolen organiseres som fådelt skole og drives med 3 hovedtrinn. 1–4 trinn er organisert som 1 gruppe, 5–7 trinn er organisert som en gruppe og ungdomstrinnet som en gruppe. Det er to lærere som deler på kontaktlærerrollen på 1-4 trinn og tilsvarende også på ungdomstrinnet, mens det er en kontaktlærer på 5–7. trinn.

Tylldalen skole er en barneskole med SFO. Det er rektor som utgjør ledelsen, men ikke i full stilling som rektor (65 % stilling). Skolen organiseres som fådelt skole og drives med 3 hovedtrinn. 1-2 trinn er organisert som 1 gruppe, 3–4 trinn er organisert som en gruppe og 5–7 trinn som en gruppe. Det er en kontaktlærer for de to minste gruppene og to kontaktlærere for 5–7 trinn.

Tynset barneskole er en ordinær fulldelt barneskole med SFO. Skolen har rektor i 100 % stilling og en assisterende rektor i 80 % stilling. SFO-leder inngår også i skolens lederteam. Lærerne er organisert i team som har fast møtestruktur og ledelse. Det er 2 klasser på alle trinn og skolen har 25 kontaktlærere noe som gir at nesten samtlige grupper har to kontaktlærere.

Tynset ungdomsskole er en ordinær fulldelt ungdomsskole. Skolens ledelse består av rektor i 100 % stilling og en assisterende rektor i 80 % stilling. Lærere er organisert i trinn-team med fast møtestruktur. Det er 3 klasser på hvert trinn og skolen har 21 kontaktlærere noe som indikerer noe mer enn 2 kontaktlærere per klasse.

5.4.4 Kompetanse

Lærerkompetansen i Tynset er høy, og den oppleves som en reell styrke i hele organisasjonen. Intervjuobjektene beskriver stabile kollegier, tydelige team og en profesjonskultur som er læringsorientert. Det understøttes av kommunens egen tilstandsrapport: de siste tre skoleårene er andel årstimer gitt av personale med godkjent utdanning svært høy og stabil – 98,5 % (2021–22), 97,7 % (2022–23) og 98,8 % (2023–24). Det bekrefter at undervisningen i Tynset i all hovedsak gjennomføres av kvalifiserte lærere, og ligger i praksis over det nasjonale bildet (nasjonalt er ca. 5 % av timene gitt av lærere uten formell kompetansekravoppfyllelse).

I GSI rapporteres det på kompetansekrav i kjernefagene norsk matte og engelsk. I norsk har 96,5 % av de som underviser i faget på barnetrinnet minst 30 studiepoeng i faget og 100 % av lærerne på ungdomstrinnet har dette.

I matematikk er det 93,8 % av lærerne som har minst 30 studiepoeng på barnetrinnet mens det er 100 % som har minst 60 studiepoeng på ungdomstrinnet.

I engelsk har 77 % av lærerne som underviser på barnetrinnet minst 30 studiepoeng i faget og det er 90 % med minst 60 vektall på ungdomstrinnet.

Disse dataene er langt bedre enn snittet for landet og i intervjuene beskrives det at Tynset kommune spesifikt har satset på etterutdanning av lærere gjennom flere år.

I intervjuene peker ansatte på både barneskole og ungdomsskole på faglig bredde i kollegiet og god tilgang på kjernefagkompetanse (norsk, engelsk, matematikk), samtidig som spesialpedagogisk kompetanse og klasseledelse fremheves som sterke sider i profesjonen. De mindre skolene beskrives som «nære og fleksible» – det gir god deling av praksis og rask spredning av kompetanse internt. Det understrekes dessuten at relasjonen mellom skoleledelse og ansatte er preget av åpenhet og tillit; det senker terskelen for å løfte faglige utfordringer, og bidrar til at lokale utviklingstiltak faktisk blir gjennomført.

Det kommer tydelig frem gjennom intervjuene at det har vært jobbet systematisk og godt med nasjonale satsingsområder i skolen de siste 10 årene, og at Tynset særlig har ledet an i dette arbeidet i regionen.

Alle informantene er samstemte i at det fremdeles er enkelt å få tak i kompetanse til undervisning og skolene. Dette til tross for at det flere andre steder i landet meldes om større vansker med dette og også at ny master lærerutdanning gjør at det er flere lærere som kommer ut med smalere kompetanse. Dette ble også påpekt av informantene som en mulig kilde til mer utfordrende rekruttering fremover,

Når det kommer til skoleledelse, er situasjonen en annen. Her uttales det tydelig at det er vanskelig å rekruttere nye skoleledere og at det er få søkere på slike stillinger. Det vises til eksempler i regionen. Kommunen har hatt stabilitet, men det er en klar sårbarhet dersom kommunen må drive nyrekruttering av skoleledere. Dette er også et bilde som beskrives over store deler av Norge.

Det uttales også i intervjuene at det er relativt god tilgang på andre yrkesgrupper med fagutdanning når det er behov for dette i skolene.

5.4.5 Samarbeid mellom tjenestene

Skolene i Tynset samarbeider med en rekke andre kommunale og interkommunale tjenester. Det er PPT, barnevernstjenesten, barnehage, skolehelsetjenesten, NAV, kommunens psykiske helseteam og BUP.

PPT

Samarbeidet mellom skolene i Tynset og PPT er et av de mest etablerte og gjennomarbeidede samhandlingsområdene i oppvekstsektoren. I praksis er samarbeidet forankret i to nivåer: et lokalt nivå på hver skole der det foregår systematisk samhandling gjennom ressursteam, og et overordnet nivå der PPT inngår som del av kommunens tverrfaglige struktur under BTI (Bedre tverrfaglig innsats) og TST-teamene. På skolene utgjør ressursteamet den viktigste arenaen for samarbeid. Her møtes ledelse, lærere, miljøarbeidere og PPT for å drøfte både enkeltelever og systemutfordringer. Møtene brukes til å fange opp bekymringer, planlegge tiltak og følge opp tidligere saker.

Tilstedeværelsen fra PPT varierer med skolestørrelse og behov. På de største skolene, som Tynset ungdomsskole, er PPT fysisk til stede omtrent annenhver uke. Det gir en jevn dialog og gjør det mulig å ta opp saker tidlig. På de mindre skolene, som Tyllidalen, Kvikne og Fåset, skjer besøksrunden typisk en gang i måneden, og møtene kombineres gjerne med saksgjennomgang, observasjon og veiledning. Mellom disse besøkene opprettholdes kontakten digitalt eller per telefon, og skolene opplever at terskelen for å ta kontakt er lav. Modellen bygger på tillit og nær relasjon mellom fagpersonene, og selv om den ikke alltid har formell møtedisiplin, beskrives den som både effektiv og realistisk gitt kommunens geografi og størrelse.

Skolene opplever PPT som en faglig støttespiller som både bidrar til kvalitet i enkeltsaker og til å bygge kompetanse i kollegiet. Samtidig finnes det strukturelle begrensninger som setter rammen for hvor mye systemarbeid PPT faktisk kan gjøre. Tjenesten har et omfattende sakkyndighetsoppdrag og betjener flere kommuner, og det innebærer at mye av tiden brukes på lovpålagte utredninger. Resultatet er at den systemrettede veiledningen ofte blir konsentrert til selve ressursteamene, mens oppfølgingen mellom møtene må bæres av skolene selv.

Helhetsinntrykket er at samarbeidet mellom skolene og PPT i Tynset fungerer godt, med faste arenaer, kjente kontaktpersoner og en praksis som er integrert i skolens arbeid. Den største styrken ligger i relasjonene og kontinuiteten; den største svakheten ligger i kapasitet og geografi.

Barnevernstjenesten

Organiseringen av samarbeidet følger i stor grad den samme strukturen som for PPT. Barnevernet er en fast deltaker i kommunens BTI- og TST-struktur, og samarbeidet med skolene skjer både på systemnivå og i enkeltsaker. På systemnivå møter barnevernet sammen med skolene, PPT, helse- sykepleier og andre tjenester i TST-team, som drøfter felles utfordringer, tidlig innsats og forebyggende arbeid. Møtene brukes også til å etablere felles forståelse av roller og ansvar. I tillegg deltar barnevernet i skolens ressursteam når det er nødvendig, særlig når en sak krever oppfølging på tvers av tjenester.

På enkeltsaksnivå følger samarbeidet et mønster som både er formelt og relasjonsbasert. Skolene melder bekymring gjennom etablerte prosedyrer, og barnevernet vurderer meldingen og kaller inn til samarbeidsmøter ved behov. Flere skoleledere beskriver at de nå oftere får delta i slike møter enn tidligere, og at barnevernet viser større åpenhet om prosessen etter at en bekymringsmelding er sendt. Dette skaper tillit og forståelse for hvordan barnevernet arbeider. Samtidig peker flere på at skolene fremdeles må ta en stor del av oppfølgingen selv, også etter at melding er sendt, fordi sakene ofte blir liggende lenge før tiltak settes i verk.

Tilstedeværelsen fra barnevernet varierer mellom skolene. I Tynset sentrum, der ungdomsskolen og barneskolen ligger er barnevernet jevnlig fysisk til stede i møtene som en del av TST-teamene, og de oppleves som tilgjengelige og faglig støttende. I de mindre skolene, som Kvikne, Fåset og Tyllidalen, er tilstedeværelsen mer periodisk og knyttet til konkrete saker.

Skolene beskriver samarbeidet som «bedre enn før» og «mer preget av åpenhet», men også som «for tregt» når det gjelder iverksetting av tiltak. Dette gjelder særlig i saker der elevene faller mellom terskelen for alvorlig bekymring og det forebyggende arbeidet skolen selv kan gjøre. I slike gråsoner blir skolen hovedaktør, mens barnevernet har en mer rådgivende rolle.

Barneverntjenesten har høy faglig kvalitet og et stabilt personale, men dekker et stort geografisk område og mange kommuner, noe som uunngåelig går ut over kapasitet og tilstedeværelse. Samtidig har skolene blitt mer bevisste på sin rolle som førstelinje og tar et stort ansvar for forebygging og oppfølging.

Den største svakheten ligger i oppfølging og kontinuitet. Mange saker blir værende lenge i vurderingsfasen, og skolene må bruke mye tid på å «holde tråden» mellom møtene.

Helhetsbildet er likevel positivt. Tynset har utviklet et barnevernssamarbeid som er både strukturert og relasjonsbasert, der profesjonene kjenner hverandre og der barns behov løftes i fellesskap.

Skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten i Tynset er organisert under helse- og omsorgssektoren, men samarbeider tett med oppvekstsektoren. Tjenesten dekker alle grunnskolene i kommunen og har base i helsestasjonen på Tynset, med faste dager ute på skolene. Helsesykepleierne følger en turnusplan som sikrer jevnlig fysisk tilstedeværelse på hver skole. Ved de største skolene, som Tynset barneskole og Tynset ungdomsskole, er helsesykepleier til stede flere dager i uken – både med faste kontortimer og åpen «drop-in». Ved de mindre skolene – Fåset, Tyllidalen og Kvikne – er tilstedeværelsen vanligvis en dag hver eller annenhver uke, avhengig av behov og elevtall. Denne rytmen oppleves som stabil og gir forutsigbarhet både for ansatte og elever. Skolene vet når helsesykepleier er på huset, og det er etablert faste tidspunkter for samtaler, undervisning og deltakelse i møter.

I skolene i sentrum er helsesykepleier en sentral del av skolens psykososiale miljøteam, og deltar både i ukentlige møter og i oppfølging av enkeltelever. Der beskrives samarbeidet som “svært tett og faglig sterkt”, med god gjensidig forståelse av roller og ansvar.

I de mindre skolene er samarbeidet mer personavhengig, men likevel velfungerende. Rektorene i Fåset, Tyllidalen og Kvikne fremhever at helsesykepleier kjenner barna og familiene svært godt, og at dette gir en trygghet for foreldre og lærere. Selv om hun ikke er på skolen hver uke, vet både lærere og elever når hun kommer, og hun prioriterer å være synlig og tilgjengelig i gangene og ute i miljøet når hun er der. Denne synligheten skaper trygghet og senker terskelen for kontakt. Likevel erkjenner småskolene at reiseavstand og begrenset tid gjør at enkelte saker må vente, og at kontinuiteten i oppfølging kan bli utfordret ved sykefravær eller permisjoner.

Det etterlyses også tettere samarbeid mellom helsesykepleierne og det kommunale psykisk-helsearbeidet, slik at barn og unge med større behov får raskere og mer samordnet hjelp.

Kort oppsummert har Tynset kommune lyktes med å bygge en skolehelsetjeneste som er synlig, tilgjengelig og tett integrert i skolens hverdag. Den største styrken ligger i relasjonene og kontinuiteten; den største svakheten er kapasiteten og ulikheten mellom store og små enheter.

Psykisk helseteam

Psykisk helseteam er organisatorisk forankret under helse- og omsorgssektoren i Tynset kommune og består av fagpersoner med ulike bakgrunn — primært sykepleiere, vernepleiere og miljøterapeuter med videreutdanning i psykisk helsearbeid. Teamet arbeider med både voksne og barn, men har de siste årene styrket innsatsen mot barn og unge. Innenfor dette området er målet å være et lavterskeltilbud mellom skolehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten (BUP), med særlig vekt på tidlig innsats, forebygging og kortvarig oppfølging.

Et gjennomgående trekk fra intervjuene er at samarbeidet mellom skolene og psykisk helseteam mangler fast struktur og forutsigbarhet. Mange skoler savner en fast kontaktperson fra teamet, slik de har med PPT og helsesykepleier. De beskriver at kontakten i stor grad er avhengig av enkelt-saker og av hvem som tar initiativ. Det finnes ikke et felles årshjul eller formalisert møteplan som sikrer jevnlig dialog, og dette fører til at skolene opplever samarbeidet som noe uforutsigbart. Enkelte skoleledere sier rett ut at de “ikke alltid vet hvem de skal kontakte” i teamet, eller at de får ulike respons avhengig av hvem som tar imot henvendelsen.

På kommunenivå er det et tydelig ønske om å styrke samarbeidet mellom psykisk helseteam og skolene. I organisasjonsvurderingen fremheves at psykisk helsetjeneste i større grad må integreres i det tverrfaglige arbeidet som allerede fungerer godt mellom skole, PPT og helsesykepleier.

Skolene er positive til samarbeidet, og det finnes en etablert felles forståelse av hva psykisk helseteam skal bidra med. Det som gjenstår, er å gi samarbeidet **form**: et fast årshjul med møtefrekvens, klare kontaktpunkter og en forankring i både helse- og oppvekstledelsen. Dersom kommunen lykkes med å formalisere dette, kan man utnytte den sterke samarbeidskulturen som allerede finnes, og utvikle et helhetlig psykisk helsearbeid der skolene får en tydeligere plass som partner – ikke bare som melder eller mottaker.

BUP

Samarbeidet mellom skolene i Tynset kommune og Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) Innlandet – avdeling Tynset/Elverum, fremstår som det mest spesialiserte og formelt regulerte leddet i det samlede støtteapparatet rundt barn og unge. Samarbeidet fungerer i stor grad innenfor tydelige rammer, men preges også av stor avstand, ulikt tempo mellom nivåene og manglende systematisk dialog mellom førstelinje (skole, PPT, helse) og spesialisttjenesten. Samlet sett beskrives relasjonen som profesjonell og faglig trygg, men med lav tilgjengelighet og begrenset kapasitet for samhandling.

For Tynset-skolene betyr det at BUP er en ekstern spesialisttjeneste som skolene først møter når eleven allerede er henvist gjennom PPT, fastlege eller psykisk helseteam. Det er altså ikke en samarbeidspartner i daglig drift, men en faginstans som trer inn når behovet er alvorlig eller langvarig. Dette gir samarbeidet en struktur som er mer vertikal enn horisontal – skolene melder og informerer, mens BUP utreder, behandler og gir tilbakemeldinger innenfor sine rammer.

Intervjuene og dokumentene gir et ganske enstemmig bilde av hvordan dette fungerer i praksis. Skolene, særlig ungdomsskolen, beskriver BUP som en nødvendig og kompetent samarbeidspartner, men også som «fjernt» og vanskelig å nå i den løpende oppfølgingen. Flere peker på at kommunikasjonen går gjennom PPT eller foreldre, og at skolen ofte får lite informasjon tilbake om elever som er til utredning eller behandling. Taushetsplikt og personvern hensyn begrenser naturlig nok hvor mye som kan deles, men det oppleves likevel som at grensene er strengere enn de trenger å være.

Samarbeidet med BUP er i hovedsak reaktivt. Det er når det oppstår når en sak som krever behandling eller oppfølging, ikke forebyggende. Skolene uttrykker forståelse for at BUP må prioritere utredning og behandling, men samtidig et ønske om mer forebyggende samarbeid, for eksempel faglig veiledning til lærere om psykiske helseutfordringer eller deltagelse i felles drøftinger av skolevegring og angst. Flere beskriver at dette var mer vanlig for noen år siden, men at kapasiteten ved BUP har blitt så presset at det forebyggende perspektivet er redusert.

NAV og sosialtjenesten

Samarbeidet beskrives som situasjonsbetinget og personavhengig. Noen av intervjuobjektene forteller at det finnes gode, uformelle relasjoner mellom skolen og NAV-veiledere, mens andre sier at det i liten grad er strukturert. I Tynset finnes det et samarbeid gjennom oppfølgingstjenesten (OT) for elever som ikke møter i videregående skole, og der samarbeider ungdomsskolen med NAV og fylkeskommunen. Men utenfor dette systemet er kontakten sporadisk.

Flere intervjuobjekter uttrykker at NAV er en viktig, men underutnyttet partner i forebyggende arbeid. Det pekes på at sosialtjenesten sitter med relevant informasjon og tiltakskompetanse i familier med økonomiske og sosiale utfordringer, men at det sjelden er en fast del av skolens tverrfaglige møter. Dermed blir NAV i praksis en reaktiv samarbeidspartner – de trer først inn når utfordringene har blitt store.

Frivillige lag, idrett og kultur

Et interessant trekk i intervjuene fra de mindre skolene er den sterke koblingen til frivilligheten i bygdene. Her samarbeider skolene med idrettslag, ungdomslag, bygdelag og lokale kulturaktører om fritidstilbud, aktiviteter og arrangementer.

Dette samarbeidet er ikke formalisert, men utgjør en viktig del av skolens utvidede oppvekstmiljø. Lærere og rektorer beskriver det som en bærebjelke for trivsel og tilhørighet. De små enhetene bruker frivillige krefter til å gi elevene opplevelser og praktiske læringsarenaer, og samarbeidet gir lokal forankring og samfunnsengasjement. I Tyllidalen samarbeider skolen med bygdelaget om uteskole, friluftsdager og arrangementer.

Dette er et samarbeid som ofte faller utenfor formelle systemer, men som fungerer svært godt og er en viktig del av Tynsets sosiale kapital.

Det betyr ikke at det ikke er like godt samarbeid mellom skolene i sentrum og kultur og idrettslag, men det ble ikke spurt om i intervjuene. Det er kommet tydelig frem i etterkant at dette gjelder hele Tynset og at det er gode relasjoner mellom skolene og lag foreninger og kulturlivet.

Erfaring med oppvekstsenter

I Kvikne beskrives oppvekstsenteret som et lokalt kraftsenter: skole og barnehage er samlokalisert, renoveret og utbygd til et flerbruksanlegg som brukes av hele bygda, med idrettshall, spesialrom og møteplasser som gir rom for både undervisning og fritid.

Kvikne har kjente fådeltsskole-utfordringer: å sikre faglig bredde, særlig på ungdomstrinnet. Det å tåle variasjon i små elevkull uten at læringsmiljøet blir sårbart (kjønnsbalanse, rollemodeller, sosial variasjon). På ressursiden gir oppvekstsenteret synergi i lokaler, utstyr og til dels bemanning, og det oppleves som avgjørende for å opprettholde et helhetlig tilbud i en bygd med lange avstander til sentrum. Samtidig gjør avstanden og små fagmiljøer at rekruttering og stabil faglig dekning kan bli krevende over tid, og at progresjon og spesialiserte fag (særlig på ungdomstrinnet) er sårbare hvis nøkkelpersoner slutter.

Også på Fåset fungerer samspillet mellom barnehage og skole som en praktisk og faglig ramme, og senterorganiseringen gjør det mulig å dele lokaler og utnytte støtte og spesialpedagogiske midler mer smidig i hverdagen. Intervjuene peker samtidig på en tydelig sårbarhet: små elevkull gir enkelte «klasser» med svært få elever, noen ganger med skjev kjønnsbalanse. Dette kan bli sårbare sosialt. Dette forsterkes av at bygdas fritidsarenaer og frivillige miljø er blitt svakere enn tidligere; når barn i økende grad reiser til aktivitet i Tynset sentrum, svekkes den lokale «lim-effekten» rundt skolen.

Ledelsesmessig beskrives rektor–styrer-modellen som effektiv, men tung: få personer bærer mye ansvar og rapportering, og små miljøer mangler buffer når flere krevende enkeltsaker oppstår samtidig. Samtidig rapporteres god rekruttering til lærere og barnehagelærere ved ordinære utlysninger; det er lederstillinger som oppleves minst attraktive. Oppvekstsenteret vurderes av barnehageledelsen som en reell faglig og økonomisk fordel, særlig når det gjelder sambruk av lokaler, SFO-samarbeid og fleksibel fordeling av styringsmidler.

På tvers av de to oppvekstsentrene går det igjen noen hovedfunn fra intervjuene. For det første oppleves modellen å gi reell merverdi faglig og organisatorisk: sømløse overganger barnehage–skole, kjente voksne på tvers, og mulighet til å «sy sammen» ressurser og felles tiltak. Om enhetene lykkes i å benytte disse mulighetene er mer usikkert.

Alt i alt fremstår oppvekstsenter som en hensiktsmessig organisering for å holde oppe et helhetlig tilbud i distriktene – særlig på Kvikne med lange avstander

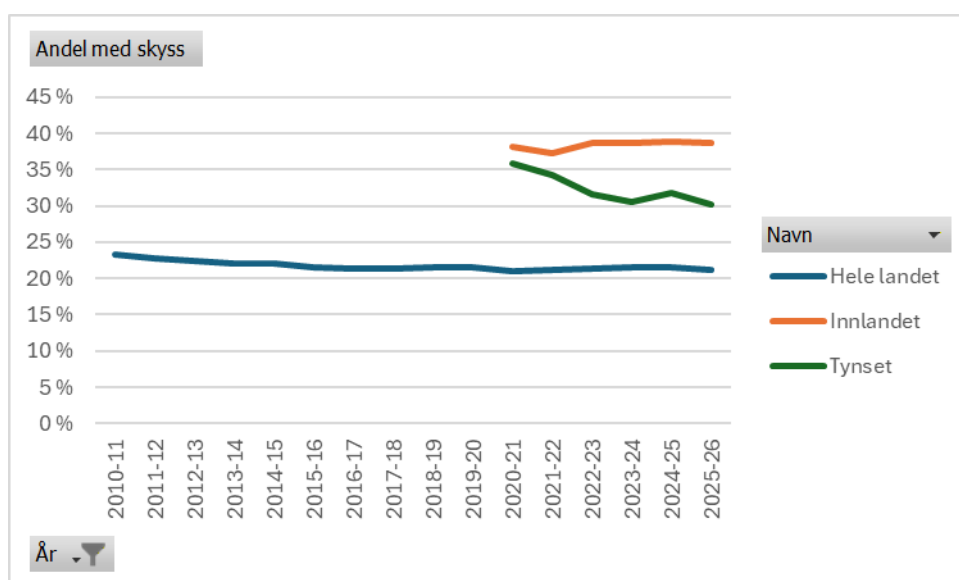
Annet

Et generelt funn på tvers av alle intervjuene er at samarbeid i Tynset er kultur, ikke struktur. Det betyr at samhandlingen i stor grad fungerer fordi menneskene kjenner hverandre, ikke fordi systemene er perfekt designet. De fleste enheter uttrykker at de «har lav terskel for kontakt» og «vet hvem de skal ringe», men samtidig at mye av samarbeidet avhenger av tillit, personlige relasjoner og erfaringskultur. Dette gjelder særlig på bygdeskolene, der små miljøer gjør det naturlig å dele ansvar.

Kommunalsjefen beskriver at denne kulturen er en styrke, men også en sårbarhet: dersom sentrale nøkkelpersoner forsvinner, risikerer man at samarbeidsstrukturene rakner fordi de ikke er tilstrekkelig formalisert.

5.5 Skoleskyssen

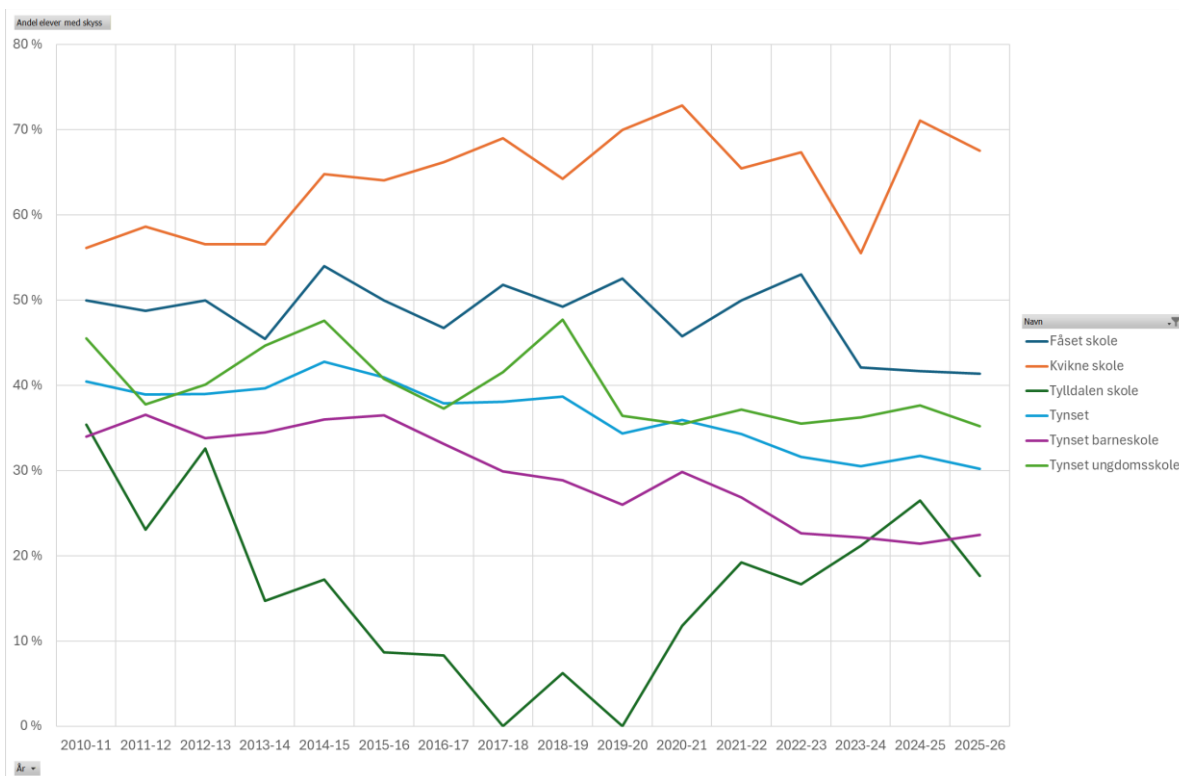
30 % av elevene i grunnskolen i Tynset har rett til skoleskyss dette skoleåret. Det er ikke spesielt mye i en grisgrendt kommune. Det er 9 prosentpoeng mindre enn gjennomsnittet i Innlandet. Det er samtidig 9 prosentpoeng mer enn landsgjennomsnittet, se figuren under.

Figur 18: Andel elever med skoleskyss. Kilde: GSI

Andelen med skoleskyss i Tynset har sunket fra 40 % til 30 % de siste 15 årene. Andelen i Innlandet har vært stabil i denne perioden. Det har vært en svak nedgang på landsbasis.

Andelen elever med skoleskyss i Tynset dette skoleåret varierer fra 68 % på Kvikne skole og 41 % på Fåset skole til 18 % på Tyllidalen skole. Skolene i Tynset sentrum ligger rundt 30 %, se figuren under.

Figur 19: Andel elever med skoleskyss i Tynset kommune

De siste 15 årene er det blitt større andel elever med skoleskyss på Kvikne. Andelen er redusert ved alle de andre skolene. Variasjonen har vært størst på Tyllidalen skole.

5.6 Skolen og lokalsamfunnene

Skolene i Tynset er godt tilpasset det eksisterende bosettingsmønsteret. Det er skoler i kommunesenteret og i de tre grendene Kvikne, Tyllidalen og Fåset.

Det er barneskoler i alle de tre grendene. De har en viktig funksjon som samlingspunkt i bygda. Her feirer bygda 17.mai og her holder idrettslagene til. Skolen er også grendehus i Kvikne. I Tyllidalen er skolen bygd sammen med grendehuset.

Ungdomsskoleelevene fra Tyllidalen og Fåset må reise til Tynset ungdomsskole. Det har ikke stor betydning for bygdemiljøet. Det er vanligvis barneskolene er det viktigste for bygdemiljøet.

Intervjuene i dette prosjektet tyder på at Fåset i dag er den skolen med minst betydning for sitt lokalsamfunn. Fåset ligger nærmest Tynset sentrum. Innbyggerne på Fåset er blitt stadig mer orientert mot det som skjer i Tynset sentrum. Det gjelder blant annet idretten.

Tynset har ambisjoner om å være regionsenter for Nord-Østerdalen. Kommunen må i så fall være mer attraktiv enn nabokommunene. Det gjelder både boligbygging, arbeidsplasser, handel og kulturtilbud. Den rollen forutsetter et sterkt sentrum. Det er avgjørende at Tynset sentrum er attraktiv for innflyttere. Skoletilbudet i Tynset sentrum er en del av denne pakken. Tynset sentrum har to gamle og nedslitte grunnskoler. Det er viktig å finne penger til å modernisere skolebyggene i Tynset sentrum.

I 2024 var det flere som flyttet til Tynset fra andre kommuner i regionen (55 personer) enn fra Tynset til andre kommuner i regionen (35 personer).

Tabell 20: Flytting mellom kommunene i Nord-Østerdalen 2024. Kilde: SSB

		Fraflyttingskommune						
		3424 Rendalen	3426 Tolga	3427 Tynset	3428 Alvdal	3429 Folldal	3430 Os	Sum
Tilflyttingskommune	3424 Rendalen	0	0	7	2	0	0	9
	3426 Tolga	0	0	10	0	0	0	10
	3427 Tynset	6	10	0	29	4	6	55
	3428 Alvdal	0	0	10	0	5	0	15
	3429 Folldal	0	0	3	5	0	0	8
	3430 Os	0	3	5	0	0	0	8
	Sum	6	13	35	36	9	6	105

6 Framtidige skolekostnader med dagens struktur

I dette kapitlet skal vi beregne kostnadene ved å videreføre dagens skolestruktur på lang sikt. På lang sikt må dagens skolebygg oppgraderes til moderne standard. Hvis vi skal sammenligne kostnadene i dagens skolestruktur med alternative løsninger, må alternativene ha samme standard. Alternative løsninger vil ofte innebære nybygg.

Vi ser på både bygg og utearealer. Vi skiller mellom nybygg, ombygging og påbygg. På dette stadiet i planleggingen er bredde viktigere enn dybde. Vi sammenligner flest mulig alternativer på en enklest mulig måte.

6.1 Fåset skole

Fåset skole og barnehage ligger om lag 9 km fra regionsenteret og ble bygd i 1959. Skolen fikk et tilbygg i 1979, og fikk i 1989 et tilbygg som rommet barnehage og det daværende folkebiblioteket i bygda. Skolen ble renoverert og ombygd noe, samt fikk nytt ventilasjonsanlegg i 1998-99. I 2008 ble det bygget et nytt tilbygg til skolen hvor hoveddelen av undervisningen i dag foregår. Barnehagen og administrasjonen er fremdeles i den gamle delen av bygningsmassen.

Skolen og barnehagen har et stort og flott uteområde i samarbeid med Fåset IL, med tilgang til nærmiljøanlegg med lysløype, ballbinge, fotballbane og sandvolleyballbane samt gapahuk og Finstadlavvo.

Figur 20: Fåset skole og barnehage. Kilde: Norgeskart.no

Barnehagen driftes i dag med en avdeling 0-6 år. Barnehagen har ped.ledergruppe og styrer, som har ansvaret for den pedagogiske tilnærmingen. Rektor ved skolen er enhetsleder for skolen og barnehagen. Oppgradert uteområde fra 2022, sammen med tilgang til egen gapahuk og Finstadlavvo i flotte nærliggende skogsområder legger til rette for lek og læring ute. Uteområdet er fantastisk med flotte lekearealer i tilknytning til skogen.

Figur 21 - Fåset skole. Bilde: Øystein Neegaard

Elevtall og kapasitet

Fåset skole er en fådelt barneskole med 29 elever skoleåret 2025–26. Elevtallet ser ut til å være stabilt de neste 25 årene, se figuren under. Skolen har 4 egnede klasserom av varierende størrelse. Etter vår vurdering har skolen en kapasitet i dag på 2 klasser med maksimalt 24 elever, til sammen 48 elever. Det er slik den er tegnet/planlagt. Skolen har egen gymsal.

I dag drives skolen med tre klasser. Elevtallet tilsier å planlegge en skole med maks tre klasser og en makskapasitet på 54 elever (18*3 elever). Plankapasiteten blir 45 elever (15 elever per klasse). En skole med 54 elever og egen gymsal har et arealbehov på 1.703 kvm, se vedlegg 1.

Figur 22: Kapasitet og elevtall ved Fåset skole. Kilde: Kommunen.

Dagens skoleanlegg er på 1.490 kvm BTA inkludert gymsal (300 kvm) og barnehage (200 kvm). Skolens areal med gymsal er altså 1.290 kvm BTA. Skolen med gymsal har altså 400 kvm mindre areal enn et moderne romprogram.

Tomten er på 21,6 mål. Det er tilstrekkelig for en barneskole med maksimalt 54 elever. En slik skole trenger omtrent 3 mål, se tabellen under.

Tabell 21: Tomtebehov for Fåset skole

Skole	Tomt mål	Elever 2025	Kapasitet	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm plan	Etasjer	Behov uteområde kvm per elev	Behov uteområde kvm	Grunnflate bygg kvm	Parkering kvm	Sum behov tomt kvm	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Fåset	21,6	29	54	10	1 703	2	30	1 620	852	198	2 670	3	19

Funksjonell tilstand

Når en ser Fåset skole fra utsiden og ved hovedinngangen er inntrykket at det er en relativt ny og moderne skole. Når en kommer innenfor skolebygget og går gjennom arealene er inntrykket ikke det samme og funksjonaliteten har en del store mangler.

Undervisningsarealer

På tegningene til det nye bygget er det tiltenkt å være en baseskole med 2 baser i første etasje og med naturfagsrom, bibliotek/mediatek og formingsrom i 2 etasje. Hverken formingsrommet eller naturfagsrommet er innredet som dette eller brukes til dette formålet og er ordinære undervisningsarealer for elevene. Dette har også gjort at skolen har kunnet dele inn elevmassen i flere grupper enn det bygget i utgangspunktet er designet for. Skolen har to små grupperom noe som i utgangspunktet er litt lite, men siden skolen bruker arealet i 2. etg. som ordinært undervisningsareal er det mulig å få avviklet individuelt tilrettelagt opplæring både i grupper og individuelt. Det kan oppstå situasjoner hvor dette er utfordrende dersom behovene for enkeltelever er svært store.

Spesialiserte undervisningsarealer

Skolen har svært dårlige spesialiserte læringsarealer med unntak av biblioteket/mediateket som er godt og funksjonelt og ligger i byggets kjerne i 2. etg. Mat og Helse er i det åpne fellesarealet i skolens 1. etg. i nybygget. Kjøkkenet fremstår som både trangt og lite og tilhører et flerbruksareal. Det er også SFO-rom og musikkrom i samme areal. Det er lite benkeplass i forhold til ren og skitten sone og i forhold til et moderne areal til mat og helse virker det ikke helt funksjonelt og godt som undervisningsareal. Skolen får det til å fungere, men det er ikke optimalt. Det er musikkrom/samlingsrom i samme arealet er heller ikke optimalt og i forhold til utstyr og oppbevaring for musikk virker det noe mangelfullt. Dette gjør at ansatte her må finne andre løsninger for å få dette til å fungere noe de gjør.

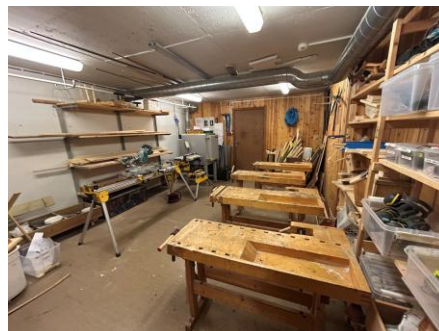
Skolen har ikke eget areal til naturfagundervisning, noe som må finne sted i klasserommene med de begrensningene det gir.

Arealene til forming er dårlige. Disse befinner seg i underetasjen til gymsalen. Sløyd er etablert i et bomberom uten noe særlig ventilasjon og ikke naturlig lys eller vinduer. Vi anser ikke dette som et godt undervisningsareal. Det er dårlig med lagerplass og det stilles spørsmål i forhold til mulighet for lærer til å bruke maskiner på en god måte skjermet fra elevene. Skolen får det til å fungere, men kan ikke sies å være godt i forhold til forventet funksjonalitet for hverken ansatte eller elever i 2025. Også i forhold til tekstil, maling/tegning og keramikk er forholdene dårlige. Rommet er kaldt, og bærer preg av å være gammelt og til dels også lite funksjonelt. Det er en stor fritt plassert vifteovn som gir elever og ansatte noe mer varme. Det er behov for modernisering.

Gymsalen er tilfredsstillende, men bærer preg av å være gammel og har behov for modernisering. Garderobene er tilfredsstillende, men er i underetasjen noe som gjør universell utforming noe krevende da det ikke er heis i bygget.

Ansatte

De ansatte har ikke gode arbeidsforhold ved Fåset skole i forhold til hva en kan forvente etter dagens standard. Arbeidsrommene for ansatte er på henholdsvis 18 og 20 kvm noe som tilsier at det er plass til 3 ansatte på hvert arbeidsrom. Rektor har eget kontor og det er også skolens eneste møterom. Det er et personalrom for hele personalet ved skolen og også barnehagen på kun 23 kvm, men som er mindre i faktiske forhold når en tar bort areal til kjøkkeninnredning m.m. Byggdrifter har kontorplass i gangarealet utenfor uten mulighet til å skjerme seg hverken i forhold til telefoner, møter eller annet. Garderobene for alle de ansatte er svært små. Det er to garderober til de ansatte på hver 3,4 kvm med tilhørende toalett på 1,5 kvm. I forhold til dagens krav til areal er det for lite og for dårlig areal til ansatte ved skolen og barnehagen som samlet med alt er på 94 kvm.

Figur 23 – Sløydsl og formingsrom på Fåset skole. Foto Øystein Neegaard

Uteområder

Skolen ligger svært godt til og har alle fasiliteter som en kan forvente av uteområder til en skole. De er store, lyse, relativt godt utstyrt og det er svært gode muligheter for varierte utendørsaktiviteter og lek.

Tabell 22: Skolens egen vurdering av funksjonalitet, Fåset skole:

Navn skole: Fåset skole og barnehage				
Funksjon	Antall rom	Karakter (1-4)	Beskrivelse (fylles automatisk)	Kommentarer - presiseringer. Her bør nevnes spesielle forhold, konkretiseringer (f.eks. sambruk av rom, støy/lyd, luftforhold/inneklima) som kan være viktige for de videre vurderingene.
Klasserom mm				
Klasserom	4	2	Noe mangelfull	Varierende inneklima/temperatur i klasserom over gammel kjeller. Malingsstrøk for å vedlikeholde.
Grupperom	2	2	Noe mangelfull	Ikke lydtette.
Rom for ITO/spesielt tilrettelagt	0			
SFO	1	2	Noe mangelfull	Kantine brukes til formålet, samt gymbygg og KH-rom. Ikke eget lekerom; ikke hensiktsmessig sambruk.
Elevgarderober og toaletter	7	1	Ingen mangler	Tilgang til tørkeskap.
Korridorer	3	1	Ingen mangler	
Spesialrom	0			
Mat og helse	1	2	Noe mangelfull	Ingen mulighet for lufting, åpning av vinduer. Få arbeidsplasser. Varierende tilgang på varmt vann.
Naturfag	0			
Musikk	1	2	Noe mangelfull	God plass. Sambruk med kantine, mat/helse, SFO. Ikke automatisk solskjerming.
Kunst og håndverk	2	3	Tydelige mangler, kan rettes opp	Kaldt rom på vinter. Trenger nytt gulv. Sløysal er i tilfluktsrom; ingen/lite ventilasjon-har døren åpen ut.
Gymsal/Idretshall	1	1	Ingen mangler	
Bibliotek	1	2	Noe mangelfull	Sambruk som grupperom, møterom; en del gjennomfartstrafikk.
Annet areal spesialrom	1	2	Noe mangelfull	Grupperom/helsekykepleiers kontor; lite egnet.
Basseng				
Personal/adm.				
Arbeidsplasser for lærere	2	2	Noe mangelfull	Variabelt inneklima/temperatur. Gammel del av skolen; dårlige vinduer. God plass.
Kontorer	3	2	Noe mangelfull	Styrer: ikke lydtett rom og liten plass. Vaktmester: åpen løsning, kun PC-pult samt lager i kjeller.
Møterom	1	2	Noe mangelfull	Kun rektors kontor. Klasserom må benyttes. Ansatte i barnehagen trenger også møterom.
Garderober og toaletter	2	1	Ingen mangler	
Pauserom	1	1	Ingen mangler	Passer godt som samlingsrom.
Fellesrom				
Skolehelsetjeneste/PPT	1	2	Noe mangelfull	Helsekykepleier bruker rektors kontor, 4 t pr uke.
Kantine - forsamlingsrom for elevene	1	2	Noe mangelfull	Brukes til undervisningsrom i flere fag. Mange dører, som gir mye gjennomgangstrafikk.
Annet areal innendørs?				Kjeller, lagerplass.
Uteareal				
Lekeapparater	2	2	Noe mangelfull	Slitent
Idrettsareal	1	1	Ingen mangler	
Sykkelparkering	1	1	Ingen mangler	Ikke overbygg, men ok.
Annet areal utendørs	2	2	Noe mangelfull	Ballbinge, noe slitent. Uteskole-koie, ok. Akebakke. Stort lekeområde i skogen.
Karakter for funksjonalitet	1	Ingen mangler		Ikke behov for investeringer (Moderne standard)
	2	Noe mangelfull		Behov for enkel oppussing
	3	Tydelige mangler, kan rettes		Behov for ombygging eller utvidelse
	4	Mangler, kan ikke rettes opp		Bør rives og bygges nytt

Teknisk tilstand

Skiller på ny og gammel del, der ny del er fra 2008.

- Bygning: Generelt etterslep på vedlikehold i gammel del av skole og hele gymbygg.
- Grunn og fundamenter: Ikke avdekket feil eller mangler, men bygningsdeler av eldre dato.
- Yttervegger: Ny del har behov for vedlikehold i form av maling. Gammel del trenger større utbedringer i form av utskifting av kledning, etterisolering og vindusutskifting.
- Bæresystemer: Ikke avdekket feil eller mangler, men deler av bygningsmassen er av eldre dato, så det må påregnes utbedringer.
- Sanitæranlegg/VVS: Eldre avløpsrør i gammel del av bygget med risiko for lekkasjer. Dårlig trykk og ustabil temperatur på varmtvann enkelte steder.
- Elektrisk anlegg: Generelt behov for oppgradering av det elektriske anlegget i gammel del for å møte dagens krav til kapasitet og sikkerhet.

Skolen tilfredsstiller ikke moderne krav til elevenes arbeidsmiljø. Generelle problemstillinger i alle skolene i kommunen:

- Støy: Mye støy på grunn av dårlig lydisolering og gamle ventilasjonsanlegg.
- Solavskjerming: For mye lys i mange rom.
- Lysrør: Alle armaturer må bygges om til LED-lys. Her er det gjort en jobb med utskifting, men man er ikke i mål.
- Radon: Ikke gjennomført målinger på mange år. Moderat til lav aktsomhetsgrad.
- CO2: Ikke kontroll på CO2 i klasserommene.
- Varme og ventilasjon: Det er behov for ventilasjonsutbedringer i omtrent alle arealer, men særlig for opprinnelig bygg og i Gymbygg er det prekärt. Trøbbel med varmeanlegg, der det brukes store mengder fyringsolje. Utdatert SD-anlegg gjør det vanskelig å optimalisere drift.
- Universell utforming: Dører og korridorer i gammel del holder ikke dagens krav.
- For små spesialrom (kunst/håndverk, naturfag, musikk).

Tilstandsvurdering med hovedfokus på ENØK-tiltak ble gjennomført i 2014. Det er behov for ny vurdering av tilstand på både bygg og tekniske anlegg.

Foreligger ikke rapporter fra Arbeidstilsynet, Miljørettet helsevern eller Mattilsynet.

Tiltak for å oppnå moderne standard

Vi anser at skolen har betydelige behov for modernisering. Arealet er dessuten 400 kvm for lite. Skolen trenger møterom og grupperom/rom for ITO og mer areal til ansatte og kontorplasser. Kostnaden ved oppgradering til moderne standard anslås til 22.000 kroner per kvm. Det betyr en investering på 47 mill. kr.

Barnehagen er like gammel som skolen og trenger også modernisering. Denne utgiften vil komme i tillegg. Modernisering av hele bygget bør skje som ett prosjekt. Modernisering av barnehagen er utenfor mandatet for dette prosjektet.

Tabell 23: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Fåset skole (inkl. mva.)

Kroner inkl mva	Nybygg/påbygg			Ombygging			Riving			Total
	Areal kvm	Pris /kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Kostnad
Skole										
Fåset skole	400	46 000	18 400 000	1 290	22 000	28 380 000		1 500	-	46 780 000

6.2 Kvikne skole

Kvikne skole er en 1-10-skole. Skolen er et oppvekstsenter som også inneholder en barnehage med en avdeling. Skolen ligger ca. 45 km fra regionsenteret på Tynset. Skolen ble bygd i 1968,

med tilbygg i 1976. Ny barnehagedel ble åpnet i 1991. Skolen og barnehagen ble renovert i 2012. Det ble bygget en ny del som rommer idrettshall med klatrevegg, garderober, skolekjøkken og kontorer. I kjelleren er det styrketreningsrom, dansesal, spinning-rom, sløysal og en innendørs skytebane. I denne ombyggingen ble det også gjort et lite tilbygg på barnehagedelen av oppvekstsenteret. Det er stor aktivitet både dagtid og på kveldstid ved anlegget. Skolen ligger tett opptil skog, elv og fjell i et naturskjønt område og nærheten til naturen gjør at dette er en viktig læringsarena. I den gamle bygningsmassen ble det i 2021 skiftet ut de aller fleste av vinduene.

Det legges til rette for et tett samarbeid mellom barnehage og skole. De eldste i barnehagen er med småtrinnet i svømming og uteskole. Dette gjør at 1. klassingene er tryggere, og får en god skolestart.

Figur 24 - Kvikne skole og barnehage. Foto: Øystein Neegaard

Elevtall og kapasitet

Kvikne skole er en fådelt 1-10-skole med 37 elever skoleåret 2025–26. For ti år siden var det dobbelt så mange elever ved skolen. Elevtallet ser ut til å gå ned til 35 innen 2050, se figuren under. Skolen drives med fire klasser i dag. Elevtallet tilsier en fådelt skole med tre klasser. Skolen planlegges med en maks. kapasitet på 66 elever (tre klasser med 22 elever) og en plankapasitet på 60 elever (3 klasser med 20 elever). Det er åtte små klasserom i skolebygget (40 – 50 kvm).

Figur 25: Kapasitet og elevtall ved Kvikne skole

Skolen dimensjoneres for 3 klasser med maks 66 elever og egen gymsal. Romprogrammet for en moderne kombinert skole med 66 elever og egen gymsal er 1.900 kvm BTA. Uten gymsal er arealbehovet ca. 1.500 kvm BTA.

Skolebygget har et areal BTA på 3.500 kvm med skole (2.426), idrettshall (442), barnehage (196) og samfunnshus (432 kvm). Skoledelen av bygget uten gymsal utgjør 2.426 kvm. Det er 900 kvm mer enn kravene til et moderne skoleanlegg for 100 elever.

Figur 26: Kvikne skole og barnehage. Kilde: Norgeskart.no

Bygget til Kvikne skole inneholder også en barnehage. Den samlede tomten er på 14,3 mål, inkludert tomt til barnehagen. Vi forutsetter at hele tomten brukes av grunnskolen. 14 mål er tilstrekkelig for en 1-10-skole med maks 66 elever. En slik skole på ett plan trenger omtrent 6 mål, se tabellen under. Vi forutsetter at dagens skolebygg beholdes.

Tabell 24: Tomtebehov for Kvikne skole

Skole	Tomt mål	Elever 2025	Kapasitet	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm plan	Etasjer	Behov uteområde kvm per elev	Behov uteområde kvm	Grunnflate bygg kvm	Parkering kvm	Sum behov tomt kvm	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Kvikne	14,4	37	66	11	2 900	1	30	1 980	2 900	222	5 102	5	9

Funksjonell tilstand

Selv om det opprinnelige byggeåret på Kvikne skole er mer en 50 år tilbake i tid er førsteinntrykket av skolen i dag at den fremstår relativt funksjonell og forholdsvis godt vedlikeholdt.

Undervisningsarealer

Klasserommene eller hjemmeområdene er forholdsvis godt funksjonelle og er mellom 40 og 50 kvm store. Det er tre tilgjengelige rom for 1-4 trinn med også tilhørende grupperom. Mellomtrinnet har to tilgjengelig hjemmeområder og er nærmeste nabo til kunst og håndverksrom som også kan brukes til undervisning. 8-10 trinn har to tilgjengelige rom og et tilhørende de grupperom. Garderobene til elevene er små og trange. Det er godt med toaletter tilgjengelig for elevene.

Spesialiserte undervisningsarealer

Skolen har eget rom til naturfag, sløyd, kunst og håndverk, mat og helse, musikk og kroppsøving. Musikk, mat og helse og kroppsøving ligger i det nye bygget og er godt utstyrt og fremstår som moderne skoleanlegg. Skolen melder selv om utfordringer med avtrekken på mat og helse.

Av spesialrommene så er det nok sløydrommet som ligger i nybyggets underetasje som fremstår som det dårligste. Både i forhold til utstyr, men også i forhold til utforming og HMS. Da med tanke på støy, avzug og muligheter for annet enn tresløyd. Det gjelder også oppbevaring og utstyr.

Også det andre formingsrommet fremstår noe mangelfullt med tanke på ungdomsskolen og variasjonsbredden i valgfag og forventninger til utstyr i en moderne ungdomsskole i dag. Vi så for øvrig utstyr til å karre ull og spinne garn som var i bruk, noe vi normalt ikke finner i mange skoler, noe som vitner om sterk tilknytning til tradisjonshåndverk og området skolen befinner seg i.

Også naturfagrommet har forbedringsmuligheter i forhold til muligheter for forsøk for elevene og da med avtrekk/strøm og vann tilgjengelig for eleven.

Ansatte

Det er gode fasiliteter for de ansatte bortsett fra størrelsen på arbeidsrommet til det pedagogiske personalet. I forhold til dagens krav til areal er det for lite. Nå har ikke skolen mangel på areal så det er enkelt å løse uten å måtte tenke på noe særlige investeringer.

Også for andre ansatte fremstår skolen godt tilrettelagt kanskje med unntak av en del overflater og materialvalg i forhold til rengjøringspersonell. Det er også vesentlig mer areal å rengjøre enn det som strengt tatt er nødvendig sett i forhold til antallet elever og behov for skolestørrelse.

Uteområder

Skolen ligger svært godt til og har alle fasiliteter som en kan forvente av uteområder til en skole. De er store, lyse, relativt godt utstyrt og det er svært gode muligheter for varierte utendørsaktiviteter og lek.

Skolens egen vurdering av funksjonell egnethet

Tabell 25: Skolens egen vurdering av funksjonalitet, Kvikne skole:

Navn skole: Kvikne skole og bhg				
Funksjon	Antall rom	Karakter (1-4)	Bskrivelse (fylles automatisk)	Kommentarer - presiseringer. Her bør nevnes spesielle forhold, konkretiseringer (f.eks. sambruk av rom, støy/lyd, luftforhold/inneklima) som kan være viktige for de videre vurderingene.
Klasserom mm				
Klasserom	8	1	Ingen mangler	
Grupperom	2	1	Ingen mangler	
Rom for ITO/spesielt tilrettelagt	v. beh. 4	1	Ingen mangler	
SFO	2	1	Ingen mangler	
Elevgarderob og toaletter	12	1	Ingen mangler	Mellomtrinn og småtrinn har tilgang til tørkeskap
Korridorer	3			
Spesialrom				
Mat og helse	1	2	Noe mangelfull	avtrekk fungerer dårlig, styringen av avtrekk må justeres.
Naturfag	1	1	Ingen mangler	
Musikk	1	1	Ingen mangler	
Kunst og håndverk	1	1	Ingen mangler	
Gymsal/Idretshall	1	1	Ingen mangler	
Bibliotek	1	1	Ingen mangler	
Annet areal spesialrom				
Basseng	1	1	Ingen mangler	Fri tilgang til basseng 500 meter fra skolen(Kvikne fjellhotell)
Personal/adm.				
Arbeidsplasser for lærere	11	1	Ingen mangler	
Kontorer	2	1	Ingen mangler	
Møterom	2	1	Ingen mangler	
Garderob og toaletter	3	1	Ingen mangler	
Pauserom	1	1	Ingen mangler	
Fellesrom				
Skolehelsetjeneste/PPT	1	1	Ingen mangler	
Kantine - forsamlingsrom for elevene	2	1	Ingen mangler	
Annet areal innendørs?				
Uteareal				
Lekeapparater	7	1	Ingen mangler	Elevene har tilgang til apparater i barnehagen
Idrettsareal	1	1	Ingen mangler	
Sykkelparkering	2	1	Ingen mangler	
Annet areal utendørs	4	1	Ingen mangler	Egen grusbane + Lavvo (NY) og egen gapahup på skolens område + 1 gapahuk inne skogen.

I forhold til skolens vurdering mener vi det er noe snilt vurdert, men samtidig så fremstår skolen relativt funksjonell.

Teknisk tilstand

Skiller på ny og gammel del, der ny del er fra 2012 (idrettshall og kontorer) fremstår med generelt god standard, men har behov for ordinært vedlikehold. Gammel del fra 1968 og 1976 har betydelig vedlikeholdsetterslep.

- Bygning: Generelt etterslep på vedlikehold i gammel del av skole. Her er det behov for ny takteking på det flate taket i gammel del. Her bør også taket etterisoleres. Risiko for lekkasjer rundt gjennomføringer og sluk, særlig vinterstid.
- Grunn og fundamenter: Ikke avdekket feil eller mangler, men bygningsdeler av eldre dato.
- Yttervegger: Det aller meste av vinduer i gammel del ble byttet i 2021. Ellers behov for etterisolering og ny kledning.
- Bæresystemer: Ikke avdekket feil eller mangler.
- Sanitæranlegg/VVS: Ustabil varmtvannstilførsel i perioder grunnet kombinasjon av gammel infrastruktur og svikt i varmeanlegget.
- Opprinnelige rørføringer i gammel del kan være nær teknisk levetid og bør kartlegges. Risiko for korrosjon og lekkasjer.
- Elektrisk anlegg: Eldre elektriske føringer og tavler i gammel del har begrenset kapasitet og kan være utfordrende ved økt belastning eller nye tekniske installasjoner.
- Behov for oppgradering av jordingssystem og brudd/svikt i enkelte kursopplegg bør undersøkes.

Skolen tilfredsstiller ikke moderne krav til elevenes arbeidsmiljø. Generelle problemstillinger i alle skolene i kommunen:

- ▶ Støy: Mye støy på grunn av dårlig lydisolering og gamle ventilasjonsanlegg.
- ▶ Solavskjerming: For mye lys i mange rom. Behov for å redusere blending og overoppheting.
- ▶ Lysrør: Alle armaturer må bygges om til LED-lys. Her er det gjort en jobb med utskifting, men man er ikke i mål.
- ▶ Radon: Ikke gjennomført målinger på mange år. Moderat til lav aktsomhetsgrad.
- ▶ CO2: Ikke kontroll på CO2 i klasserommene.
- ▶ Varmer og ventilasjon: Store utfordringer med varmeanlegget, der varmepumpe ikke fungerer som den skal. Bruker mye olje som alternativ varmekilde.

Tilstandsvurdering med hovedfokus på ENØK-tiltak ble gjennomført i 2014. Det er behov for ny vurdering av tilstand på både bygg og tekniske anlegg.

Foreligger ikke rapporter fra Arbeidstilsynet, Miljørettet helsevern eller Mattilsynet.

Tiltak for å oppnå moderne standard

Den eldre delen av skolen har betydelige behov for modernisering. Skolen har større arealer enn nødvendig. Vi foreslår å samle all undervisning i første etasje i bygget. Det vil si å flytte opp sløydssalen. Skolens areal BTA i første etasje er på 1.600 kvm uten gymsal. Det er tilstrekkelig areal for en moderne skole. Kostnaden ved ombygging og oppgradering av den gamle delen av første etasje (1.069 kvm) til moderne standard anslås til 22.000 kr per kvm. Det vil si en investering på 24 mill. kr.

Tabell 26: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Kvikne skole (inkl. mva.)

Kroner inkl mva	Nybygg/påbygg			Ombygging			Riving			Total
	Areal kvm	Pris /kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Kostnad
Skole										
Kvikne skole		46 000	-	1 069	22 000	23 518 000		1 500	-	23 518 000

6.3 Tyllidalen skole

Skolen er sentralt plassert i Tyllidalen, 20 km fra regionsenteret. Den ble bygd i 1941, etter at gammelskolen fra 1892 ble revet. Skolens bygninger sammen med samfunnshuset, utgjør en viktig samlingsplass for bygdefolket. Kommunen leier samlingshallen i samfunnshuset som gymsal for skolen. Skolen ble ombygd noe i 1982, og ombygd, påbygd og renoveret i 1997. I 2015 ble skolen tilknyttet et moderne flisfyringsanlegg.

Skolen har tett samarbeid med Lekestua barnehage, en foreldredrevet barnehage som er nært tilknyttet skolens område. Felles fokus er at skole og barnehage fremmer et godt lærings- og oppvekstmiljø for ungene i bygda.

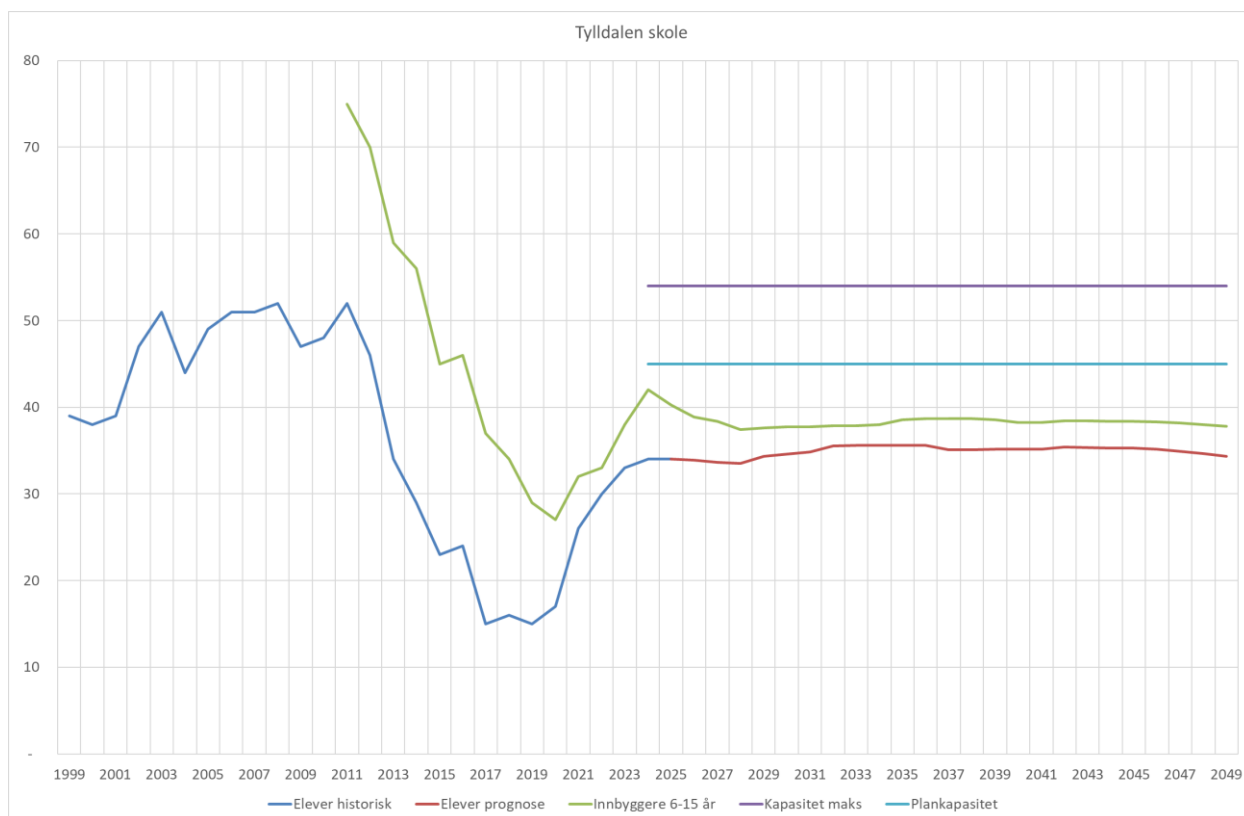

Figur 27 - Tyllidalen skole (Samfunnshusdelen). Foto: Øystein Neegaard

Elevtall og kapasitet

Tyllidalen skole er en fådelt barneskole med 34 elever skoleåret 2025/26. Elevtallet ser ut til å holde seg rundt 34 de neste 25 årene, se figuren under. Elevtallet tilsier en fådelt skole med 3 klasser.

Skolen planlegges med maks kapasitet på 54 elever (tre klasser med maks 18 elever) og en plankapasitet på 45 elever (tre klasser med 15 elever).

Figur 28: Kapasitet og elevtall ved Tyllidalen skole.

Skolen dimensjoneres for 3 klasser med maks 54 elever (18 elever per klasse). Det er slik den drives i dag. Skolen har ikke egen gymsal. Skolen låner/leier gymsal av en lokal velforening. Romprogrammet for en moderne skole for 54 elever uten egen gymsal er 1.332 kvm BTA, se vedlegg 1.

Skolen har et samlet areal BTA på 972 kvm, inkludert underetasjen. Det er 360 kvm mindre enn kravene til et moderne skoleanlegg uten egen gymsal.

Figur 29: Tyllidalen skole. Kilde: Norgeskart.no

Tomten er på 5,7 mål. Det er tilstrekkelig for en barneskole på to etasjer med maksimalt 54 elever. En slik skole trenger omtrent 3 mål, se tabellen under.

Tabell 27: Tomtebehov for Tyllidalen skole

Skole	Tomt mål	Elever 2025	Kapasitet	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm plan	Etasjer	Behov uteområde kvm per elev	Behov uteområde kvm	Grunnflate bygg kvm	Parkering kvm	Sum behov tomt kvm	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Tyllidalen	5,7	34	54	10	1 332	2	30	1 620	666	198	2 484	3	3

Funksjonell tilstand

Skolebygget er gammelt og bærer preg av det. I forhold til forventet standard på dagens skolebygg for både ansatte og elever har bygget vesentlige mangler og det er etter vår vurdering behov for vesentlige oppgraderinger for å kunne forsvare en videre funksjonell skoledrift i Tyllidalen.

Undervisningsarealene

Skolen har 3 relativt store klasserom/baserom. To i andreetasje og et i førsteetasje. Alle disse rommene er på om lag 50kvm noe som ut ifra størrelsen skulle tilsi at det er en maksimal kapasitet til 23/24 elever og 1 lærer hvis en legger norm om 2 kvm per elev og 4 ekstra for lærer til grunn.

Samtidig er det mye utstyr/skap og annet i disse arealene noe som gjør at den reelle kapasiteten er 20 elever i disse arealene. Rommene har gode lysforhold og det er vannbåren varme fra radiatorer som er varmekilden.

Det er langt færre elever i hver gruppe enn kapasiteten til rommene skulle tilsi.

Det er lite grupperomskapasitet i tilknytning til klasserommene. Det er areal ved skolen og en kan undervise elever i forhold til individuelt tilrettelagt opplæringer utenfor klasserommet, men det er få tilpassede arealer til denne aktiviteten.

Figur 30 - Klasserom/baserom Tyllidalen skole. Foto: Øystein Neegaard

Spesialiserte læringsarealer

Skolen har egen sløydsal med 8 arbeidsstasjoner og relativt romslige lokaler. Det er forholdsvis greit utstyrt, men har tydelige mangler i forhold til standard for moderne sløydsaler i forhold til avtrekk/støy og også tildeles utstyr for ansatte. Det er normalt å ha egne rom for større maskiner for. eksempel. Rommet befinner seg i byggets underetasje

Skolen har også eget Mat og helserom. Dette bærer også preg av å være av eldre dato og brukes også til annen formingsaktivitet som tekstil og tegneaktiviteter. Kjøkkeninnredning er det behov for oppgradering på slik skolen også påpeker i sin vurdering av arealene. Gulvbelegg er gammelt og til dels slitt.

Skolen har ikke eget naturfagrom, men har utstyr til å drive naturfagundervisning i klasserom. Det er relativt langt unna det en forventer å møte i moderne undervisningslokaler hvor det er spesialiserte areal for å kunne drive forsøk og eksperimenter på en trygg og god måte. Lærere ved Tyllidalen strekker seg langt for å gjøre undervisningen tilfredsstillende med de arbeidsforholdene som stilles til rådighet.

Skolen har heller ikke eget musikkrom og også her må utstyr fraktes til klasserommene og det er heller ikke ideelle forhold til å drive musikkundervisning i forhold til lyd, klang og akustikk i rommene.

Skolen disponerer en god gymsal i samfunnshuset. Det er en garderobe i skolebygget og en garderobe i samfunnshuset. Gymsalen er fint utstyrt og sammen med svært gode uteområder ligger det godt til rette for å kunne drive god kroppsøvningsundervisning.

SFO har et eget område som også 1-4 klasse benytter i undervisningssammenheng. Her er det også kjøkkenfasiliteter, men relativt langt unna det en kan forvente dersom SFO skal drive matservering. Det handler om skitten/ren sone, benkeplass og ikke minst type oppvaskmaskin.

Ansatt areal

Personalrommet er helt ordinært, men her ikke veldig gode muligheter for kjøkken. Det er sofa og lave bord som innbyr til pause. Det er også mulig å avholde møter her, men er ikke typisk møblert i forhold til det. Generelt så mangler det gode møterom for voksne ved skolen selv om det er et disponibelt areal i kjelleren som delvis er innredet med mulighet for møter. Det er to arbeidsrom for ansatte, men det ene er for lite i forhold til dagens krav til areal for pedagogisk personell i skolen i forhold til dagens bruk. Rektor har et helt standard kontor. Det er dårlige garderobe- og toalettforhold for ansatte.

For andre ansatte i forhold til renhold og byggdrift er forholdene dårlig. Bygget er nedslitt og gammelt og langt mer krevende å holde rent enn en bør forvente. Dette handler om type gulv og veggflater og ikke minst hvor utstyr og mulighet for vask er lagt. Også for byggdrifter er forholdene langt fra optimale både i forhold til tekniske rom og behov for vedlikehold.

Uteområder

Skolen ligger svært godt til og har alle fasiliteter som en kan forvente av uteområder til en skole. De er store, lyse, relativt godt utstyrt og det er svært gode muligheter for varierte utendørsaktiviteter og lek.

Skolens egen vurdering er positiv i forhold til skolens funksjonalitet, se tabellen under

Tabell 28: Skolens egen vurdering av funksjonalitet, Tyllidalen skole:

Navn skole: Tyllidalen skole				
Funksjon	Antall rom	Karakter (1-4)	Bskrivelse (fylles automatisk)	Kommentarer - presiseringer. Her bør nevnes spesielle forhold, konkretiseringer (f.eks. sambruk av rom, støy/lyd, luftforhold/inneklima) som kan være viktige for de videre vurderingene.
Klasserom mm				
Klasserom	3	2	Noe mangelfull	Behov for nye vinduer.
Grupperom	1	1	Ingen mangler	Helsesøster rom som brukes noen ganger som grupperom
Rom for ITO/spesielt tilrettelagt				
SFO	2	2	Noe mangelfull	Trenger lydisolerende materialer.
Elevgarderob og toaletter	3	1	Ingen mangler	Fungerer. Tilgang til tørkeskap
Korridorer	2	1	Ingen mangler	Korridor som er integrert som en del av klasserom
Spesialrom				
Mat og helse	1	3	Tydelige mangler, kan rettes opp	Mat.og helse rom trenger oppgradering. Gammelt og slitt med noe mugglukt i skap
Naturfag	1	1	Ingen mangler	Brukes som klasserom
Musikk				
Kunst og håndverk	2	2	Noe mangelfull	Kombinert rom med mat-og helse. Egen sløydsal, nytt gulvbelegg og bedre avtrekk.
Gymsal/Idretshall	1	1	Ingen mangler	Samfunnshuset. En garderobe på skolen, og en garderobe på samfunnshuset.
Bibliotek	1	1	Ingen mangler	
Annet areal spesialrom				
Basseng				
Personal/adm.				
Arbeidsplasser for lærere	2	2	Noe mangelfull	Funksjonelt. Kan bli varmt på grunn av sol på våren.
Kontorer	1	1	Ingen mangler	Funksjonelt
Møterom	1	1	Ingen mangler	Funksjonabelt
Garderob og toaletter	1	1	Ingen mangler	Funksjonelt
Pauserom	1	1	Ingen mangler	Funksjonelt.
Fellesrom				
Skolehelsetjeneste/PPT	1	1	Ingen mangler	Kan også brukes som et lite grupperom.
Kantine - forsamlingsrom for elevene	1	1	Ingen mangler	Brukes restaurant på samfunnshus. Fungerer bra.
Annet areal innendørs?				
Uteareal				
Lekeapparater	3	2	Noe mangelfull	Har noen apparater det kan lekes i.
Idrettsareal	1	1	Ingen mangler	Stort friluftsområdet som inviterer til mangfoldig lek.
Sykkelparkering	2	2	Noe mangelfull	Kunne vært mer tilrettelagt/synliggjort.
Annet areal utendørs	2	1	Ingen mangler	Skidalen , som brukes mest om vinteren. Både til skiaktiviteter og til lek. <i>Sagtrøa</i> eget nærområde med gapahuk.
Karakter for funksjonalitet	1	Ingen mangler		Ikke behov for investeringer (Moderne standard)
	2	Noe mangelfull		Behov for enkel oppussing
	3	Tydelige mangler, kan rettes opp		Behov for ombygging eller utvidelse
	4	Mangler, kan ikke rettes opp		Bør rives og bygges nytt

Agenda Kaupang mener skolen har vært for forsiktig i sine vurderinger av funksjonell standard etter hva en bør forvente i et skolebygg i dag for at arbeidshverdagen for ansatte og elever skal være god. At det på så mange områder er vurdert til at det i et noe lengre perspektiv ikke er behov for investeringer mener vi er en underrapportering av byggets tilstand. Det kan nok tilskrives en kultur hvor en gjør så godt en kan ut ifra de fysiske forhold en har tilgjengelig, og hva en er blitt vant til. Vi mener det er all grunn til å forvente mer av et skolebygg i dag både for elever og ansatte.

Det er også store mangler i forhold til universell utforming og moderne energikrav. Det er installert trappeheis i det ene trappeløpet nå som gjør at det er mulig med rullestol, men utover det er det store mangler.

Vi vurderer at bygget er gått ut på dato både når det gjelder funksjonell tilstand og teknisk tilstand og at dersom det skal opprettholdes skoledrift her videre bør bygget moderniseres vesentlig. Det er lite trolig at det er lønnsomt å mulig å modernisere den bygningsmassen som står der i dag og det vil trolig være både økonomisk lønnsomt og best å bygge nytt undervisningsareal. Bygget har i tillegg relativt mye areal som ikke er effektivt utnyttet til boder, ganger, trapper osv.

Teknisk tilstand

Bygget er fra 1941. Vurderingen omfatter kun skoledel og ikke samfunnshuset.

- ▶ Bygning: Generelt stort etterslep på vedlikehold og langt unna moderne standard.
- ▶ Grunn og fundamenter: Kan se antydning til sprekker/setningsskader på synlig mur. Betongvegger i kjeller som ikke er isolert.
- ▶ Yttervegger: Behov for etterisolering, ny kledning og utskifting av vinduer.
- ▶ Bæresystemer: Ikke avdekket feil eller mangler, men bygningsdel som er over antatt levetid.
- ▶ Sanitæranlegg/VVS: Risiko for korrosjon og lekkasjer i gamle rør.
- ▶ Toaletter og våtrom har behov for modernisering for å tilfredsstille dagens standard.
- ▶ Elektrisk anlegg: Eldre elektriske installasjoner med begrenset kapasitet og utdaterte tavler.

Skolen tilfredsstiller ikke moderne krav til elevenes arbeidsmiljø. Generelle problemstillinger i alle skolene i kommunen:

- ▶ Støy: Mye støy på grunn av dårlig lydisolering og gamle ventilasjonsanlegg.
- ▶ Solavskjerming: Mangler solavskjerming i mange rom, som gir blending og varmt innneklima.
- ▶ Lysrør: Alle armaturer må bygges om til LED-lys. Her er det gjort en jobb med utskifting, men det gjenstår en del armaturer.
- ▶ Radon: Ikke gjennomført målinger på mange år. Moderat til lav aktsomhetsgrad.
- ▶ CO2: Ikke kontroll på CO2 i klasserommene.
- ▶ Varme og ventilasjon: Begrensede muligheter for styring av varmeanlegg. Ventilasjon med begrenset mulighet for styring.
- ▶ Universell utforming: Store utfordringer med å tilfredsstille krav til universell utforming. Trappeheis er et avbøtende tiltak, i moderne skolebygg vil det være krav om heis.

Tilstandsvurdering med hovedfokus på ENØK-tiltak ble gjennomført i 2014. Det er behov for ny vurdering av tilstand på både bygg og tekniske anlegg.

Foreligger ikke rapporter fra Arbeidstilsynet, Miljørettet helsevern eller Mattilsynet.

Tiltak for å oppnå moderne standard

Skolen fremstår som en gammel skole, lite egnet til å drive undervisning etter moderne krav. Det er vanskelig å bygge om dagens arealer, spesielt kjellerarealene. Kostnadene ved å oppgradere skolen til dagens standard er muligens høyere enn kostnaden ved å bygge en ny skole. Anbefalte tiltak er riving av dagens skole og nybygg uten gymsal etter vedlagt romprogram, 1.332 kvm BTA. Skolen kan fortsatt bruke gymsalen i samfunnshuset. Det vil si en investering på 72 mill. kr, se tabellen under.

Tabell 29: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Tyllidalen skole (inkl. mva.)

Kroner inkl mva	Nybygg/påbygg			Ombygging			Riving			Total
	Areal kvm	Pris /kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Kostnad
Tyllidalen skole	1 332	53 000	70 596 000		22 000	-	972	1 500	1 458 000	72 054 000

6.4 Tynset barneskole

Skolen ble bygd 1962 – 64, fikk tilbygg i 1979 og ble renoverert og påbygd i 1997 – 98 til en mer åpen skole. Siste påbygg, ferdig i 2008, ga skolen et «allrom», og en spesialpedagogisk avdeling. Skolen var i en periode på 20 år en landskapsskole, men landskapene ble igjen delt i klasserom i 2017/2018. Skolen ligger midt i Tynset sentrum med kort gangavstand til to moderne idrettshaller, svømmebasseng, kulturhus og rådhus. Barneskolen har et godt fungerende uteområde med to kunstgressbaner, og ski og skøyteanlegg i gangavstand.

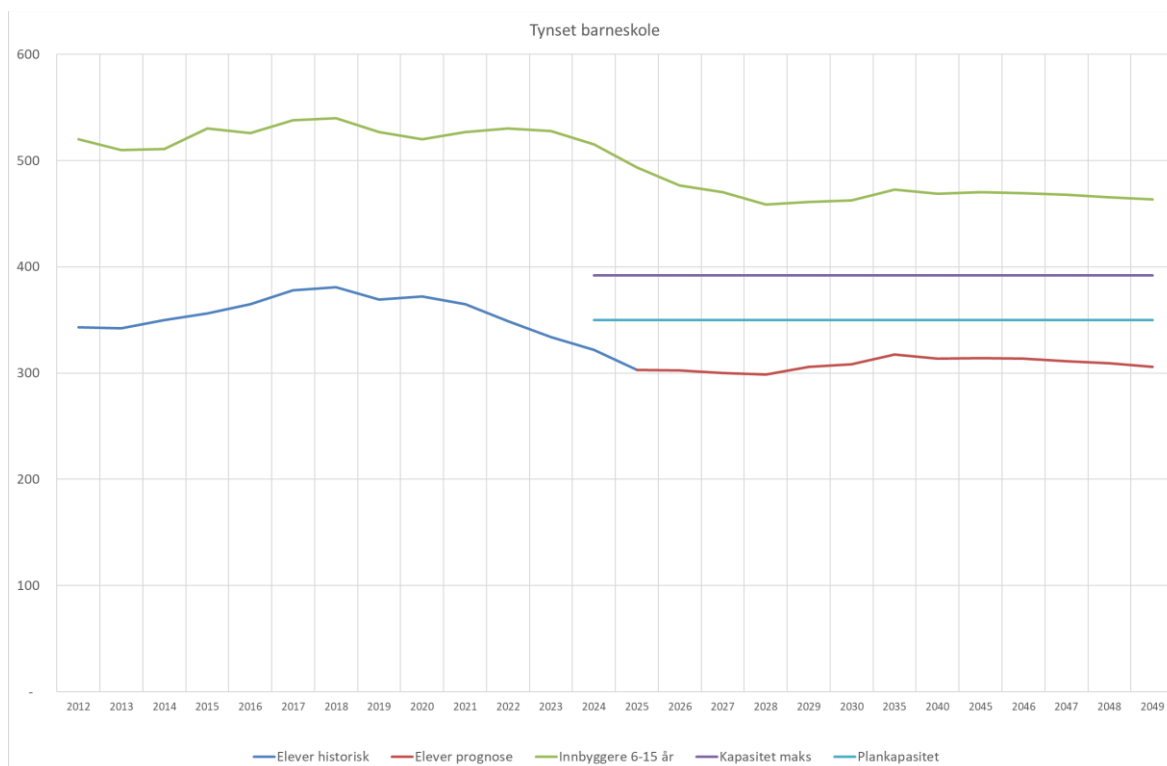
Skolen har en spesialpedagogisk avdeling som er innredet og tilrettelagt for multihandikappede elever.

Figur 31 - Tynset barneskole. Foto Øystein Neegaard

Elevtall og kapasitet

Tynset barneskole er en fulldelt barneskole med 303 elever skoleåret 2025–26. Elevtallet ser ut til å holde seg på dette nivået til 2050, se figuren under. I dag drives skolen med to klasser på hvert trinn, altså 14 klasser. Dette er en realistisk størrelse for planperioden. Det gir en maksimal kapasitet på 392 elever (28 elever per klasse) og en plankapasitet på 350 elever (25 elever per klasse).

Figur 32: Elevtall og kapasitet ved Tynset barneskole.

Skolen bør dimensjoneres for 14 klasser med maks 392 elever uten egen gymsal. Det er slik den drives i dag. Skolen leier plass i idrettshallen på den videregående skolen. Romprogrammet for en moderne barneskole med 14 klasser uten gymsal er 4.271 kvm BTA, se vedlegg 1. Skolen har et areal BTA på 4.444 kvm. Skolen har altså ca. 200 kvm mer areal enn anbefalt. I praksis er skolen trangbodd. På grunn av stadig ombygging er arealene ikke godt utnyttet. Det understrekes også at arealprogrammet som legges til grunn er nøkternt og effektivt uten noe særlige fellesareal eller kantine.

Figur 33: Tynset barneskole. Kilde: Norgeskart.no

Tomten er på 16 mål. Det er tilstrekkelig for en barneskole med maks 392 elever. En slik skole trenger omtrent 15 mål tomt, se tabellen under.

Tabell 30: Tomtebehov for Tynset barneskole

Skole	Tomt mål	Elever 2025	Kapasitet	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm plan	Etasjer	Behov uteområde kvm per elev	Behov uteområde kvm	Grunnflate bygg kvm	Parkering kvm	Sum behov tomt kvm	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Tynset B	16,1	303	392	44	4 400	2	30	11 760	2 200	874	14 834	15	1

Funksjonell tilstand

Tynset barneskole bærer preg av å være en skole som har vært på bygd og ombygd flere ganger. Skolen har relativt mye bygningsmasse og har flere etasjer.

Undervisningsarealene

Det er 15 ordinære klasserom i skolen og det tilsier at det er en 2-parallell barneskole. Det er noe varierende størrelse på klasserommene og en del av dem ble bygget som åpne baserom, men som nå har fått lettvegger. Det gir noen utfordringer i forhold til lyd. Skolen påpeker selv utfordringer med luft og temperatur i klasserommene og at dette varierer en del.

Skolen har 11 grupperom tilgjengelig omkring i bygget. Noen av rommene er upraktisk plassert og har varierende størrelse og inventar. Det kreves litt ekstra fra personalet å få til en optimal bruk av arealene og det er mulig det trengs noe mer spesialiserte arealer.

Garderobene er av svært varierende kvalitet og størrelse og har også til tider en plassering som ikke er i umiddelbar nærhet av der elevene holder til. Det er for få toaletter til elevene i forhold til dagens standard.

Spesialiserte læringsarealer

Skolen har et relativt nybygd kombinert musikkrom/allrom. Rommet er stort og har også kjøkkenkrok og kan brukes ved utleie. Det er ikke tilgang på toalett og garderobe, så skolen må åpnes videre også ved utleie. Det kunne med fordel vært bedre lagerplass knyttet til dette rommet.

Rommene til kunst og håndverk ligger i underetasjen til det eldste bygget. Rommene er relativt lyse og gode, men bærer preg av alder i forhold til dagens standard og krav. For eksempel i forhold til støvavsug, støydemping og generell utforming og utstyr i lokalene. Når det er sagt er det ikke dårlig det som er der, og det er en forsvarlig og god drift.

Mat og helse har noen mangler i forhold til støy og avtrekksvifter, men har greit utstyrt og god plass. Et moderne lokale hadde nok hatt mer lagringsplass og bedre kjøll og frys-funksjoner.

Skolens bibliotek ligger midt i bygget i underetasjen og er godt utstyrt, men også her bærer det preg av ukurante løsninger på grunn av endringer og ombygging, med blant annet et trappeløp midt inne i rommet.

Skolen har ikke eget naturfagrom, noe en ville ha forventet i en moderne skole i dag sett opp imot de krav som ligger i læreplanen til utforskende naturfagundervisning. Dette løses på en god måte av lærere i de ordinære rommene, men det medfører ekstra logistikk med utstyr. Det setter også noen begrensninger på innholdet i undervisningen.

Skolen benytter de to store idrettshallene til kroppsøving som ligger relativt tett på skolen. Disse deles med ungdomsskolen og videregående og det er lite fleksibilitet i timeplanen. Det er også et stort og godt uteområde som innbyr til også utendørs kroppsøvingsaktiviteter.

Ansatte

Det er noen mangler for de ansatte knyttet til arealene de har til rådighet. Det er nok arbeidsrom, men det er for små i forhold til antall personer som bruker dem. De er distribuert rundt i bygget. Dette bør utbedres.

Personalrommet er lyst og fint, men i forhold til antall ansatte ved skolen er kjøkkenet trangt og gir noen begrensede muligheter der. Det er kontorplasser til administrativt personell, men skolens eneste møterom er på rektors kontor. Det er ikke tilfredsstillende i en såpas stor skole med så mange ansatte. Dette bør utbedres. Det er også noe begrenset garderobeplass og personaltoaletter for de ansatte.

Uteområder

Skolen ligger svært godt til og har alle fasiliteter som en kan forvente av uteområder til en skole. De er store, lyse, relativt godt utstyrt og det er svært gode muligheter for varierte utendørsaktiviteter og lek.

Tabell 31: Skolens vurdering av funksjonell standard

Navn skole: Tynset barneskole				
Funksjon	Antall rom	Karakter (1-4)	Beskrivelse (fylles automatisk)	Kommentarer - presiseringer. Her bør nevnes spesielle forhold, konkretiseringer (f.eks. sambruk av rom, støy/lyd, luftforhold/inneklima) som kan være viktige for de videre vurderingene.
Klasserom mm				
Klasserom	15	2	Noe mangelfull	Se under andre kommentarer
Grupperom	11	2	Noe mangelfull	Lydisolering, møblering/tavle/skjerm
Rom for ITO/spesielt tilrettelagt	4	2	Noe mangelfull	Mangler rømningsvei rullestol i spes.ped.avd
SFO	1	2	Noe mangelfull	Sambruk med 1., 2. og 3.tr. Ligger mellom 2 og 3
Elevgarderob og toaletter	5	3	Tydelige mangler, kan rettes opp	Garderob: trangt, ikke i nærhet av klasserom for enkelte trinn, innredning gammel. Doer: gamle og mangler for enkelte trinn. Antall doer: 15. 4 ok, resten gamle og trange
Korridorer	5	2	Noe mangelfull	Støy, tretrapp ned til bibliotek inne i skolen som skaper mye støy
Spesialrom				
Mat og helse	1	2	Noe mangelfull	Utslitt, dårlig støydemping, manglende avtrekk/vifte
Naturfag				
Musikk	1	1	Ingen mangler	Lydisolering mot tilstøtende rom
Kunst og håndverk	2	2	Noe mangelfull	Utslitt, dårlig støydemping
Gymsal/Idretshall	2	1	Ingen mangler	
Bibliotek	1	1	Ingen mangler	
Annet areal spesialrom				
Basseng	1	1	Ingen mangler	
Personal/adm.				
Arbeidsplasser for lærere	8	2	Noe mangelfull	Lydisolering, oppussing, greit med plass
Kontorer	4	2	Noe mangelfull	Oppussingsbehov, lydisolering
Møterom	1	4	Mangler, kan ikke rettes opp	Kun rektors kontor og det er ikke tilstrekkelig
Garderob og toaletter	5	3	Tydelige mangler, kan rettes opp	Toaletter 2 (dårlig standard og plassering) + 3 handicap, ikke garderobe ansatte
Pauserom	1	2	Noe mangelfull	Lyd, lite kjøkken
Fellesrom				
Skolehelsetjeneste/PPT	1			Bør flyttes til et grupperom i forhold til tilgjengelighet for elever.
Kantine - forsamlingsrom for elevene				
Annet areal innendørs?				
Uteareal				
Lekeapparater		2	Noe mangelfull	mer tilpassninger de små: ballbinge, sandkasse, flere husker
Idrettsareal		1	Ingen mangler	
Sykkelparkering		1	Ingen mangler	
Annet areal utendørs				
Karakter for funksjonalitet	1	Ingen mangler		Ikke behov for investeringer (Moderne standard)
	2	Noe mangelfull		Behov for enkel oppussing
	3	Tydelige mangler, kan rettes		Behov for ombygging eller utvidelse
	4	Mangler, kan ikke rettes opp		Bør rives og bygges nytt
Andre kommentarer:				
Generelt: utfordringer med luftkvalitet og temperatur, solskjerming. Vegger og dører for skille fra landskap til klasserom er ikke lydtette. Bygget er preget av manglende større vedlikeholdsgrep, men godt daglig vedlikehold. Slitte belegg i deler av bygget				

Teknisk tilstand

Kommentarene gjelder opprinnelig skolebygg fra 1962. Nyere påbygg fra 2008 (musikkrom og klasserom) har moderne standard.

- ▶ Betydelig del av bygningsmassen er over antatt teknisk levetid og tilfredsstiller ikke dagens krav til inneklima og funksjonalitet.
- ▶ Bygning: Store deler av bygningen er over antatt levetid og det er behov for utbedringer for å tilfredsstille dagens krav. Etterisolering, takteking, vindusutskifting og generell rehabilitering av innvendige overflater kan nevnes.
- ▶ Grunn og fundamenter: Ikke avdekket feil eller mangler, men bygningsdeler av eldre dato.
- ▶ Yttervegger: Behov for etterisolering og ny kledning. Noen vinduer og ytterdører av eldre dato må byttes ut.
- ▶ Bæresystemer: Ikke avdekket feil eller mangler.
- ▶ Sanitæranlegg/VVS: Rørføringer og sanitærutstyr i gammel del er av eldre dato og nærmer seg teknisk levetid.
- ▶ Mulig risiko for lekkasjer og korrosjon i gamle rør.
- ▶ Wc-rom og våtrom har varierende standard og kan ikke forventes å tilfredsstille dagens krav.
- ▶ Elektrisk anlegg: Eldre elektriske installasjoner med begrenset kapasitet i den opprinnelige delen av bygget.
- ▶ Noe dokumentasjon kan være utdatert eller mangelfull.
- ▶ Behov for oppgradering for å møte moderne sikkerhetskrav, brannkrav og økt belastning knyttet til IKT-utstyr.

Skolen tilfredsstiller ikke moderne krav til elevenes arbeidsmiljø. Generelle problemstillinger i alle skolene i kommunen:

- ▶ Støy: Mye støy på grunn av dårlig lydisolering og gamle ventilasjonsanlegg.
- ▶ Solavskjerming: For mye lys i mange rom.
- ▶ Lysrør: Alle armaturer må bygges om til LED-lys. Her er det gjort en jobb med utskifting, men man er ikke i mål.
- ▶ Radon: Ikke gjennomført målinger på mange år. Moderat til lav aktsomhetsgrad.
- ▶ CO₂: Ikke kontroll på CO₂ i klasserommene.
- ▶ Varme og ventilasjon: Tre gamle ventilasjonsanlegg med svært dårlig mulighet for styring. Varmeanlegget har også begrenset styring, noe som gir dårlig temperaturkontroll og ineffektiv energibruk. Kontroll av arbeidstilsynet i 2024 avdekket utfordringer med inneklima.
- ▶ Universell utforming: Gammel del tilfredsstiller ikke dagens krav.

Påbygg fra 2008 har bedre standard, men helheten oppfyller ikke krav for moderne skole.

Tilstandsvurdering med hovedfokus på ENØK-tiltak ble gjennomført i 2014. Det er behov for ny vurdering av tilstand på både bygg og tekniske anlegg.

Arbeidstilsynet har vært innom, krav om tiltak.

Tiltak for å oppnå moderne standard

Skolen har tilstrekkelig areal. Vi anser at den gamle delen av skolen har betydelige behov for modernisering. Kostnaden ved oppgradering av den gamle delen (4.000 kvm) til moderne standard anslås til 22.000 kroner per kvm. Det vil si en investering på 88 mill. kr.

Tabell 32: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Tynset barneskole (inkl. mva.)

Kroner inkl mva	Nybygg/påbygg			Ombygging			Riving			Total
Skole	Areal kvm	Pris /kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Kostnad
Tynset barneskole		46 000	-	4 000	22 000	88 000 000	-	1 500	-	88 000 000

6.5 Tynset ungdomsskole

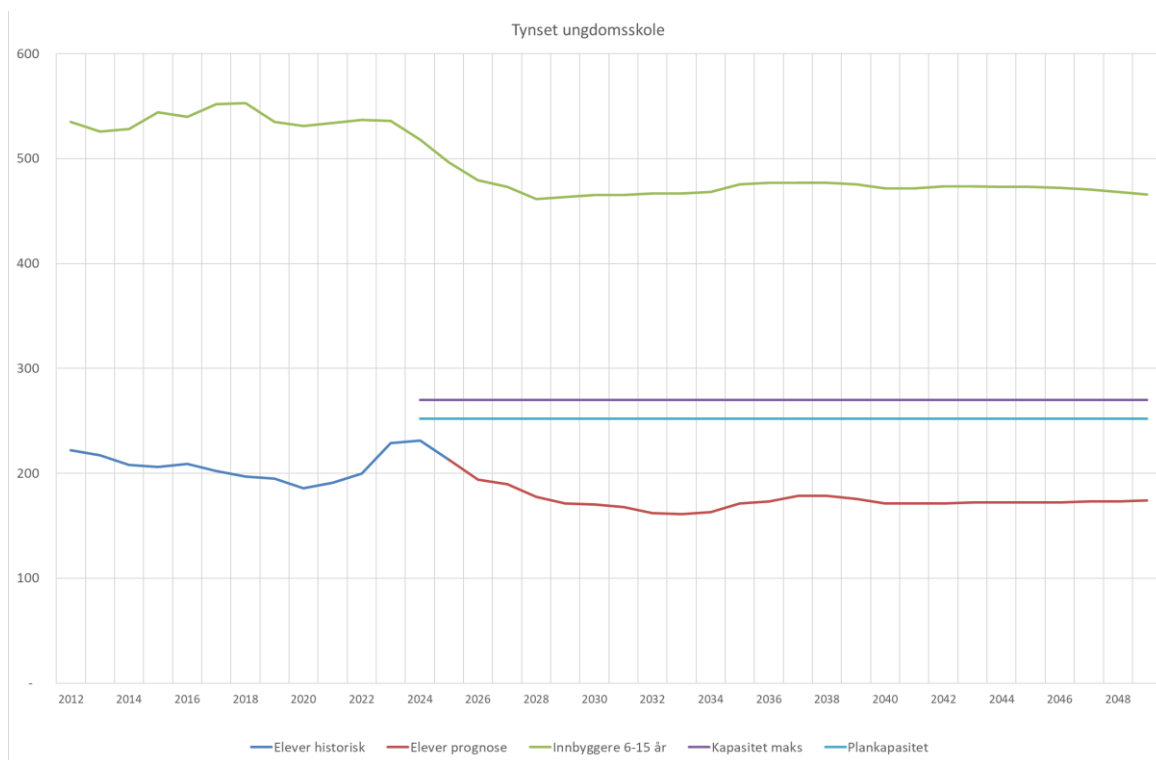
Skolen ble bygd i 1970. Renovering og påbygging av skolen ble gjort 1999/2000. Skolen ligger sentralt til, med kort avstand til idrettshallene, svømmehallen og Tynset Friskliv.

Figur 34 - Tynset ungdomsskole. Foto: Øystein Neegaard

Elevtall og kapasitet

Tynset ungdomsskole er en fulldelt ungdomsskole med 213 elever skoleåret 2025–26. Elevtallet ser ut til å falle ned mot 170 elever fram mot 2050, se figuren under. I dag drives skolen med tre klasser på hvert trinn, altså 9 klasser. Dette er en realistisk størrelse for planperioden. Tre klasserekker gir en maksimal kapasitet på 270 elever (30 elever per klasse) og en plankapasitet på 252 elever (28 elever per klasse). Med to klasserekker vil plankapasiteten (168) bli lavere enn forventet elevtall (rundt 170).

Figur 35: Kapasitet og elevtall ved Tynset ungdomsskole

Skolen bør dimensjoneres for 9 klasser med maks 270 elever uten egen gymsal. Det er slik den drives i dag. Skolen bruker idrettshallen til den videregående skolen. Romprogrammet for en moderne ungdomsskole med 9 klasser uten gymsal er 3.491 kvm BTA, se vedlegg 1. Skolen har et areal BTA på 3.400 kvm. Skolen har altså 100 kvm mindre enn et moderne romprogram tilsier.

Figur 36: Tynset ungdomsskole. Kilde: Norgeskart.no

Tomten er på 11,4 mål. Det er tilstrekkelig for en ungdomsskole med maks 270 elever. En slik skole trenger omtrent 11 mål tomt, se tabellen under.

Tabell 33: Tomtebehov for Tynset ungdomsskole.

Skole	Tomt mål	Elever 2025	Kapasitet	Ansatte årsverk maks	Bygg kvm plan	Etasjer	Behov uteområde kvm per elev	Behov uteområde kvm	Grunnflate bygg kvm	Parkering kvm	Sum behov tomt kvm	Sum behov tomt mål	Aktuell tomt minus behov tomt
Tynset U	11,4	213	270	32	3 500	2	30	8 100	1 750	630	10 480	10	1
Sum skoler	69,2	616	836	106	13 835			25 080	8 368	2 122	35 570	36	33

Funksjonell tilstand

Førsteinntrykket av Tynset ungdomsskole er at den fremstår langt bedre enn alderen på bygget skulle tilsi. Lokalene virker godt vedlikeholdt, lyse og rene.

Undervisningsarealene

Det er 9 ordinære klasserom i skolen og et noe mindre klasserom til språkrom for særskilt norskundervisning. Skolen er en 3-parallell ungdomsskole. 3 av klasserommene er rett under 60 kvm, noe som gjør at disse har en begrensning på antall elever som er rett under det normale delingstallet på 30 elever. Samtidig er det 3 av klasserommene som er langt større enn normalt noe som i prinsippet gir dem mulighet for en del flere elever enn de normalt 30. Vi definerer det allikevel som en 3-parallell ungdomsskole med kapasitet til 270 elever, 90 på hvert trinn.

Skolen har 5 grupperom tilgjengelig omkring i bygget, men få i nærheten av klasserommene. Skolen mangler godt tilrettelagte arealer for elever med større fysiske vansker og det burde generelt vært noe mer areal til grupperom i forbindelse med Individuelt tilrettelagt opplæring.

Det er ikke elevgarderober tilgjengelig, men i et stort gangareal har elevene egne låsbare skap hvor det er mulig å oppbevare eiendeler m.m. Det er et felles område for hele skolen og det oppstår trengsel når så mange elever skal inn en dør og finne sine skap på dette arealet. Alle skolens toaletter for elevene er plassert samlet i underetasjen. Dette er en noe utradisjonell løsning, men skolen melder om at det fungerer fint og toalettene ble pusset opp i år.

Spesialiserte læringsarealer

Skolen har gode spesialiserte læringsareal. Alle arealene virker godt utstyrt og godt vedlikeholdt. Formingsarealene innbyr til variert undervisning og er godt tatt vare på tross sin høye alder. Noen utfordringer i forhold til luft, ventilasjon og støvavsug er det.

Musikkrommet kunne trolig vært noe bedre tilpasset i forhold til akustikk og innredning.

Naturfagrommet er i skolens nyeste bygningsmasse og fremstår stort og godt, men har også enkelte mangler i forhold til elevenes muligheter til å selv gjøre forsøk på egne pulter og i en noe mer moderne utstyrt skole ville det vært bedre fasiliteter der. Det er bra at det er forberedelsesrom for lærer og nødvendig sikkerhet i forhold til oppbevaring og skap er ivaretatt.

Skolen har et stort og godt bibliotek midt i skolens bygningsmasse.

Kroppsøvingen finner sted i de to store flerbrukshallene som skolen disponerer deler av tiden sammen med den videregående skolen og barneskolen.

Skolen har også egen teknolabb som er svært godt utstyrt i forhold til hva en kan forvente på en moderne ungdomsskole i dag.

Skolen har også i underetasjen et kantineområde som elevene benytter.

Mat og helse er også et stort og godt rom med de fasiliteter en kan forvente å finne i en moderne ungdomsskole i dag. Skolen rapporterer om utfordringer med Sølvkre i dette rommet, noe som kan indikere noen utfordringer med fukt som gjerne kjennetegner områder hvor sølvkre befinner seg.

Ansatte

Det er noen mangler for de ansatte knyttet til arealene de har til rådighet. Arbeidsrommene er alt for små i forhold til hvor mange som har arbeidsplassene sine der. Dette bør utbedres. Skolen har 2 møterom og kunne nok med fordel hatt flere. Skolen er organisert med team og det er ikke uvanlig at disse har møter på samme tidspunkt og det burde ha vært tilgjengelig arealer for å ha møtevirksomhet samtidig for alle disse teamene. I tillegg er det ene møterommet rett over musikkrommet noe som gir utfordringer i forhold til støy.

Personalrommet er lyst og fint, men i forhold til antall ansatte ved skolen er både arealet og kjøkkenet noe trangt og gir noen begrensende muligheter. Det er kontorplasser til administrativt personell som er tilfredsstillende.

Helsesykepleier har også egne lokaler i bygget som tilfredsstiller dagens krav.

Det er også svært begrenset garderobeplass og personaltoaletter for de ansatte. Dette er ikke tilfredsstillende i forhold til moderne standard for en skole i dag. Dette bør utbedres.

Uteområder

Skolen ligger svært godt til med gode lysforhold og har uteområder i nærheten til skolen. De er store, lyse, relativt godt utstyrt og det er svært gode muligheter for varierte utendørsaktiviteter og lek.

Teknisk tilstand

Kommentarene gjelder hele bygget.

- ▶ Bygning: Behov for noe vindusutskifting og etterisolering for å tilfredsstille dagens krav. Utette lyskuper på taket må utbedres. Taket må etterisoleres og ny takteking må på plass. Behov for vedlikehold av innvending overflater (gulvbelegg). Heis med mye trøbbel.
- ▶ Grunn og fundamenter: Ikke avdekket feil eller mangler, men bygningsdeler av eldre dato.
- ▶ Yttervegger: Behov for generelt vedlikehold. Også noen vinduer og ytterdører som bør skiftes ut.
- ▶ Bæresystemer: Ikke avdekket feil eller mangler.
- ▶ Sanitæranlegg/VVS: Sanitæranlegg og rørføringer er av eldre dato og nærmer seg teknisk levetid.
- ▶ Risiko for lekkasjer og funksjonssvikt i deler av anlegget.
- ▶ Elektrisk anlegg: Eldre elektriske installasjoner med begrenset kapasitet enkelte steder.

Skolen tilfredsstiller ikke moderne krav til elevenes arbeidsmiljø. Generelle problemstillinger i alle skolene i kommunen:

- ▶ Støy: Mye støy på grunn av dårlig lydisolering og gamle ventilasjonsanlegg.
- ▶ Solavskjerming: For mye lys i mange rom.
- ▶ Lysrør: Alle armaturer må bygges om til LED-lys. Her er det gjort en jobb med utskifting, men man er ikke i mål.
- ▶ Radon: Ikke gjennomført målinger på mange år. Moderat til lav aktsomhetsgrad.
- ▶ CO2: Ikke kontroll på CO2 i klasserommene.
- ▶ Varme og ventilasjon: Ventilasjonsaggregater fra 1989 og 2000. Dårlig mulighet for å styre disse. Varmeanlegget trenger også bedre styringsmuligheter.
- ▶ Universell utforming: kommenter dette.

Tilstandsvurdering med hovedfokus på ENØK-tiltak ble gjennomført i 2014. Det er behov for ny vurdering av tilstand på både bygg og tekniske anlegg.

Foreligger ikke rapporter fra Arbeidstilsynet, Miljørettet helsevern eller Mattilsynet.

Tiltak for å oppnå moderne standard

Skolen er 100 kvm mindre areal BTA enn anbefalt. Skolen er funksjonell, men gammel og nedslitt. Bygget må oppgraderes til moderne standard. Kostnaden ved oppgradering til moderne standard anslås til 22.000 kroner per kvm. Det vil si en investering på 80 mill. kr, se tabellen under.

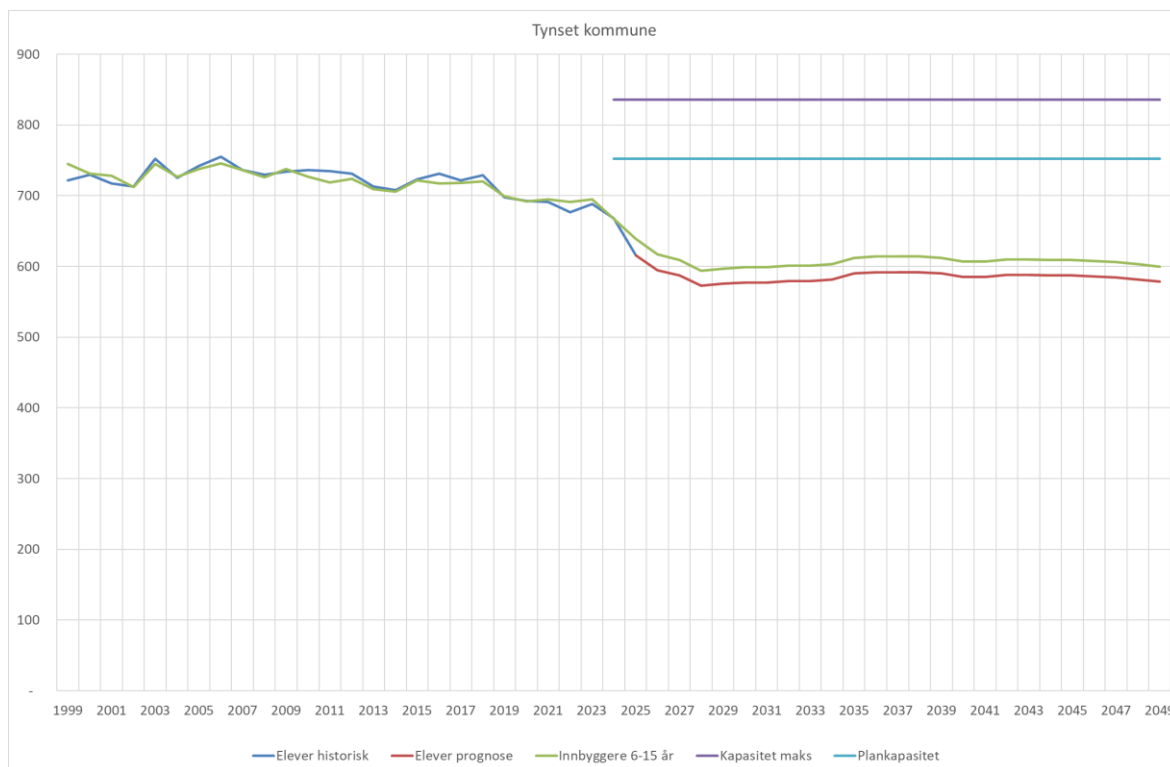
Tabell 34: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Tynset ungdomsskole (inkl. mva.)

Kroner inkl mva	Nybygg/påbygg			Ombygging			Riving			Total
Skole	Areal kvm	Pris /kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Kostnad
Tynset ungdomsskole	100	46 000	4 600 000	3 409	22 000	74 998 000		1 500	-	79 598 000

6.6 Elever og kapasitet i Tynset kommune

Ved siste telling 1.10.2025 var det 616 elever i grunnskolene i Tynset. Skolene planlegges med en maksimal kapasitet på 836 elever. Det er en overkapasitet på 220 plasser (kapasitet minus faktisk elevtall).

I alternativ null forutsetter vi at dagens kapasitet ikke øker. Elevtallet synker til omtrent 580. Omtrent 70 % av kapasiteten utnyttes i slutten av planperioden.

Figur 37: Kapasitet og elevtall ved kommunale skoler i Tynset kommune

6.7 Framtidige kostnader med dagens struktur

Samlede kostnader i alternativ null viser hva det vil koste å drifte dagens skoler i modernisert utgave. Alle typer kostnader må tas med i dette regnestykket. Beregningen omfatter utgifter til:

- Undervisning: Utgifter til lærerlønn og andre driftsutgifter føres på funksjon 202 Grunnskole
- Drift av bygg: Utgifter til drift og vedlikehold av skolebygg føres på funksjon 222 Skolelokaler
- Skoleskyss: Kommunens utgifter til skoleskyss føres på funksjon 223 Skoleskyss.
- Kapitalkostnader av investeringer: Investeringer for å modernisere byggene gir årlige kapital-kostnader i form av renter og avdrag/avskrivninger. Vi forutsetter nedbetaling/avskrivning med annuitet (fast sum per år) over 40 år med 4,5 % rente.

Vi henter datagrunnlaget om dagens utgiftsnivå fra kommuneregnskapet for 2024.

202 Grunnskole (undervisningen)

Netto driftsutgift 2024 for funksjon 202 Grunnskole var 93,6 mill. kr. Netto utgift per elev var i gjennomsnitt 127.000 kroner. Vi forutsetter at undervisningsutgiftene ikke endres ved modernisering av skolene.

222 Skolelokaler (FDV)

Netto driftsutgifter for funksjon 222 skolelokaler i 2023 var 17,4 mill. kr for 13.076 kvm skolelokaler, inkludert avskrivninger på 2,3 mill. kr. Netto utgift uten avskrivning (FDV-kostnaden) var 970 kroner per kvm skolelokaler.

NB: Eiendomsavdelingen i kommunen har målt opp arealet på skolene på nytt. Brutto areal (BTA) er endret fra 20.000 kvm (rapportert til KOSTRA 2024) til 13.076 kvm.

Moderne skoler betyr å utvide arealet BTA med ca. 1.000 kvm til 14.013 kvm. Utgiftene til drift av lokaler øker til 18,3 mill. kr per år.

223 Skoleskyss

Netto utgift til 223 skoleskyss var 2,7 mill. kr for 212 elever. Det blir 12.920 kroner per skyssset elev. Denne utgiften endres ikke.

Kapitalkostnader

Gjennomgangen av skolene viser at det trengs 316 mill. kr for å gjøre dagens skoler om til moderne skoleanlegg. Kapitalkostnadene av disse investeringene (renter og avdrag) utgjør 17 mill. kr per år. Det er basert på 4,5 % rente og nedbetaling av et annuitetslån over 40 år.

Samlede kostnader

Samlede årlige kostnader ved alternativ null oppsummeres til 132 mill. kr per år. Tall for hver skole framkommer i tabellen under.

Tabell 35: Samlede kostnader ved dagens skolestruktur i 2024-kroner, alternativ null

Skole	Type skole	Elev 2024	Kapasitet	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal 2024	Areal per elev	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Netto utgift 222 Skole- lokaler	Skyss- elever	Netto utgift 223 Skoleskyss	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skyss
Fåset	b	36	72	174 361	6 277 000	1 290	36	1 540	46 780 000	2 542 172	1 504 299	15	193 797	10 517 269
Kvikne	b	45	72	183 956	8 278 000	2 869	64	2 869	23 518 000	1 278 042	2 802 490	32	413 434	12 771 966
Tyldalen	b	34	72	149 647	5 088 000	972	29	1 332	72 270 000	3 927 379	1 301 121	9	116 278	10 432 779
Tynset B	b	322	392	114 618	36 907 000	4 444	14	4 400	88 000 000	4 782 197	4 297 998	69	891 467	46 878 661
Tynset U	u	231	270	123 861	28 612 000	3 409	15	3 600	84 198 000	4 575 584	3 516 543	87	1 124 024	37 828 151
Sum		668	878	127 488	85 162 000	12 984	19	13 741	314 766 000	17 105 375	13 422 451	212	2 739 000	118 428 826
Fellesutgifter					8 489 000				-	0	4 718 000		-	13 207 000
Sum 202+222+223+kapitalkostnader					93 651 000					17 105 375	18 140 451		2 739 000	131 635 826

Tabellen over viser netto kostnader på 132 mill. kr per år for funksjonene 202 Grunnskole, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss, inkludert nye kapitalkostnader. Kommunens samlede netto driftsutgifter stiger med denne løsningen. Netto driftsutgift ved alternativ null er om lag 18 mill. kr mer enn netto driftsutgift i regnskapet for 2024. Forskjellen er de nye kapitalkostnadene på 17,2 mill. kr pluss 0,9 mill. kr i økte utgifter til lokaler (1000 kvm ekstra areal). De andre postene endres ikke.

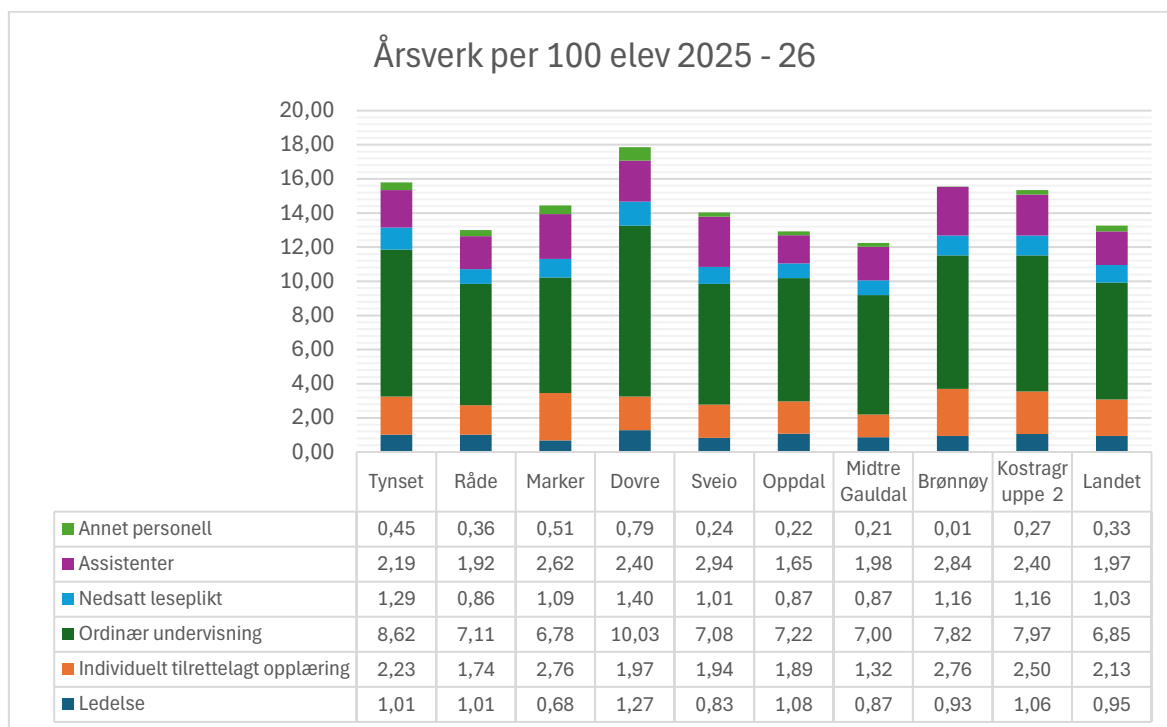
7 Tiltak for å effektivisere grunnskolen

7.1 Tiltak innenfor dagens struktur

Flere av kapitlene under vil omhandle redusert bemanning i en eller annen form. Det er derfor viktig å understreke at tiltakene må sees opp mot hverandre og at en må unngå å ta ut samme effekten to ganger. Et eksempel på dette er kapittel 7.1.1 hvor vi beskriver et mulighetsrom for å redusere på antall årsverk i skolene og vi blant annet ser på reduksjon i individuelt tilrettelagt opplæring. Dette omtaler vi spesielt i kapittel 7.1.5, men er da ikke ytterligere reduksjon. Underkapitlene gir da mer informasjon om hvordan dette fordeler seg og hva som er konsekvenser og muligheter.

7.1.1 Bemanning i skolene

Utgangspunktet for vurderingen av bemanningen i Tynset kommune er at elevtallet i grunnskolen har vært fallende over tid, og at framskrivingene tilsier at denne utviklingen vil fortsette. I tillegg ser vi at ressursbruken sammenlignet med andre per 100 elev er høyere. Skoleåret 2025–2026 har kommunen 616 elever fordelt på fem kommunale grunnskoler. Vi viser tidligere i rapporten at ressursbruken per elev er relativt høy sammenlignet med flere relevante sammenligningskommuner. Dette gjelder både samlet ressursbruk og bemanning i ordinær undervisning. Rapporten dokumenterer også betydelige forskjeller i bemanningsnivå mellom skolene, som ikke fullt ut kan forklares av elevtall, elevsammensetning eller andre objektive forhold. Dette indikerer at dagens bemanning i stor grad er historisk betinget og tilpasset et høyere elevgrunnlag enn det kommunen har i dag.

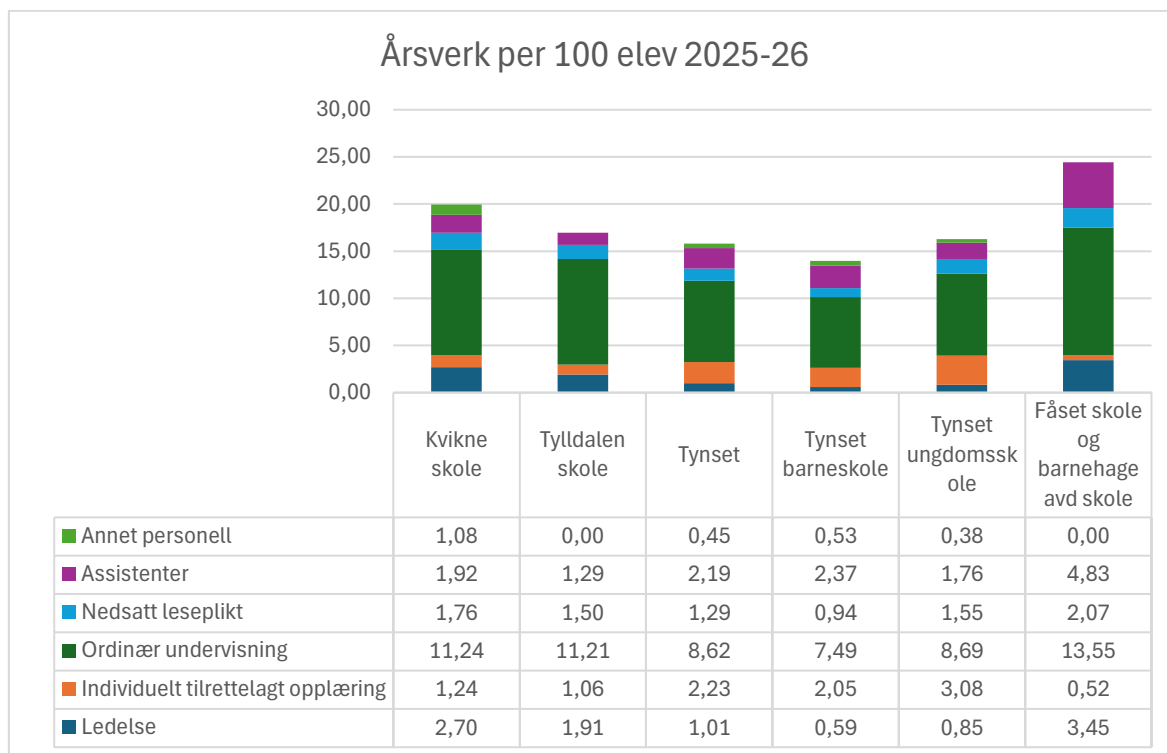
Figur 38 - Årsverk per 100 elev 2025-26 sammenlignet med andre. Kilde GSI

Selv om det er færre årsverk i skolene i Tynset i dette skoleåret har ressursbruken gitt flere årsverk

per 100 elev som følge av enda lavere elevtall. Gitt elevtallsnedgangen ville en ha forventet en ytterligere reduksjon i årsverk. Vi ser at Tynset nå ligger over ressursbruken til KOSTRA-gruppe 2 som de tidligere har ligget under. Både Oppdal og Midtre Gauldal bruker ytterligere færre årsverk enn sist skoleår per 100 elever og snittet for kommunegruppa har gått ned. De andre har i likhet med Tynset økt i antall årsverk per 100 elev fra sist skoleår og Dovre har økt mest. Det er ordinær undervisning som har økt mest og som skiller seg klart ut. Dette kommer hovedsaklig av lavere elevtall og stor reduksjon i individuelt tilrettelagt opplæring som har gått over til ordinær undervisning til en viss grad.

Effektivisering av bemanningen innenfor dagens skolestruktur handler derfor i hovedsak om å bringe ressursbruken bedre i samsvar med faktiske behov, samtidig som lovkrav og krav til forsvarlig opplæring ivaretas. Det er ikke lagt til grunn at kvaliteten i opplæringen skal reduseres som følge av tiltakene, men at bemanningen organiseres mer hensiktsmessig og målrettet enn i dag for økonomisk bærekraft.

Det er store variasjoner i bemanningsnivå mellom skolene i kommunen. Slike forskjeller svekker muligheten for helhetlig styring og bidrar til et samlet høyere kostnadsnivå. En mer ensartet og transparent modell for tildeling av bemanning, basert på elevtall, trinnstruktur og dokumenterte tillegg for særskilte behov, vil kunne redusere denne variasjonen. Dette innebærer at enkelte skoler må tilpasse seg et lavere bemanningsnivå enn i dag, mens andre kan oppleve små justeringer. Konsekvensen vil være mindre lokalt handlingsrom til å opprettholde bemanning utover det som kan begrunnes faglig og strukturelt, men samtidig mer likeverdige rammevilkår på tvers av kommunen.

Figur 39 - Årsverk per 100 elev per skole med GSI-data for skoleåret 2025-26

Vi ser av figuren ovenfor at forskjellen mellom skolene er relativt stor og at det er Tynset barneskole som bruker minst årsverk per 100 elev av skolene i kommunen. Det er også profilforskjeller mellom skolene i forhold til hvordan de bruker årsverkene og til hva. Fåset har tilnærmet ikke individuelt tilrettelagt opplæring, men mye ressurser til assistent, for eksempel.

Faktisk mer enn dobbelt så mye som noen annen skole på Tynset. Men da også under halvparten av den som er nest lavest på Individuelt tilrettelagt opplæring.

Ut ifra Analysene og sammenligningene ovenfor mener vi i Agenda Kaupang at det er grunnlag for å redusere antall ansatte i skolene uten at det nødvendigvis skal gå ut over kvaliteten. Når elevtall går ned, bør det så langt det lar seg gjøre, også tilpasses i forhold til antall ansatte og stillinger. Vi mener at det er grunnlag for å kunne drive skolene med noe mindre bemanningen. Når vi ser på ressursbruken i GSI og for hver skole og organiseringen av elevene i grupper og klasser finner vi at det bør være et handlingsrom på å redusere med inntil 10 årsverk samlet for alle funksjoner i skolene. Vi understreker at det er inntil og det kan være faktorer som våre data ikke fanger opp som gjør at det ikke er forsvarlig å ta ned like mye så det bør gjøres med varsomhet. Vi viser også senere i kapitlet til at det kan gi noen negative konsekvenser også. Vi mener at inntil 10 årsverk er et mulig mål for kommunen dersom en ønsker å effektivisere driften. Dette forutsetter at det undervises i noe større grupper på de fådelte skolene og at en ser på undervisningen generelt. Vi vil foreslå at dette fordeler seg slik gitt en gjennomsnittlig bemanningsprofil:

- Ordinær undervisning - 5 årsverk
- Individuelt tilrettelagt opplæring – 1,35 årsverk
- Assistenter -1,5 årsverk
- Nedsatt leseplikt -1,4 årsverk
- Annet personell -0,75 årsverk

Dette er anslag gjort ut ifra profiler for gjennomsnitt i kommuner har i fordeling av årsverk og samlet for kommunen. Som tidligere fremstilling viser bør det sees på modeller mellom skolene som gjør ressursbruken likere og derfor vil dette måtte fordele seg ut ifra en mer «rettferdig» fordeling mellom skolene. Det er mulig å fordele dette på andre måter og vi understreker at det er totalen på inntil 10 årsverk som er utgangspunktet for denne drøftingen.

Et effektiviseringspotensial ligger i organiseringen av ordinær undervisning. Vi viser at undervisningen i flere tilfeller er organisert på måter som er mer ressurskrevende enn det som er vanlig i sammenlignbare kommuner. Dette gjelder blant annet bruk av parallelle små grupper og noe hyppig deling av klasser der det ikke foreligger klare pedagogiske begrunnelser. En mer restriktiv praksis for gruppedeling, kombinert med økt bruk av sammenslåtte grupper på tvers av trinn i små skoler, vil kunne redusere behovet for lærerårsverk. Slike endringer vil i noen tilfeller føre til noe større elevgrupper, men fortsatt godt innenfor nasjonale normer og forsvarlige rammer. Samtidig stiller dette større krav til klasseledelse og pedagogisk kompetanse hos lærerne.

Konsekvenser

En reduksjon på 10 årsverk i grunnskolen i Tynset kommune representerer et betydelig inngrep i den samlede bemanningen og vil kunne få konsekvenser for organiseringen av skoledriften, arbeidsbelastningen for ansatte og kan i ytterste grad påvirke kvaliteten på opplæringstilbudet. Selv om en slik reduksjon kan være økonomisk begrunnet, må konsekvensene vurderes grundig for å sikre at kommunen fortsatt oppfyller kravene i opplæringsloven og gir et forsvarlig og likeverdig tilbud til elevene.

Sett i forhold til dagens elevtall på om lag 616 elever, innebærer en reduksjon på 10 årsverk en markant nedgang i bemanning per elev. Dette vil bringe Tynset nærmere eller under nivået i flere sammenlignbare kommuner, men samtidig redusere handlingsrommet i skoledriften betydelig. Effekten vil ikke være jevnt fordelt, men avhenge av hvordan reduksjonen fordeles mellom skolene, funksjoner og stillingskategorier.

En direkte konsekvens av en slik reduksjon vil være færre lærerårsverk i ordinær undervisning. Dette vil i praksis medføre større undervisningsgrupper, mindre mulighet for deling av klasser og

færre parallelle grupper. For elevene kan dette innebære mindre individuell oppfølging og redusert mulighet for tilpasning innenfor ordinær undervisning, særlig for elever som ligger i grenseland for behov for særskilt tilrettelegging.

For de ansatte vil en reduksjon i bemanning av denne størrelsesordenen kunne ha merkbare arbeidsmiljømessige konsekvenser. Økt undervisningsplikt, færre kolleger å dele oppgaver med og mindre rom for fleksible løsninger vil kunne føre til økt arbeidspress. Risikoen for sykefravær og slitasje kan øke dersom reduksjonen gjennomføres raskt eller uten tilstrekkelig støtte i form av tydelig prioritering, kompetanseutvikling og ledelsesoppfølging. Dette gjelder særlig i små enheter, der bortfall av enkeltstillinger kan få store konsekvenser for den daglige driften.

Reduksjonen vil også påvirke skolens evne til å håndtere uforutsette hendelser, som sykefravær, elevtilflytting eller økt behov for tilrettelegging. Med færre årsverk vil robustheten i organisasjonen svekkes, og behovet for vikarbruk kan øke dersom det ikke samtidig etableres mer effektive og fleksible bemanningsløsninger. Dette kan i noen tilfeller motvirke deler av den økonomiske gevinsten ved reduksjonen.

På systemnivå vil en reduksjon på 10 årsverk forutsette en langt strammere prioritering av skolens oppgaver. Aktiviteter og tiltak som ikke er direkte knyttet til kjerneoppdraget undervisning, vil måtte nedprioriteres eller organiseres på nye måter. Skolene vil få mindre handlingsrom til å utvikle lokale satsinger og tilpasse tilbudet utover det som følger av nasjonale krav. Samtidig kan en tydeligere konsentrasjon om kjerneoppgavene bidra til mer målrettet bruk av ressursene, dersom omstillingen ledes godt.

7.1.2 Samarbeid mellom tjenestene

En forutsetning for mer effektiv ressursbruk i skolene i Tynset kommune er at samhandlingen mellom oppveksttjenestene blir mer strukturert, forpliktende og mindre personavhengig enn i dag. Personavhengighet gjør samhandlingen sårbar, ujevn mellom skolene og noe mindre egnet som styringsverktøy for kommunen samlet sett. En konkret samhandlingsmodell bør derfor ta utgangspunkt i eksisterende strukturer, men videreutvikle disse til et mer helhetlig og systematisk oppsett.

En foreslått samhandlingsmodell for Tynset bygger på et tydelig prinsipp om at innsats overfor barn og unge skal være tidlig, koordinert og nivåtilpasset, og at skolen ikke skal fungere som kompenserende hovedtjeneste for utfordringer som krever tverrfaglig oppfølging. Modellen legger til grunn at bedre samarbeid ikke først og fremst handler om flere møter, men om klarere ansvars plassering, mer forutsigbare arenaer og tydeligere kobling mellom drøfting, beslutning og oppfølging.

I modellen etableres et tydelig skille mellom tre nivåer for samhandling: et skolebasert nivå, et operativt tverrfaglig nivå og et overordnet styringsnivå. Disse nivåene skal henge tett sammen, men ha ulike formål og deltakerkretser.

På skolebasert nivå videreutvikles dagens praksis med mestringsteam eller tilsvarende tverrfaglige arenaer ved hver skole. Disse teamene består av skoleledelse, kontaktlærere ved behov, helsesykepleier og representant fra PPT, med mulighet for å involvere barnevern eller psykisk helsetjeneste når saken tilsier det. Hensikten med dette nivået er å sikre tidlig og lavterskel drøfting av bekymringer knyttet til læring, trivsel og funksjon, før behovene utvikler seg til ressurskrevende tiltak. I modellen forutsettes det at disse teamene har faste møtetidspunkt, standardisert saksgang og tydelig mandat. Drøftingene skal i hovedsak være system- og tiltaksrettede, med mål om å styrke ordinær opplæring og læringsmiljø, fremfor å initiere enkeltvedtak på et tidlig stadium.

For å sikre effektivitet og lik praksis mellom skolene bør det utarbeides en felles kommunal ramme for hvordan skolebaserte tverrfaglige team arbeider, herunder hvilke saker som skal behandles, hvordan ansvar fordeles og hvordan tiltak evalueres. En slik standardisering reduserer risikoen for at skolene håndterer like utfordringer på svært ulike måter, noe som i dag bidrar til ulik ressursbruk og uforutsigbar belastning på skolene.

Det operative tverrfaglige nivået i modellen består av et kommunalt samhandlingsteam for oppvekst, som samler ledere eller koordinatorene fra skole, PPT, helsestasjon/skolehelsetjeneste, barnevern og kommunal psykisk helsetjeneste for barn og unge. Dette teamet bygger videre på allerede etablerte samhandlingsarenaer i Tynset, men gis et tydeligere mandat og en mer styrende funksjon. Hovedoppgaven på dette nivået er å sikre koordinering i saker som går på tvers av skoler eller der utfordringene er komplekse og vedvarende. Teamet skal også fungere som bindeledd mellom skolene og tjenestene, slik at ansvar ikke skyves over på skolen alene.

I denne modellen er det avgjørende at det operative samhandlingsteamet ikke blir et nytt «møtelag» uten beslutningskraft. Teamet må ha tydelig fullmakt til å avklare ansvar, prioritere innsats og anbefale endringer i praksis når det avdekkes systematiske utfordringer. På denne måten kan kommunen redusere dobbeltarbeid, unngå parallelle løp og sikre at riktige tjenester kobles på til riktig tid. Over tid vil dette kunne redusere behovet for kompenserende bemanning i skolen, særlig knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring og miljøarbeid.

Det overordnede styringsnivået i samhandlingsmodellen ligger hos kommunedirektørens ledergruppe eller tilsvarende strategisk nivå for oppvekst. Her samles overordnet ansvar for mål, prioriteringer og ressursbruk. På dette nivået behandles ikke enkeltsaker, men mønstre og utviklingstrekk som fremkommer gjennom samhandlingsstrukturene. Formålet er å sikre at samhandling faktisk gir ønsket effekt på tjenestenivå, og at eventuelle gevinster i form av redusert ressursbruk i skolen kan tas ut på en kontrollert måte.

På styringsnivået forutsettes det at det etableres en enkel, men systematisk rapportering fra skolebaserte og operative team til overordnet nivå. Rapporteringen bør konsentreres om utvikling i sakstyper, omfang av tiltak, bruk av spesialpedagogiske ressurser og opplevd belastning i skolene. Slik kan kommunen over tid vurdere om bedre samarbeid faktisk fører til mindre behov for ressurskrevende tiltak i skolen, og justere bemanning og organisering deretter.

Den foreslåtte samhandlingsmodellen er tilpasset Tynset kommune ved at den bygger på eksisterende strukturer, tar hensyn til kommunens størrelse og geografiske forhold, og forutsetter tett samarbeid mellom relativt få, men sentrale aktører. Modellen er ikke avhengig av økt bemanning, men av tydeligere prioritering av eksisterende ressurser og mer målrettet bruk av kompetanse. Over tid er det realistisk at en slik modell kan bidra til lavere kostnader i skolen gjennom redusert behov for langvarige individrettede tiltak, mindre fragmentert ressursbruk og økt kvalitet i den ordinære opplæringen.

Konsekvenser

Innføring av en mer strukturert og forpliktende samhandlingsmodell mellom oppveksttjenestene i Tynset kommune vil innebære endringer i hvordan ansvar, beslutninger og ressurser fordeles mellom skole og øvrige tjenester. Selv om modellen er utformet for å bidra til mer effektiv ressursbruk og redusert kostnadspress i skolene, vil den også medføre konsekvenser som må håndteres aktivt for at gevinstene skal realiseres.

Det må være en tydeligere forventning om at andre tjenester utenom skolen, som barnevern, helsetjenester og psykisk helse, tar et mer aktivt og forpliktende ansvar tidligere i forløp. For skolene kan dette over tid bidra til redusert behov for kompenserende bemanning og færre ressurskrevende enkelttiltak. Samtidig vil det i en overgangsfase kunne oppleves som krevende,

fordi tydeligere ansvarsdeling også kan føre til flere avklaringer, diskusjoner og krav om dokumentasjon før tiltak settes inn.

Modellen vil videre innebære en endring i arbeidsmåte for ansatte i både skole og støttetjenester. En mer systematisk og standardisert samhandling reduserer personavhengighet, men kan også oppleves som mindre fleksibel enn dagens praksis. For enkelte ansatte kan dette føre til en opplevelse av redusert handlingsrom, særlig der man tidligere har løst saker raskt gjennom uformelle kanaler. På den annen side vil tydeligere strukturer og faste arenaer kunne redusere usikkerhet, rollekonflikter og dobbeltarbeid over tid.

For skoleledelsen vil modellen innebære økt ansvar for å bruke samhandlingsarenaene aktivt og målrettet. Rektorrollen blir i større grad en koordinerende rolle, der prioritering av saker og tydelig bestilling av bistand fra andre tjenester blir avgjørende. Dette kan gi bedre støtte til lærerne og mer forutsigbar ressursbruk, men vil samtidig stille høyere krav til lederkompetanse og kapasitet. Dersom dette ikke følges opp med tydelige forventninger og støtte fra overordnet nivå, kan belastningen på skoleledelsen øke.

På tjenestenivå vil modellen kunne føre til en viss forskyvning av ressursbruk. Når flere saker håndteres tidligere og mer koordinert, kan behovet for langvarige og individrettede tiltak i skolen reduseres. Samtidig kan dette innebære at enkelte tjenester opplever økt trykk tidligere i forløpet, særlig innen helsetjenester og psykisk helse. Dette er en tilsiktet effekt av modellen, men den forutsetter at kommunen er villig til å prioritere forebyggende og systemrettet arbeid også utenfor skolen, for å unngå at belastningen bare flyttes mellom tjenester uten reell effektivisering.

En viktig konsekvens av modellen er at den vil synliggjøre prioriteringsbehov på et overordnet nivå. Når samhandlingen blir mer strukturert og rapportert, vil det i større grad komme frem hvilke typer saker som dominerer, hvor flaskehalser oppstår og hvilke tjenester som mangler kapasitet eller kompetanse. Dette gir et bedre styringsgrunnlag for kommunen, men kan også avdekke utfordringer som krever politiske eller administrative beslutninger om ressursfordeling. Modellen vil dermed kunne føre til økt behov for strategiske avklaringer, særlig dersom målsettingen er å ta ut økonomiske gevinster i skolen.

For elevene og foresatte kan konsekvensene bli både positive og krevende. På den ene siden kan mer koordinert innsats gi raskere avklaringer, mer helhetlig oppfølging og mindre fragmenterte tiltak. På den andre siden kan tydeligere ansvarsdeling innebære at skolen i større grad avgrenser sitt mandat, og at foresatte må forholde seg til flere tjenester parallelt. Dette kan oppleves som mer komplekst, særlig dersom kommunikasjonen ikke er godt koordinert og tydelig.

7.1.3 Innføre ny budsjettstyringsmodell

En rettferdig og faglig forsvarlig budsjettmodell for grunnskolen er en forutsetning for at organisasjonen tar budsjetttrammene på alvor. Vi har ikke evaluert dagens tildelingsmodell i Tynset kommune. Vi vet ikke om den oppfyller vanlige krav til budsjettmodeller i grunnskolen.

Vi tror det være lurt å gå gjennom dagens tildelingsmodell for å sjekke om den tilfredsstillende alminnelige krav til en slik modell. Budsjettmodellen har to oppgaver. Den skal beregne det samlede behovet for midler til grunnskolen og fordele midlene mellom skolene.

Samlet ramme: Modellen må fange opp utviklingen i elevtallet. Færre elever må gi lavere budsjett. Modellen bør dekke kommunens økonomiplanperiode på fire år. Modellen må samtidig fange opp oppgaveendringer og endrede statlige rammebetingelser. En viktig faktor de siste årene har vært redusert betaling i SFO (gratis kjernetid). Modellen bør gi mulighet for å sammenligne planlagt ressursbruk med tidligere år og med andre kommuner.

Fordeling mellom skolene: Modellen må sikre faglig forsvarlig drift, være rettferdig og enkel/forståelig.

- Faglig forsvarlig: Modellen må sikre lovens krav til bemanning, altså at lærernormen følges. Det betyr at den må være timebasert.
- Rettferdig: Modellen må fange opp smådriftsulemper og barn med spesielt store behov. Det er spesielt viktig i kommuner med fådelte skoler.
- Enkel: Modellen må ikke være for detaljert. Rektor skal ikke detaljstyres. Det trengs god dokumentasjon og god opplæring for rektorene.

7.1.4 Individuelt tilrettelagt opplæring

Individuelt tilrettelagt opplæring utgjør en betydelig del av den samlede ressursbruken i grunnskolen i Tynset kommune. Omfanget av tiltak, organisering og bemanning knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring har stor betydning for kommunens kostnadsnivå, og at dette området samtidig er blant de mest krevende å styre. Tiltakene er ofte rettighetsbaserte, individorienterte og langvarige, og gir derfor begrenset fleksibilitet dersom de ikke organiseres på en systematisk og helhetlig måte.

Det er et potensial i å dreie organiseringen av individuelt tilrettelagt opplæring bort fra varige én-til-én-løsninger og over mot mer gruppebaserte og inkluderende tiltak. Individuelle løsninger kan være nødvendige i enkelte tilfeller, men når de brukes over tid som standardløsning, binder de opp store personalressurser og gir begrenset fleksibilitet i ressursbruken. En mer effektiv drift forutsetter at kommunen i større grad definerer klare kriterier for når én-til-én-tiltak skal benyttes, og at slike tiltak vurderes jevnlig med tanke på varighet, måloppnåelse og mulighet for overgang til mindre ressurskrevende løsninger.

Et viktig effektiviseringstiltak ligger også i hvordan spesialpedagogisk kompetanse brukes. Intervjumaterialet, særlig fra PPT og skoleledelse, indikerer at spesialpedagoger i noen tilfeller i stor grad brukes til direkte oppfølging av enkeltelever, fremfor systemrettet arbeid som kan komme flere elever og lærere til gode. En mer systematisk bruk av spesialpedagogisk kompetanse til veiledning av lærere, utvikling av undervisningsopplegg og støtte til klasseledelse kan bidra til å styrke ordinær undervisning og redusere behovet for individuelle tiltak over tid. Dette gir bedre ressursutnyttelse av høykompetent personale og kan gi effekt på både kvalitet og kostnader.

Bruken av assistenter i individuelt tilrettelagt opplæring fremstår som et særlig viktig område for effektivisering. En mer effektiv drift forutsetter at assistentbruk i større grad knyttes til tidsavgrensede tiltak, klare mål og tett faglig oppfølging, og at ansvar for opplæring og evaluering tydelig plasseres hos pedagogisk personale.

Når samarbeid mellom skole, PPT, helsetjenester og barnevern ikke fungerer optimalt, blir skolen ofte sittende igjen med et utvidet ansvar som løses gjennom økt bemanning. En mer strukturert samhandling, slik det er beskrevet i tidligere kapitler, vil kunne bidra til at individuelt tilrettelagt opplæring i større grad brukes der den er riktig og nødvendig. Dette kan gi en mer treffsikker bruk av ressurser og redusere presset på skolens bemanning.

Konsekvenser

Tiltakene retter seg mot et område som både er rettighetsbasert og ressurskrevende, og konsekvensene må derfor vurderes med særlig varsomhet for å sikre at elevenes lovfestede rettigheter ivaretas samtidig som kommunen oppnår bedre ressursutnyttelse.

En konsekvens av tiltakene er at en større andel av innsatsen vil bli lagt tidligere i opplæringsløpet og i større grad innenfor ordinær undervisning. Dette kan bidra til at flere elever får adekvat støtte

før utfordringene utvikler seg til behov for langvarige individuelle tiltak. Over tid kan dette redusere omfanget av enkeltvedtak og ressursbruk knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring. Samtidig vil denne dreiningen kunne oppleves som krevende i en overgangsfase, fordi lærere og skoleledelse får et økt ansvar for å håndtere komplekse behov innenfor ordinære rammer. Dersom tidlig innsats og systemrettede tiltak ikke følges opp med tilstrekkelig kompetanse og støtte, er det en risiko for økt belastning i klasserommet.

Tiltakene vil også påvirke organiseringen av spesialpedagogiske ressurser. En større vektlegging av systemrettet arbeid og veiledning kan gi bedre samlet effekt av spesialpedagogisk kompetanse, men innebærer samtidig at enkelte elever får mindre direkte individuell oppfølging enn tidligere. For elever med omfattende og varige behov kan dette oppleves som en reduksjon i tilbudet dersom overgangene ikke håndteres godt. Det er derfor avgjørende at kommunen sikrer tydelige kriterier for når individrettede tiltak er nødvendige, og at slike tiltak evalueres regelmessig med hensyn til måloppnåelse og videre behov.

For ansatte, særlig lærere og spesialpedagoger, vil tiltakene kunne medføre endrede arbeidsformer og økt krav til samarbeid og fleksibilitet. Lærere kan oppleve større ansvar for tilpasning og oppfølging av elever med sammensatte behov, mens spesialpedagoger i større grad vil fungere som veiledere og ressurspersoner for kollegiet. Dette kan bidra til kompetanseheving og profesjonell utvikling, men også til økt arbeidspress dersom omstillingen skjer raskt eller uten tilstrekkelig støtte. Risikoen for slitasje og økt sykefravær kan øke dersom balansen mellom krav og ressurser ikke ivaretas.

Bruken av assistenter vil også bli påvirket av tiltakene. En mer målrettet og tidsavgrenset bruk av assistentressurser kan gi bedre sammenheng mellom ressursbruk og effekt, men kan samtidig redusere kontinuiteten i oppfølgingen for enkelte elever. For ansatte i assistentstillinger kan dette innebære endrede arbeidsoppgaver, større krav til kompetanse eller redusert stillingsomfang. Slike konsekvenser må håndteres gjennom god personalpolitikk og tydelig kommunikasjon om endringer i rolle og ansvar.

Økonomisk sett har tiltakene potensial til å gi betydelige besparelser eller redusert kostnadsvekst over tid, særlig gjennom lavere behov for varige individrettede tiltak og mer effektiv bruk av personellressurser. Disse gevinstene vil imidlertid ikke nødvendigvis realiseres umiddelbart. På kort sikt kan kommunen oppleve økte kostnader knyttet til kompetanseutvikling, omstilling og styrking av systemrettet arbeid. Dersom bemanning ikke justeres i tråd med faktisk redusert ressursbehov, vil de økonomiske effektene i hovedsak bli kvalitative fremfor kvantitative.

7.1.5 Samarbeid på tvers av skolene

Tynset kommune har en desentralisert skolestruktur med tre fådelte relativt små enheter og to store enheter i Tynset barneskole og Tynset ungdomsskole. Den desentraliserte skolestrukturen gir nærhet til elever og lokalsamfunn, men som samtidig medfører økte kostnader per elev sammenlignet med større og mer sammensatte skoler.

Et mer strukturert samarbeid på tvers av skolene kan bidra til mer effektiv ressursutnyttelse ved at kompetanse og kapasitet samles og brukes der behovet er størst. Dette gjelder særlig for funksjoner som ikke krever permanent tilstedeværelse ved hver enkelt skole.

Håndtering av fravær og vikarbruk er et område med effektiviseringspotensial. Når hver skole håndterer fravær isolert, øker risikoen for bruk av dyre og kortsiktige løsninger. Et mer forpliktende samarbeid på tvers av skolene, for eksempel gjennom felles vikarpool eller samordning av tilgjengelig personell, kan gi bedre utnyttelse av eksisterende ressurser og redusere behovet for ekstern vikarbruk. Samtidig kan dette også være utfordrende å få til da skolene ofte har

sammenfallende vikarbehov da det særlig gjelder sykdomsperioder gjennom skoleåret som er sammenfallende ved skolene.

Samarbeid på tvers av skolene kan også bidra til mer effektiv bruk av leder- og støttefunksjoner. I et desentralisert skolesystem er lederressurser per elev ofte høye, særlig i små enheter. Selv om hver skole fortsatt må ha en stedlig leder, kan enkelte administrative og pedagogiske utviklingsoppgaver i større grad løses i fellesskap. Dette kan redusere tidsbruk på parallelle prosesser og frigjøre lederkapasitet. Over tid kan dette gi grunnlag for mer nøktern bruk av lederressurser og redusert behov for administrative støttefunksjoner.

Et viktig aspekt ved samarbeid på tvers av skolene er muligheten for mer ensartet praksis og tydeligere styring. Når skolene samarbeider tettere og følger felles modeller for organisering, ressursbruk og oppfølging, blir det enklere for kommunen å styre samlet ressursinnsats og ta ut gevinster. Likeverdig opplæring innebærer at alle elever i Tynset kommune, uavhengig av hvilken skole de går på, skal ha tilgang til et sammenlignbart pedagogisk tilbud, tilsvarende kvalitet i oppfølging og forutsigbare rammer for læring og trivsel. Et mer systematisk samarbeid kan bidra til at pedagogiske standarder og praksis utvikles og anvendes felles i kommunen. Dette gjelder særlig områder som begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter, vurderingspraksis og tilrettelegging innenfor ordinær undervisning. Når hver skole i stor grad utvikler egne løsninger, oppstår det forskjeller i hvordan læreplaner tolkes og hvordan ressurser brukes. Ved å etablere felles faglige rammer, for eksempel gjennom fagteam eller felles planverk, kan kommunen sikre at elever møter samme forventninger og arbeidsmåter uavhengig av skole. Dette bidrar til økt forutsigbarhet for elever som flytter mellom skoler, og til et mer rettferdig tilbud samlet sett.

Samtidig må det understrekes at samarbeid for likeverdighet ikke innebærer full standardisering eller ensretting. Skolene vil fortsatt ha ulike rammebetingelser og behov, og lokalt handlingsrom vil være nødvendig for å tilpasse tilbudet. Poenget er at variasjon skal være et resultat av bevisste pedagogiske valg og lokale forutsetninger, ikke av manglende samordning eller ulik tilgang på ressurser og kompetanse.

Konsekvenser

Økt samarbeid mellom skolene i Tynset kommune med sikte på å styrke likeverdighet og ensartethet i opplæringstilbudet vil medføre både positive og krevende konsekvenser for elever, ansatte, skoleledelse og kommunen som helhet. Tiltaket innebærer en tydeligere samordning av pedagogisk praksis, ressursbruk og kvalitetsoppfølging, og vil dermed påvirke både den daglige driften og den langsiktige utviklingen av skolene.

En viktig positiv konsekvens er at variasjon i kvalitet og tilbud mellom skolene kan reduseres. Når felles faglige rammer, vurderingspraksis og arbeidsmåter utvikles og anvendes på tvers av skolene, øker sannsynligheten for at elever møter like forventninger og får tilgang til et sammenlignbart læringsmiljø uavhengig av hvilken skole de går på. Dette styrker elevenes rettssikkerhet og bidrar til større forutsigbarhet for foresatte, særlig i tilfeller der elever bytter skole. Samtidig kan mer ensartet praksis bidra til bedre overgang mellom trinn og skoler, og redusere behovet for særskilte tilpasninger ved skolebytte.

For skoleledelsen innebærer tiltaket et tydeligere ansvar for samordning og implementering av felles praksis. Dette kan gi bedre styringsmuligheter og mer forutsigbar ressursbruk, men vil samtidig stille økte krav til ledelseskapasitet og samarbeid mellom ledere. Dersom dette ikke følges opp med tydelige mandat og støtte fra overordnet nivå, kan belastningen på skoleledelsen øke, særlig i en overgangsfase.

På kommunenivå vil økt samarbeid mellom skolene gi et bedre grunnlag for helhetlig styring av kvalitet og ressursbruk. Mer ensartet praksis gjør det enklere å sammenligne resultater, identifisere

forbedringsområder og vurdere effekten av tiltak over tid. Dette kan bidra til mer målrettet bruk av ressurser og redusert risiko for at ulik praksis fører til unødvendig høy ressursbruk enkelte steder. Samtidig kan tydeligere styring og standardisering oppleves som en innskrenking av lokalt handlingsrom, noe som kan skape motstand dersom prosessen ikke er godt forankret.

7.1.6 Redusere framtidige drifts- og energikostnader gjennom ENØK-tiltak

Tynset kommune har betydelige løpende drifts- og energikostnader knyttet til skolebyggene, og rapportgrunnlaget viser at disse kostnadene i stor grad er knyttet til både byggenes tekniske tilstand og et samlet arealomfang som i dag er større enn det elevtallet tilsier. Dette gir et tydelig potensial for å redusere framtidige kostnader gjennom målrettede ENØK-tiltak, uten at det forutsetter umiddelbare strukturelle endringer i skolen.

Det oppgis et samlet areal for skolebyggene 13 076 kvadratmeter, etter ny og kvalitetssikret oppmåling fra eiendomsavdelingen. Netto driftsutgifter til skolelokaler (funksjon 222) er om lag 17,4 mill. kroner, inkludert avskrivninger. Når avskrivninger holdes utenfor, tilsvarer dette en FDV-kostnad på 970 kroner per kvadratmeter. Dette gir et solid og etterprøvbart grunnlag for å vurdere økonomisk effekt av både energireducerende tiltak og arealtilpasning.

Reduksjon av framtidige drifts- og energikostnader forutsetter at kommunen arbeider langs to parallelle spor. Det ene sporet omfatter tekniske ENØK-tiltak som reduserer energibruk per kvadratmeter. Det andre sporet omfatter tiltak som reduserer antall kvadratmeter som må varmes opp, ventileres, rengjøres og vedlikeholdes over tid. Begge sporene er nødvendige for å oppnå varige og målbare økonomiske effekter.

Det ble sist gjennomført en tilstandsvurdering med hovedfokus på ENØK i 2014, og at flere tekniske anlegg i dag er modne for utskifting eller oppgradering. Før nye tiltak prioriteres og gjennomføres, bør kommunen derfor gjennomføre en oppdatert ENØK-kartlegging som dokumenterer faktisk energibruk fordelt på energibærere, bygninger og hovedsystemer, normalårskorrigert for klimatiske variasjoner. En slik kartlegging vil gi nødvendig grunnlag for å beregne forventet energibesparelse, investeringsbehov og tilbakebetalingstid for konkrete tiltak, og redusere risikoen for at det investeres i tiltak med begrenset effekt.

Det er særlig på tekniske anlegg som det er et sentralt forbedringsområde. Flere skolebygg har ventilasjonsanlegg og styringssystemer med begrensede muligheter for behovsstyring, natt- og helgesenking og optimal regulering. I et kaldt klima med høye oppvarmingsbehov innebærer dette et betydelig energitap. ENØK-tiltak rettet mot ventilasjon, varme og automasjon vil derfor kunne gi vesentlige reduksjoner i energibruk, særlig dersom tiltakene kombineres med bedre drift og oppfølging. Den økonomiske effekten av slike tiltak kan beregnes ved å sammenligne normalårskorrigert energibruk før og etter gjennomføring, multiplisert med faktiske energipriser og nettleie, og vurdert opp mot investeringskostnad og forventet levetid.

Det er tidligere i rapporten beskrevet at ombygging til LED-belysning ikke er fullført i alle skolebygg. Full overgang til LED, kombinert med hensiktsmessig styring, vil normalt redusere elektrisitetsforbruket til belysning betydelig, samtidig som vedlikeholdsbehovet reduseres gjennom lengre levetid på lyskilder og armaturer. Effekten er relativt enkel å beregne, basert på installert effekt, brukstid og energipris, og tiltaket har ofte kort tilbakebetalingstid sammenlignet med mer omfattende bygningsmessige inngrep.

Rapporten peker i tillegg på behov for utbedringer i klimaskallet, blant annet knyttet til vinduer, etterisolering og utette konstruksjoner. Slike tiltak bidrar til redusert varmetap og lavere energibruk til oppvarming, men har også en klar sammenheng med vedlikeholdsbehov og risiko for følgeskader. Dette gjør det mulig å vurdere tiltakene både som ENØK-tiltak og som en del av

planlagt bygningsmessig oppgradering. Den økonomiske effekten bør i slike tilfeller beregnes ved å skille mellom energibesparelse og vedlikeholdseffekt, slik at det tydelig fremgår hvilken del av investeringen som kan knyttes til redusert energikostnad.

En reduksjon av driftsareal er sentralt virkemiddel for å redusere framtidige kostnader. Vi har vist at skolebyggene samlet sett er dimensjonert for et betydelig høyere elevtall enn det kommunen har i dag og forventer framover. Overkapasiteten innebærer at kommunen i dag drifter, varmer opp og rengjør arealer som i liten grad er nødvendige for ordinær skoledrift. Dette gir unødvendige drifts- og energikostnader. Dette vil være mest aktuelt i alternative skolestrukturer, men dersom dagens struktur opprettholdes bør det sees på ytterligere arealreduksjoner ved skolene tilpasset fremtidig behov.

Konsekvenser

Gjennomføring av målrettede ENØK-tiltak og arealtilpasning i skolebyggene i Tynset kommune vil ha flere konsekvenser, både positive og krevende, som må vurderes samlet for å sikre at tiltakene gir ønsket effekt over tid. Tiltakene er i hovedsak rettet mot å redusere framtidige drifts- og energikostnader, men vil samtidig påvirke hvordan skolebyggene brukes, driftes og oppleves av elever og ansatte.

En tydelig positiv konsekvens er reduksjon i kommunens løpende driftsutgifter. Når energibruk per kvadratmeter reduseres gjennom tekniske ENØK-tiltak, og når samlet driftsført areal reduseres, vil kommunen over tid få lavere kostnader til energi, renhold og løpende vedlikehold. Disse effektene er i stor grad målbare og etterprøvbare, forutsatt at tiltakene følges opp gjennom systematisk energimåling og budsjettmessig gevinstrealisering. På lengre sikt vil også mer moderne tekniske anlegg kunne gi lavere vedlikeholdskostnader og færre driftsavbrudd, noe som ytterligere bidrar til økonomisk forutsigbarhet.

Arealtilpasning og reduksjon av driftsført areal vil kunne få merkbare konsekvenser for hvordan skolene organiserer sin virksomhet. Når deler av bygninger tas ut av ordinær bruk, reduseres fleksibiliteten i lokalbruk, og skolene får mindre rom for midlertidige løsninger, ekstra grupper eller lokale satsinger. Dette kan oppleves som en innstramming, særlig i en overgangsfase. Samtidig vil en mer konsentrert bruk av areal kunne gi mer effektiv drift, bedre oversikt og i noen tilfeller et mer levende og samlende skolemiljø, forutsatt at arealene som fortsatt er i bruk er hensiktsmessige og tilpasset dagens behov.

7.2 Skolestrukturtiltak

Vi har utredet fire skolestrukturtiltak:

1. Fåset til Tynset B
2. Tyllidalen til Tynset B
3. Fåset og Tyllidalen til Tynset B
4. Ny 1-10-skole for Tynset, Fåset og Tyllidalen.

Vi har ikke utredet nedlegging av Kvikne skole. Årsaken er avstanden mellom Kvikne og Tynset. Skolekretsen Kvikne strekker seg 6 mil nord for Tynset. Reisetid med buss er over en time, opplyser skoleadministrasjonen. Det er etter vår vurdering for lang reisetid for elever i grunnskolen.

Kvikne-Tynset.

Holdeplass lengst nord er Gardlia. Her er det to ruter.

Den som følger vgs går 6.21 og er på Tynset 7.30

Den går også en rute 7.30 som er på Tynset 8.49. Den plukker opp grunnskoleelever sør for Kvikne som sogner til sentrumsskolene

Det kunne også vært vurdert om det var hensiktsmessig å legge ned ungdomsskoledriften ved Kvikne skole for å samle alle ungdomsskoleelevene på Tynset ungdomsskole. Dette ville sikre et enhetlig tilbud og en større variasjon i tilbudet for elevene som i dag går på Kvikne skole på ungdomstrinnet. Samtidig vil det ikke være noen økonomiske innsparinger i noe særlig grad i et slikt alternativ. Kvikne skole vil fremdeles bestå og bygget vil fremdeles være der med alle sine driftsutgifter og alt sitt areal. Det gjør at de økonomiske konsekvensene vil være marginale og slik vi ser det trolig bli nøytralisert med økt skoleskyss. I tillegg vil vi også for ungdomstrinnet utfordre dette med reisetid og strekning, selv om det når elevene har blitt såpas store ville vært mindre konsekvenser. Vi har med bakgrunn i dette valgt å ikke utrede dette noe videre da den økonomiske effekten vil være minimal eller tilnærmet lik null.

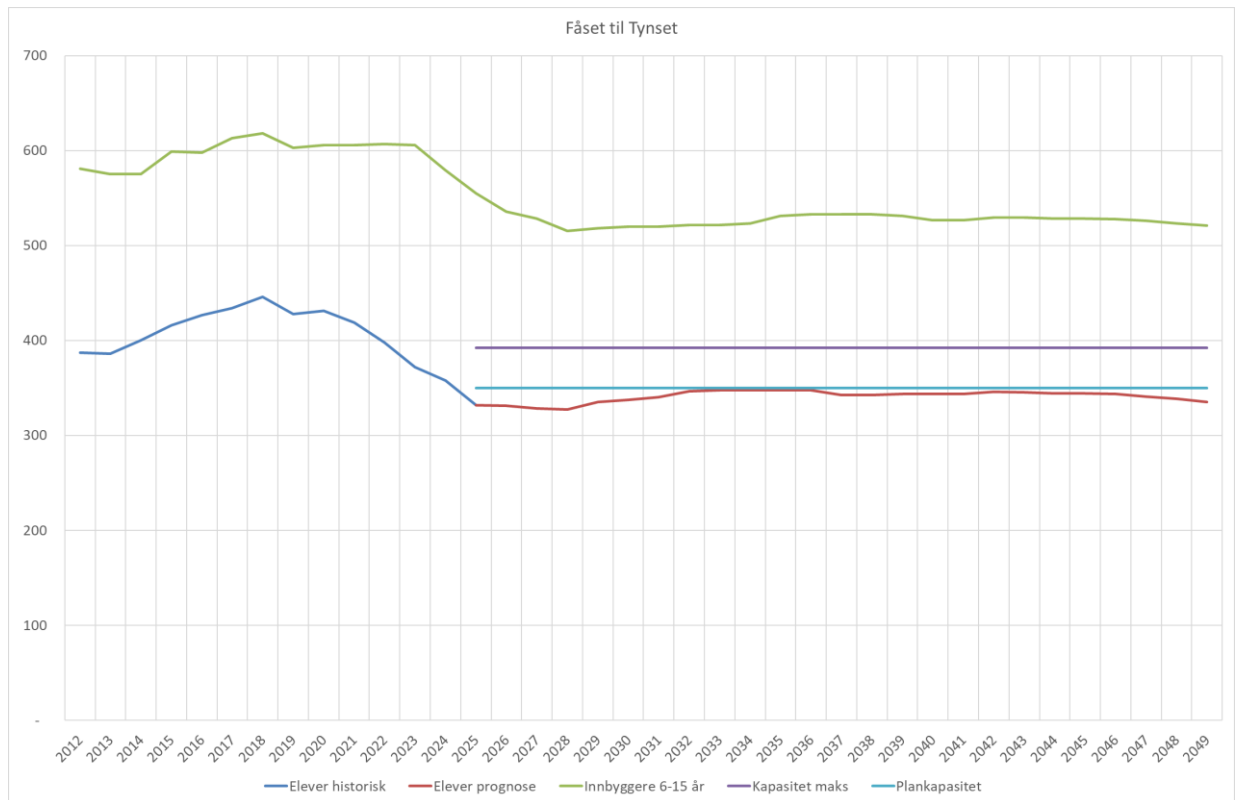
7.2.1 Fåset til Tynset B

Alternativ 1 innebærer å flytte barneskole-elevene fra Fåset til Tynset barneskole. Skolen på Fåset legges ned.

Kapasitet

Tynset barneskole har tilstrekkelig kapasitet til barneskole-elevene fra Tynset og Fåset. Tynset barneskole har en maksimal kapasitet på 14 klasser og 392 elever. Plankapasiteten (realistisk kapasitet over lengre tid) er på 350 elever.

Høsten 2025 var det 332 elever ved de to skolene. Forventet elevtall vil ikke komme over 350 de neste 20 årene, se figuren under.

Figur 40: Kapasitet og elevtall i Tynset barneskole med felles barneskole for Tynset og Fåset.

Investeringer

Det trengs ingen ekstra investeringer for å motta elevene fra Fåset. Skolen har tilstrekkelig areal. Vi anser at den gamle delen av skolen har betydelige behov for modernisering. Kostnaden ved oppgradering av den gamle delen (4.000 kvm) til moderne standard anslås til 22.000 kroner per kvm. Det vil si en investering på 88 mill. kr.

Tabell 36: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Tynset barneskole (inkl. mva.)

Kroner inkl mva	Nybygg/påbygg			Ombygging			Riving			Total
Skole	Areal kvm	Pris /kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Kostnad
Tynset barneskole		46 000	-	4 000	22 000	88 000 000	-	1 500	-	88 000 000

Kvalitet

Dersom Fåset skole legges helt ned og samtlige elever overføres til Tynset barneskole, vil dette innebære en vesentlig endring i Tynset kommunes skolestruktur og få konsekvenser for de ansatte ved Fåset.

For de ansatte ved Fåset vil en full nedleggelse av skolen føre til oppløsning av hele skolens organisasjon. Dette vil i praksis bety at ingen ansatte har et arbeidssted ved Fåset skole lenger, og at det må gjøres individuelle vurderinger av hvem som skal følge med elevene til nye skoler, og hvem som må omplasseres til andre enheter i kommunen.

Kommunen vil etterstrebe å gi ansatte tilbud om videre arbeid i skolesektoren, men dette må vurderes innenfor rammene av behov og kapasitet ved de øvrige skolene. I en slik prosess er det uunngåelig at enkelte ansatte vil oppleve usikkerhet, både med tanke på arbeidssted, stillingsinnhold og i noen tilfeller stillingsstørrelse.

Den kollektive kulturen, samarbeidsstrukturene og det profesjonsfellesskapet som er bygget opp ved Fåset over tid, vil i en slik situasjon opphøre. Det vil ikke være mulig å videreføre skolens pedagogiske praksis som helhet. Ansatte som overføres til Tynset barneskole vil måtte tilpasse seg nye fagmiljøer og nye ledelsesstrukturer. For mange vil dette innebære en krevende overgang, både organisatorisk og profesjonelt.

Samtidig åpner en slik omorganisering for muligheter, særlig knyttet til styrking av fagmiljøene ved mottakerskolene. Når elevtallet øker ved Tynset barneskole, skapes det rom for større team, tettere faglig samarbeid og mer fleksibel ressursbruk. Ansatte som går inn i disse fagmiljøene kan dermed få tilgang til mer spesialiserte faggrupper og bredere kollegial støtte enn det som var mulig på en mindre skole som Fåset. Dette kan styrke profesjonsutviklingen og bidra til økt kvalitet i undervisningen, forutsatt at overgangen håndteres planmessig og at det etableres gode rutiner for integrering.

Når det gjelder de faglige konsekvensene av en full nedleggelse, må det skilles mellom konsekvenser for undervisningskvaliteten og for den pedagogiske organiseringen. På den ene siden vil større fagmiljøer ved Tynset barneskole kunne legge til rette for mer systematisk fagutvikling og bedre utnyttelse av kompetanse. Større skoler kan gi bedre muligheter for å organisere undervisningen i team, for parallell-legging og faglig spesialisering, og for bruk av

spesialrom og undervisningsverktøy som ikke alltid er tilgjengelige på mindre skoler. Det gir grunnlag for å styrke både bredden og dybden i undervisningstilbudet.

På den andre siden innebærer flyttingen også tapet av den lokale faglige identiteten og praksisen som har vært utviklet ved Fåset. Skolen har over tid utviklet sine egne pedagogiske rutiner, samarbeidsformer og relasjoner til nærmiljøet som en integrert del av læringsmiljøet. Når denne helheten oppløses, forsvinner også kontinuiteten i læringskulturen som både ansatte og elever har vært en del av. Dette kan føre til et midlertidig tap i faglig sammenheng og svekket oppfølging i overgangsperioden, særlig dersom det ikke settes inn spesifikke tiltak for å sikre overføring av kunnskap og erfaring mellom skolene.

Videre innebærer overføringen en økt kompleksitet i den faglige hverdagen ved mottakerskolene, som skal integrere både nye elever og nye ansatte. Det krever tydelig pedagogisk ledelse og god struktur for å sikre at de ulike fagmiljøene og praksisene som bringes inn, forenes til en ny, felles retning. Risikoen i slike prosesser er at faglig utvikling bremser i en overgangsfase, og at det oppstår fragmentering i praksisfeltet før en ny helhet er etablert.

Profesjonsutvikling i opplæringen er et av hovedargumentene for samling av elever i større enheter. For at dette potensialet skal realiseres, må en nedleggelse av Fåset skole følges av tydelig involvering av ansatte, god planlegging, kompetansetiltak og ledelsesforankring i de mottakende skolene. Bare da kan den faglige kvaliteten styrkes – ikke svekkes – av en strukturendring.

Folkehelse/skyss

Det er 9 kilometer mellom Fåset skole og Tynset barneskole. Vi forutsetter at alle elevene fra Fåset vil ha rett til skoleskyss. Høsten 2024 hadde 69 elever i Tynset barneskole skyss. Det vil totalt bli 105 elever med rett til skoleskyss.

Fra de øverste delene av skolekretsen Fåset (Savalen) er det omtrent 10 kilometer til skolen. Det blir omtrent 20 kilometer til Tynset barneskole. Maksimal reisetid er rundt 30 minutter, ifølge skoleadministrasjonen:

Buss-rute Savalen- Tynset.

Der har det ikke gått rute de to siste årene da det ikke er elever helt inne på Savalen. Men det kommer på elever underveis mot Fåset.

Rute Fåset skole - Tynsetskolene går både på østsiden og vestsiden. Reisetid 11 og 16 minutter. Reisetid Fåset til Savalen er ca 15 min. Det har vært elever helt inne mot Savalen Fjellhotell så maks reisetid kan da settes til 11+15 og 16+15 min

Det er ingen regler for hvor lang skoleskyss man kan pålegge elevene. Skyss-lengden avhenger av alderen til ungene. Vi tror grensen for førsteklassingen bør settes ved rundt en halv time.

Samfunnsutvikling

Kommunesenteret Tynset er det eneste senteret av noen størrelse i kommunen. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. Skolekapasiteten flyttes dit det er mest sannsynlig at tyngdepunktet i kommunen vil ligge i framtiden.

For Fåset-grenda vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å vurdere hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Vårt inntrykk er at innbyggerne på Fåset er ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Barnets beste vurderinger

Ved en full nedleggelse av Fåset skole vil alle elevene som i dag går der, uavhengig av trinn, måtte overføres til Tynset barneskole. Dette innebærer en omfattende endring i barnas skolehverdag og oppvekstmiljø.

For barna vil selve overgangen kunne oppleves som krevende. Et skolebytte er en vesentlig hendelse i barns liv, spesielt når det skjer uavhengig av naturlige overgangspunkter som fra barnetrinn til ungdomsskole. Når hele skolen legges ned, mister barna ikke bare lærere og undervisningsrom, men også sitt kjente fysiske miljø, daglige rutiner, skolegård, relasjoner og fellesskap. Særlig for barn i lavere trinn, og for dem med spesielle behov, kan slike brudd skape uro og følelse av utrygghet. Dette kan igjen få konsekvenser for konsentrasjon, motivasjon og faglig utvikling i en overgangsperiode.

Trygghet, kontinuitet og sosial tilhørighet har stor betydning som forutsetninger for læring. Ved å flytte hele elevgrupper til ny skole vil det kunne oppstå sosiale utfordringer, særlig dersom elevene blir splittet eller plassert i nye klassekonstellasjoner. For mange barn er det relasjonelle miljøet – både til andre elever og til trygge voksne – avgjørende for mestring og trivsel. Dersom dette miljøet forstyrres eller ikke videreføres på en god måte, kan det påvirke både faglig utbytte og psykososialt velvære. Overgangssituasjonen krever grundig planlegging, god informasjon og individuelle tilpasninger for at elevene skal kunne føle seg ivaretatt.

Det er også mulig å se for seg flere potensielle gevinster for barna ved overføring til større og mer faglig robuste skoler. Tynset barneskole har langt større elevgrunnlag og bredere lærerkollegier enn Fåset skole. Dette kan gi bedre forutsetninger for differensiert undervisning, styrket spesialpedagogisk oppfølging og faglig spesialisering. Elevene vil i større grad kunne møte lærere med spisskompetanse i enkeltemner, og skolens større ressurser gir tilgang til spesialrom, moderne utstyr og mer varierte læringsformer. For mange elever kan dette bety økt motivasjon, flere valgmuligheter og bedre tilrettelegging for egne behov. Elever kan finne flere potensielle venner, og det kan bidra til mer inkluderende og dynamiske elevmiljøer. I enkelte tilfeller vil dette også være positivt for elever som har opplevd utfordringer i sitt tidligere skolemiljø og som ønsker en ny start.

En full nedleggelse vil imidlertid også føre til at elevene mister den lokale forankringen som en nærskole representerer. Skolen fungerer ikke bare som en læringsarena, men også som en integrert del av barnas nærmiljø. Når skolen forsvinner, forsvinner også arenaen for å møte venner på vei til og fra skolen, for å delta i nærmiljøets aktiviteter og for å skape en identitet knyttet til eget bosted. Dette gjelder ikke minst for elevene som i dag kan gå eller sykle til skolen, og som i framtiden må krysse nye geografiske og sosiale grenser for å komme til undervisning.

For de yngste elevene kan særlig overgangen bli krevende. De vil få et nytt skolemiljø å forholde seg til, med nye fysiske omgivelser, voksne og medelever. Dersom det ikke tas høyde for en systematisk og barnevennlig overgang, risikerer man at barna bruker lang tid på å etablere trygghet og tilhørighet i det nye miljøet.

Oppsummert gir en full nedleggelse av Fåset skole et komplekst konsekvensbilde for elevene. På den ene siden er det risiko for tap av sosial trygghet, lokal tilhørighet og faglig kontinuitet, særlig dersom overgangen ikke håndteres godt. På den andre siden kan elevene få et styrket opplæringstilbud i mer ressurssterke skoler med større fagmiljø og flere muligheter. Hvorvidt konsekvensene for barna blir positive eller negative, vil i stor grad avhenge av kvaliteten på implementeringen, graden av involvering fra foreldre og elever, og skolens evne til å sikre at overgangen skjer på barnas premisser – i tråd med prinsippet om barnets beste. Konsekvensene vil være størst for de barna som går på Fåset nå, men for barn som ikke har startet sin skolegang enda vil konsekvensene være minimale.

Årlige utgifter

Årlige utgifter synker med 5,9 mill. kr i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 2,2 mill. kr. Fåset hadde betydelig høyere elevkostnader enn Tynset B i 2024.

Drift av skolebygg reduseres med 1,5 mill. kr på grunn av 1.500 kvm mindre areal.

Kapitalkostnadene reduseres med 2,5 mill. kr. Kommunen slipper å modernisere Fåset skole for 47 mill kr.

Skoleskyss øker med 0,3 mill. kr. Vi forutsetter at alle elevene fra Fåset vil ha rett til skoleskyss. I gjennomsnitt kostet skyss i 2024 12.900 kroner per elev med skyss.

Tabell 37: Samlede kostnader alternativ 1: Fåset til Tynset B

Skole	Elever 2024	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Netto utgift 222 Skole-lokaler	Skyss-elever	Netto utgift 223 Skoleskyss	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skyss	Alt 0: dagens 5 skoler	Alt 1: Fåset til Tynset B
Fåset	36	174 361	6 277 000	1 540	46 780 000	2 542 172	1 504 299	15	193 797	10 517 269	10 517 269	
Kvikne	45	183 956	8 278 000	2 869	23 518 000	1 278 042	2 802 490	32	413 434	12 771 966	12 771 966	12 771 966
Tylldalen	34	149 647	5 088 000	1 332	72 270 000	3 927 379	1 301 121	9	116 278	10 432 779	10 432 779	10 432 779
Tynset B	322	114 618	36 907 000	4 400	88 000 000	4 782 197	4 297 998	69	891 467	46 878 661	46 878 661	
Tynset U	231	123 861	28 612 000	3 600	84 198 000	4 575 584	3 516 543	87	1 124 024	37 828 151	37 828 151	37 828 151
Sum	668	127 488	85 162 000	13 741	314 766 000	17 105 375	13 422 451	212	2 739 000	118 428 826		
Fellesutgifter			8 489 000		-	0	4 718 000		-	13 207 000		
Sum 202+222+223+kapitalkostnader			93 651 000			17 105 375	18 140 451		2 739 000	131 635 826		
Nye løsninger												
Tynset B +Fåset	358	114 618	41 033 248	4 400	88 000 000	4 782 197	4 297 998	105	1 356 580	51 470 023		51 470 023
Sum løsning											118 428 826	112 502 919
Besparelse i forhold til alt. 0											-	5 925 907
Netto utgift												
202 Undervisning											85 162 000	83 011 248
222 Drift av bygg (FDV)											13 422 451	11 918 152
Kapitalkostnader											17 105 375	14 563 202
223 Skoleskyss											2 739 000	3 010 316
Sum undervisning, FDV og kapital											118 428 826	112 502 919
Innsparing i forhold til alternativ 0												
Innsparing 202 undervisning											-	2 150 752
Innsparing 222 drift skolebygg											-	1 504 299
Innsparing kapitalkostnader											-	2 542 172
Innsparing 223 skoleskyss											-	271 316
Sum innsparing											-	5 925 907

Dette tiltaket er nesten selvfinansiert. Besparelsene innenfor undervisning og skolelokaler (3,7 mill kr) er litt mindre enn årlige ekstra utgifter til kapitalkostnader og skoleskyss (5,1 mill kr).

Dette tiltaket kan gjennomføres uten å modernisere Tynset barneskole. Årlige utgifter vil reduseres med 3,4 millioner kroner (undervisning, lokaler og skoleskyss). Dette må anses som et kortsiktig sparetiltak.

Barnehagen på Fåset

Fåset er et oppvekstsenter med en barnehage med en avdeling. Ved tellingen 15.12.2025 var det 24 plasser i bruk, se tabellen under. Det var 7 barn 0-2 år (teller to plasser hver) og 10 barn 3-5 år. Barnehagen kan antakelig legges ned sammen med skolen. Det er ledig kapasitet i andre barnehager i Tynset sentrum. Kapasiteten i barnehager avgjøres av det godkjente lekearealet og barnehagens vedtatte normer for areal per barn. I Tynset har alle barnehagenes vedtekter regler om 6,7 kvm per barn 0-2 år og 5 kvm for barn 3-5 år. I Tronstua, Haverslia og Skogstua er det til sammen 177 kvm ledig lekeareal. Det tilsvarer 35 storbarnsplasser. Det er nok til å dekke behovet for dagens unger i Fåset barnehage, som tilsvarer 97 kvm lekeareal.

Barnehagenavn	0-2 deltid	0-2 fulltid	3-5 deltid	3-5 fulltid	Sum barn	Plasser	Hele plasser 0-2 år	Hele plasser 3-5 år	Disp lekeareal	Godkjent lekeareal	Ledig areal	Ledige plasser store barn
Haverslia barnehage	0	17	0	42	59	76	17	42	324	396,0	72	14
Lekstua barnehage	0	5	0	12	17	22	5	12	94	185,0	92	18
Kvikne barnehage	0	5	2	11	18	23	5	13	97	160,0	63	13
Skogstua barnehage	1	26	0	35	62	89	27	35	355	420,0	65	13
Fåset skole og barnehage	0	7	0	10	17	24	7	10	97	160,0	63	13
Tronstua barnehage	4	38	0	39	81	122	41	39	472	511,0	39	8
Eggen barnehage SA	0	13	1	18	32	45	13	19	181	193,5	12	2
Tynset	5	111	3	167	286	400	115	169	1 619	2 026	407	81

Kommunen kan dessuten øke kapasiteten ved å redusere arealkravet per barn ned til statens anbefalte norm på 5,3 kvm for barn 0-2 år og 4 kvm for barn 3-5 år. Da blir det 738 kvm ledig lekeareal i dagens barnehager. Det tilsvarer 148 plasser for barn 3-5 år. Fire av fem norske barnehager følger statens veiledende arealnorm.

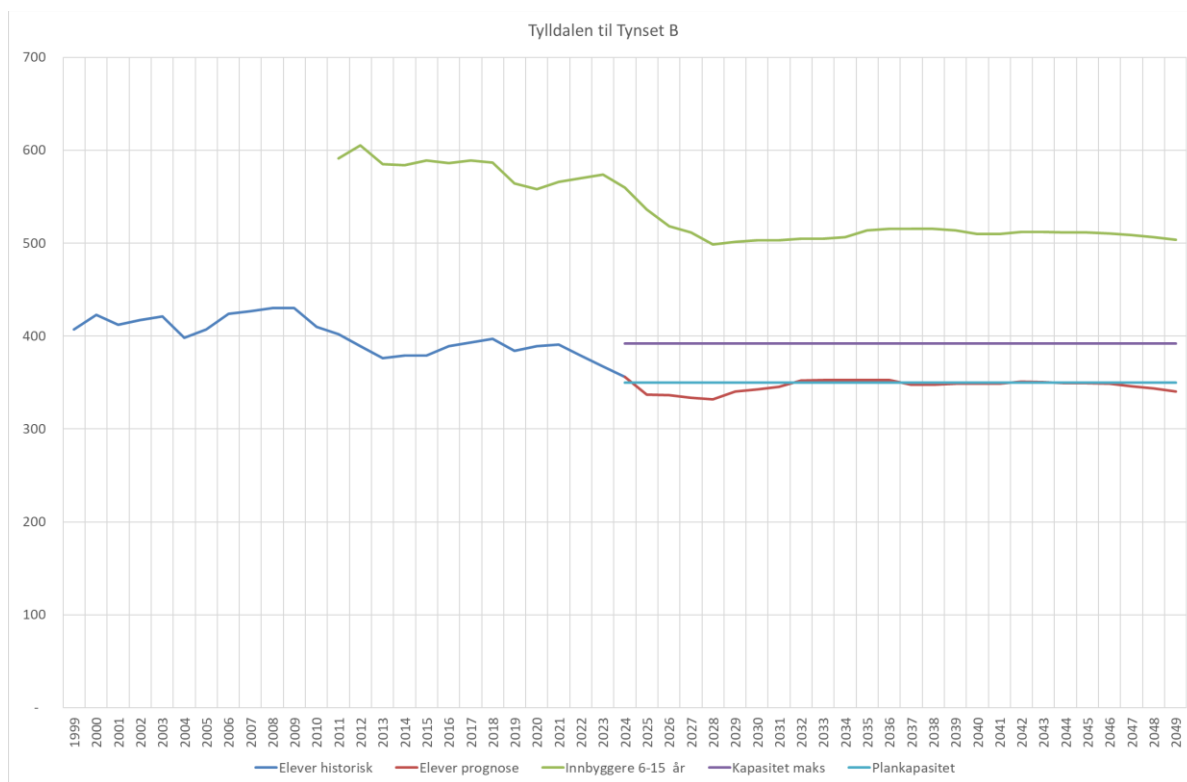
7.2.2 Tyllaldalen til Tynset B

Alternativ 2 innebærer å flytte barneskole-elevene fra Tyllaldalen til Tynset barneskole. Skolen i Tyllaldalen legges ned.

Kapasitet

Tynset barneskole har tilstrekkelig kapasitet til barneskole-elevene fra Tynset og Tyllaldalen. Tynset barneskole har en maksimal kapasitet på 14 klasser og 392 elever. Plankapasiteten (realistisk kapasitet over lengre tid) er på 350 elever.

Høsten 2025 var det 337 elever ved de to skolene. Forventet elevtall vil ikke komme over 350 de neste 20 årene, se figuren under.

Figur 41: Elevtall og kapasitet for alternativ 2: Tyllaldalen til Tynset B.

Investeringer

Det trengs ingen ekstra investeringer for å motta elevene fra Tyllaldalen. Skolen har tilstrekkelig areal. Vi anser at den gamle delen av skolen har betydelige behov for modernisering. Kostnaden ved oppgradering av den gamle delen (4.000 kvm) til moderne standard anslås til 22.000 kroner per kvm. Det vil si en investering på 88 mill. kr.

Tabell 38: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Tynset barneskole (inkl. mva.)

Kroner inkl mva	Nybygg/påbygg			Ombygging			Riving			Total
	Areal kvm	Pris /kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	
Tynset barneskole		46 000	-	4 000	22 000	88 000 000	-	1 500	-	88 000 000

Kvalitet

Dersom Tyllaldalen skole legges helt ned og samtlige elever overføres til Tynset barneskole, vil dette innebære en vesentlig endring i Tynset kommunes skolestruktur og få konsekvenser for de ansatte ved Tyllaldalen.

For de ansatte ved Tyllaldalen vil en full nedleggelse av skolen føre til oppløsning av hele skolens organisasjon. Dette vil i praksis bety at ingen ansatte har et arbeidssted ved Tyllaldalen skole lenger, og at det må gjøres individuelle vurderinger av hvem som skal følge med elevene til nye skoler, og hvem som må omplasseres til andre enheter i kommunen.

Kommunen vil etterstrebe å gi ansatte tilbud om videre arbeid i skolesektoren, men dette må vurderes innenfor rammene av behov og kapasitet ved de øvrige skolene. I en slik prosess er det uunngåelig at enkelte ansatte vil oppleve usikkerhet, både med tanke på arbeidssted, stillingsinnhold og i noen tilfeller stillingsstørrelse.

Den kollektive kulturen, samarbeidsstrukturene og det profesjonsfellesskapet som er bygget opp ved Tyllidalen over tid, vil i en slik situasjon opphøre. Det vil ikke være mulig å videreføre skolens pedagogiske praksis som helhet. Ansatte som overføres til Tynset barneskole vil måtte tilpasse seg nye fagmiljøer og nye ledelsesstrukturer. For mange vil dette innebære en krevende overgang, både organisatorisk og profesjonelt.

Samtidig åpner en slik omorganisering for muligheter, særlig knyttet til styrking av fagmiljøene ved mottakerskolene. Når elevtallet øker ved Tynset barneskole, skapes det rom for større team, tettere faglig samarbeid og mer fleksibel ressursbruk. Ansatte som går inn i disse fagmiljøene kan dermed få tilgang til mer spesialiserte faggrupper og bredere kollegial støtte enn det som var mulig på en mindre skole som Tyllidalen. Dette kan styrke profesjonsutviklingen og bidra til økt kvalitet i undervisningen, forutsatt at overgangen håndteres planmessig og at det etableres gode rutiner for integrering.

Når det gjelder de faglige konsekvensene av en full nedleggelse, må det skilles mellom konsekvenser for undervisningskvaliteten og for den pedagogiske organiseringen. På den ene siden vil større fagmiljøer ved Tynset barneskole kunne legge til rette for mer systematisk fagutvikling og bedre utnyttelse av kompetanse. Større skoler kan gi bedre muligheter for å organisere undervisningen i team, for parallell-legging og faglig spesialisering, og for bruk av spesialrom og undervisningsverktøy som ikke alltid er tilgjengelige på mindre skoler. Det gir grunnlag for å styrke både bredden og dybden i undervisningstilbudet.

På den andre siden innebærer flyttingen også tapet av den lokale faglige identiteten og praksisen som har vært utviklet ved Tyllidalen. Skolen har over tid utviklet sine egne pedagogiske rutiner, samarbeidsformer og relasjoner til nærmiljøet som en integrert del av læringsmiljøet. Når denne helheten oppløses, forsvinner også kontinuiteten i læringskulturen som både ansatte og elever har vært en del av. Dette kan føre til et midlertidig tap i faglig sammenheng og svekket oppfølging i overgangsperioden, særlig dersom det ikke settes inn spesifikke tiltak for å sikre overføring av kunnskap og erfaring mellom skolene.

Videre innebærer overføringen en økt kompleksitet i den faglige hverdagen ved mottakerskolene, som skal integrere både nye elever og nye ansatte. Det krever tydelig pedagogisk ledelse og god struktur for å sikre at de ulike fagmiljøene og praksisene som bringes inn, forenes til en ny, felles retning. Risikoen i slike prosesser er at faglig utvikling bremser i en overgangsfase, og at det oppstår fragmentering i praksisfeltet før en ny helhet er etablert.

Profesjonsutvikling i opplæringen er et av hovedargumentene for samling av elever i større enheter. For at dette potensialet skal realiseres, må en nedleggelse av Tyllidalen skole følges av tydelig involvering av ansatte, god planlegging, kompetansetiltak og ledelsesforankring i de mottakende skolene. Bare da kan den faglige kvaliteten styrkes – ikke svekkes – av en strukturendring.

Folkehelse/skyss

Det er 20 kilometer mellom Tyllidalen skole og Tynset barneskole. Vi forutsetter at alle elevene fra Tyllidalen vil ha rett til skoleskyss. Høsten 2024 hadde 69 elever i Tynset barneskole skyss. Det vil totalt bli 103 elever med rett til skoleskyss.

Fra de øverste delene av skolekretsen Tyllidalen (grense mot Rendalen) er det omtrent 10 kilometer til skolen. Det blir omtrent 30 kilometer til Tynset barneskole. Maksimal reisetid er rundt 30 minutter, ifølge skoleadministrasjonen:

Bussrute Rendalen – Tynset

Første holdeplass etter grensen er Hokstadvangen.

Oppgitt reisetid Hokstadvangen-Tynsetskolene er 32 minutter

Det er ingen regler for hvor lang skoleskyss man kan pålegge elevene. Maksimal reisetid avhenger av alderen til ungene. Vi tror grensen for førsteklassingen bør settes ved rundt en halv time.

Nedleggelse vil medføre at alle barn i grunnskolealder må busses til Tynset barneskole, noe som representerer en betydelig endring i hverdagslogistikken for familiene. For de fleste elever vil dette også bety lengre reisetid og redusert mulighet for sosial samhandling i nærmiljøet etter skoletid. Barnas hverdag vil i større grad flyttes ut av lokalsamfunnet og inn i en struktur de må forholde seg til utenfor bostedet sitt.

Samfunnsutvikling

Kommunesenteret Tynset er det eneste senteret av noen størrelse i kommunen. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. Skolekapasiteten flyttes dit det er mest sannsynlig at tyngdepunktet i kommunen vil ligge i framtiden.

For Tyllidalen-grenda vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å vurdere hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Vårt inntrykk er at det er et aktivt bygdesamfunn i Tyllidalen i dag.

Forslag:

En full nedleggelse av Tyllidalen skole vil representere en betydelig endring i skolestrukturen i Tynset kommune, med særlig stor virkning for lokalsamfunnet i Tyllidalen. Skolen fungerer i dag ikke bare som et undervisningstilbud for barn i området, men som en viktig del av Tyllidalens sosiale og kulturelle infrastruktur sammen med samfunnshuset og barnehagen. Dersom skolen legges ned og elevene overføres til Tynset barneskole, vil det kunne få konsekvenser på flere nivåer: for hverdagslogistikk og transport, for bosetting og attraktivitet, og for den samfunnsmessige sammenhengen mellom sentrum og distriktene.

Tyllidalen er en lite samfunn helt sør i kommunen med utstrakt arealdekning, lav befolkningstetthet og en vesentlig avstand til Tynset sentrum. For barn og familier i området kan Tyllidalen skole være den eneste kommunale institusjonen de har regelmessig kontakt med. Skolen fungerer som samlingspunkt og arena for møte mellom generasjoner, frivillighet, fritid og kultur. En nedleggelse vil innebære at skolens del av dette samlingspunktet forsvinner, og at det institusjonelle tilstedeværet i Tyllidalen i praksis opphører. Samtidig vil samfunnshuset og barnehagen fremdeles kunne utgjøre en vesentlig del av dette selv om selve skoledriften opphører. Men at skoledriften opphører vil kunne bety et vesentlig tap for nærområdets identitet og sosialkapital.

Det kan også få langsiktige konsekvenser for bosettingsmønsteret i Tyllidalen. Tilgjengelighet til skole er en viktig faktor for barnefamilier ved valg av bosted. Dersom Tyllidalen mister sin skole, reduseres områdets attraktivitet for nye tilflyttere, særlig yngre familier. Dette kan føre til aldring av befolkningen og stagnasjon i befolkningsvekst. Samtidig vil barnehagedriften være uberørt av denne eventuelle nedleggelsen og kan virke dempende på denne mulige effekten.

Dersom foreldre opplever at barna får et like godt eller bedre tilbud på ny skole, kan negative samfunnsreaksjoner dempes. Likevel er det en forutsetning at endringen følges opp med god informasjon, involvering og kompenserende tiltak for overgangen til Tynset barneskole.

Tyllidalen skole har vært en del av Tynsets historie og identitet i mange tiår. En full nedleggelse vil derfor ha en symbolverdi som går ut over den praktiske effekten av strukturendringen. For mange vil nedleggelsen representere et brudd med kommunens skolehistorie og med en lokal institusjon

som har preget mange lengst sør i kommunen. Beslutning om nedleggelse kan føre til svekket tillit dersom beslutningen ikke er godt forankret, og dersom kommunen ikke evner å kommunisere tydelig hvorfor tiltaket er nødvendig og hvordan gevinster skal realiseres.

Barns beste vurderinger

Ved en full nedleggelse av Tyllidalen skole vil alle elevene som i dag går der, uavhengig av trinn, måtte overføres til Tynset barneskole. Dette innebærer en omfattende endring i barnas skolehverdag og oppvekstmiljø.

For barna vil selve overgangen kunne oppleves som krevende. Et skolebytte er en vesentlig hendelse i barns liv, spesielt når det skjer uavhengig av naturlige overgangspunkter som fra barnetrinn til ungdomsskole. Når hele skolen legges ned, mister barna ikke bare lærere og undervisningsrom, men også sitt kjente fysiske miljø, daglige rutiner, skolegård, relasjoner og fellesskap. Særlig for barn i lavere trinn, og for dem med spesielle behov, kan slike brudd skape uro og følelse av utrygghet. Dette kan igjen få konsekvenser for konsentrasjon, motivasjon og faglig utvikling i en overgangsperiode.

Trygghet, kontinuitet og sosial tilhørighet har stor betydning som forutsetninger for læring. Ved å flytte hele elevgrupper til ny skole vil det kunne oppstå sosiale utfordringer, særlig dersom elevene blir splittet eller plassert i nye klassekonstellasjoner. For mange barn er det relasjonelle miljøet – både til andre elever og til trygge voksne – avgjørende for mestring og trivsel. Dersom dette miljøet forstyrres eller ikke videreføres på en god måte, kan det påvirke både faglig utbytte og psykososialt velvære. Overgangssituasjonen krever grundig planlegging, god informasjon og individuelle tilpasninger for at elevene skal kunne føle seg ivaretatt.

Det er også mulig å se for seg flere potensielle gevinster for barna ved overføring til større og mer faglig robuste skoler. Tynset barneskole har langt større elevgrunnlag og bredere lærerkollegier enn Tyllidalen skole. Dette kan gi bedre forutsetninger for differensiert undervisning, styrket spesialpedagogisk oppfølging og faglig spesialisering. Elevene vil i større grad kunne møte lærere med spisskompetanse i enkeltemner, og skolens større ressurser gir tilgang til spesialrom, moderne utstyr og mer varierte læringsformer. For mange elever kan dette bety økt motivasjon, flere valgmuligheter og bedre tilrettelegging for egne behov. Elever kan finne flere potensielle venner, og det kan bidra til mer inkluderende og dynamiske elevmiljøer. I enkelte tilfeller vil dette også være positivt for elever som har opplevd utfordringer i sitt tidligere skolemiljø og som ønsker en ny start.

En full nedleggelse vil imidlertid også føre til at elevene mister den lokale forankringen som en nærscole representerer. Skolen fungerer ikke bare som en læringsarena, men også som en integrert del av barnas nærmiljø. Når skolen forsvinner, forsvinner også arenaen for å møte venner på vei til og fra skolen, for å delta i nærmiljøets aktiviteter og for å skape en identitet knyttet til eget bosted. Dette gjelder ikke minst for elevene som i dag kan gå eller sykle til skolen, og som i framtiden må krysse nye geografiske og sosiale grenser for å komme til undervisning.

For de yngste elevene kan særlig overgangen bli krevende. De vil få et nytt skolemiljø å forholde seg til, med nye fysiske omgivelser, voksne og medelever. Dersom det ikke tas høyde for en systematisk og barnevennlig overgang, risikerer man at barna bruker lang tid på å etablere trygghet og tilhørighet i det nye miljøet.

Oppsummert gir en full nedleggelse av Tyllidalen skole et komplekst konsekvensbilde for elevene. På den ene siden er det risiko for tap av sosial trygghet, lokal tilhørighet og faglig kontinuitet, særlig dersom overgangen ikke håndteres godt. På den andre siden kan elevene få et styrket opplæringstilbud i mer ressurssterke skoler med større fagmiljø og flere muligheter. Hvorvidt konsekvensene for barna blir positive eller negative, vil i stor grad avhenge av kvaliteten på

implementeringen, graden av involvering fra foreldre og elever, og skolens evne til å sikre at overgangen skjer på barnas premisser – i tråd med prinsippet om barnets beste. Konsekvensene vil være størst for de barna som går på Tyllidalen nå, men for barn som ikke har startet sin skolegang enda vil konsekvensene være vesentlig mindre.

Årlige utgifter

Årlige utgifter synker med 6,1 mill. kr i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 1,2 mill. kr. Tyllidalen hadde betydelig høyere elevkostnader enn Tynset B i 2024.

Drift av skolebygg reduseres med 1,3 mill. kr på grunn av 1.300 kvm mindre areal.

Kapitalkostnadene reduseres med 3,9 mill. kr. Kommunen slipper å modernisere Tyllidalen skole for 72 mill kr.

Skoleskyssen øker med 0,3 mill. kr. Vi forutsetter at alle elevene fra Tyllidalen vil ha rett til skoleskyss. I gjennomsnitt kostet skyss i 2024 12.900 kroner per elev med skyss.

Tabell 39: Samlede kostnader alternativ 2: Tyllidalen til Tynset B

Skole	Elever 2024	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Netto utgift 222 Skole- lokaler	Skyss- elever	Netto utgift 223 Skoleskyss	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skyss	Alt 0: dagens 5 skoler	Alt 2: Tyllidalen til Tynset B 2:
Fåset	36	174 361	6 277 000	1 540	46 780 000	2 542 172	1 504 299	15	193 797	10 517 269	10 517 269	10 517 269
Kvikne	45	183 956	8 278 000	2 869	23 518 000	1 278 042	2 802 490	32	413 434	12 771 966	12 771 966	12 771 966
Tyllidalen	34	149 647	5 088 000	1 332	72 270 000	3 927 379	1 301 121	9	116 278	10 432 779	10 432 779	
Tynset B	322	114 618	36 907 000	4 400	88 000 000	4 782 197	4 297 998	69	891 467	46 878 661	46 878 661	
Tynset U	231	123 861	28 612 000	3 600	84 198 000	4 575 584	3 516 543	87	1 124 024	37 828 151	37 828 151	37 828 151
Sum	668	127 488	85 162 000	13 741	314 766 000	17 105 375	13 422 451	212	2 739 000	118 428 826		
Fellesutgifter			8 489 000		-	0	4 718 000		-	13 207 000		
Sum 202+222+223+kapitalkostnader			93 651 000			17 105 375	18 140 451		2 739 000	131 635 826		
Nye løsninger												
Tynset B + Tyllidalen	356	114 618	40 804 012	4 400	88 000 000	4 782 197	4 297 998	103	1 330 741	51 214 947		51 214 947
Sum løsning											118 428 826	112 332 333
Besparelse i forhold til alt. 0											-	6 096 493
Netto utgift												
202 Undervisning											85 162 000	83 971 012
222 Drift av bygg (FDV)											13 422 451	12 121 330
Kapitalkostnader											17 105 375	13 177 996
223 Skoleskyss											2 739 000	3 061 995
Sum undervisning, FDV og kapital											118 428 826	112 332 333
Innsparing i forhold til alternativ 0												
Innsparing 202 undervisning											-	1 190 988
Innsparing 222 drift skolebygg											-	1 301 121
Innsparing kapitalkostnader											-	3 927 379
Innsparing 223 skoleskyss											-	322 995
Sum innsparing											-	6 096 493

Dette tiltaket er nesten selvfinansiert. Besparelsene innenfor undervisning og skolelokaler (2,5 mill kr) er litt mindre enn årlige ekstra utgifter til kapitalkostnader og skoleskyss (5,1 mill kr).

Dette tiltaket kan gjennomføres uten å modernisere Tynset barneskole. Årlige utgifter vil reduseres med 2,2 millioner kroner (undervisning, lokaler og skoleskyss). Dette må anses som et kortsiktig sparetiltak.

7.2.3 Fåset og Tyllidalen til Tynset B

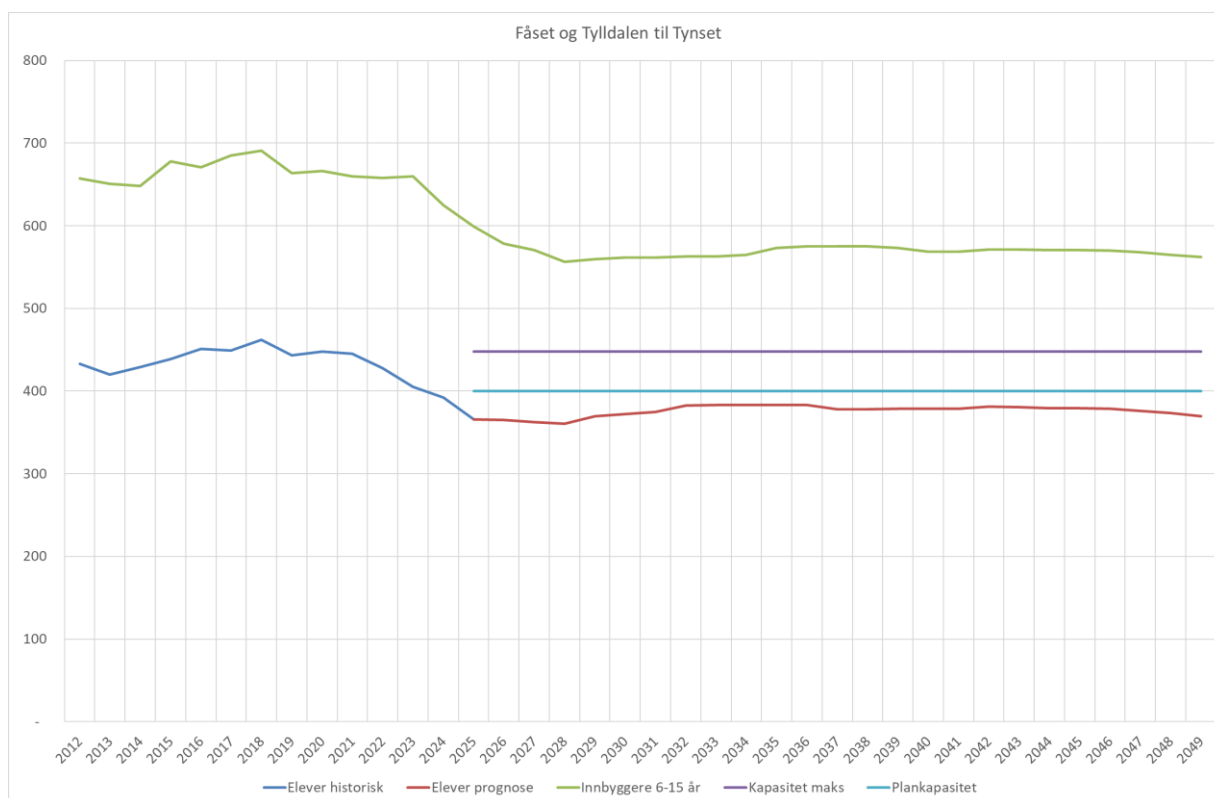
Alternativ 3 innebærer å flytte barneskole-elevene fra Tyllaldalen og Fåset til Tynset barneskole. Skolene i Tyllaldalen og Fåset legges ned.

Kapasitet

Tynset barneskole har ikke i dag tilstrekkelig maksimal-kapasitet til barneskole-elevene fra Tynset, Fåset og Tyllaldalen. Tynset barneskole har en maksimal kapasitet på 14 klasser og 392 elever. Plankapasiteten (realistisk kapasitet over lengre tid) er på 350 elever.

Høsten 2025 var det 366 elever ved de tre skolene. Forventet elevtall vil ikke komme over 392 de neste 20 årene, se figuren under.

Dette viser at det med stor sannsynlighet kun vil være teoretisk plass til å håndtere alle elevene ut ifra dagens situasjon og framskrivning med tanke på at elevkullene vil variere noe. For å løse dette foreslås det en utvidelse av skolen for å kunne håndtere behov for å opprette en ekstra klasse eller to når elevtallene ved et kull vil utfordre den to-parallelle strukturen. Vi foreslår derfor at for å redusere risiko og gjøre skolebygget i stand til å håndtere fremtidige svingninger og behov å utvide kapasiteten med to klasser. Det vil si en maksimal kapasitet på 440 og en plankapasitet på 400.

Figur 42: Elevtall og kapasitet alternativ 3: Tyllaldalen og Fåset til Tynset B.

Investeringer

Det trengs ekstra investeringer for å motta elevene fra Fåset og Tyllaldalen. Skolen har ikke tilstrekkelig areal. Vi må bygge på skolebygget med ca. 450 Kvm BTA. Dette er både undervisningsareal og areal for ansatte tilsvarende behovet i to ekstra klasser. Kostnaden utgjør 20,7 mill. kroner.

Vi anser at den gamle delen av skolen har betydelige behov for modernisering. Kostnaden ved oppgradering av den gamle delen (4.000 kvm) til moderne standard anslås til 22.000 kroner per kvm. Det vil si en investering på 88 mill. kr. Samlet investering blir 108,7 mill. kroner.

Tabell 40: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null Tynset barneskole (inkl. mva.)

Kroner inkl mva	Nybygg/påbygg			Ombygging			Riving			Total
	Areal kvm	Pris /kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Kostnad
Tynset+Tyllidalen+Fåset	450	46 000	20 700 000	4000	22 000	88 000 000		1 501	-	108 700 000

Kvalitet

Dersom Fåset og Tyllidalen skole legges helt ned og samtlige elever overføres til Tynset barneskole, vil dette innebære en vesentlig endring i Tynset kommunes skolestruktur og få konsekvenser for de ansatte ved Fåset og Tyllidalen.

For de ansatte ved Fåset og Tyllidalen vil en full nedleggelse av skolen føre til oppløsning av hele skolens organisasjon. Dette vil i praksis bety at ingen ansatte har et arbeidssted ved Fåset og Tyllidalen skole lenger, og at det må gjøres individuelle vurderinger av hvem som skal følge med elevene til nye skoler, og hvem som må omplasseres til andre enheter i kommunen.

Kommunen vil etterstrebe å gi ansatte tilbud om videre arbeid i skolesektoren, men dette må vurderes innenfor rammene av behov og kapasitet ved de øvrige skolene. I en slik prosess er det uunngåelig at enkelte ansatte vil oppleve usikkerhet, både med tanke på arbeidssted, stillingsinnhold og i noen tilfeller stillingsstørrelse.

Den kollektive kulturen, samarbeidsstrukturene og det profesjonsfellesskapet som er bygget opp ved Fåset og Tyllidalen over tid, vil i en slik situasjon opphøre. Det vil ikke være mulig å videreføre skolens pedagogiske praksis som helhet. Ansatte som overføres til Tynset barneskole vil måtte tilpasse seg nye fagmiljøer og nye ledelsesstrukturer. For mange vil dette innebære en krevende overgang, både organisatorisk og profesjonelt. En ekstra dimensjon er at det er tre ulike skolekulturer som møtes.

Samtidig åpner en slik omorganisering for muligheter, særlig knyttet til styrking av fagmiljøene ved mottakerskolene. Når elevtallet øker ved Tynset barneskole, skapes det rom for større team, tettere faglig samarbeid og mer fleksibel ressursbruk. Ansatte som går inn i disse fagmiljøene kan dermed få tilgang til mer spesialiserte faggrupper og bredere kollegial støtte enn det som var mulig på en mindre skoler som Fåset og Tyllidalen. Dette kan styrke profesjonsutviklingen og bidra til økt kvalitet i undervisningen, forutsatt at overgangen håndteres planmessig og at det etableres gode rutiner for integrering.

Når det gjelder de faglige konsekvensene av en full nedleggelse, må det skilles mellom konsekvenser for undervisningskvaliteten og for den pedagogiske organiseringen. På den ene siden vil større fagmiljøer ved Tynset barneskole kunne legge til rette for mer systematisk fagutvikling og bedre utnyttelse av kompetanse. Større skoler kan gi bedre muligheter for å organisere undervisningen i team, for parallell-legging og faglig spesialisering, og for bruk av spesialrom og undervisningsverktøy som ikke alltid er tilgjengelige på mindre skoler. Det gir grunnlag for å styrke både bredden og dybden i undervisningstilbudet.

På den andre siden innebærer flyttingen også tapet av den lokale faglige identiteten og praksisen som har vært utviklet ved Fåset og Tyllidalen. Skolene har over tid utviklet sine egne pedagogiske rutiner, samarbeidsformer og relasjoner til nærmiljøet som en integrert del av læringsmiljøet. Når denne helheten oppløses, forsvinner også kontinuiteten i læringskulturen som både ansatte og

elever har vært en del av. Dette kan føre til et midlertidig tap i faglig sammenheng og svekket oppfølging i overgangsperioden, særlig dersom det ikke settes inn spesifikke tiltak for å sikre overføring av kunnskap og erfaring mellom skolene.

Videre innebærer overføringen en økt kompleksitet i den faglige hverdagen ved mottakerskolene, som skal integrere både nye elever og nye ansatte. Det krever tydelig pedagogisk ledelse og god struktur for å sikre at de ulike fagmiljøene og praksisene som bringes inn, forenes til en ny, felles retning. Risikoen i slike prosesser er at faglig utvikling bremser i en overgangsfase, og at det oppstår fragmentering i praksisfeltet før en ny helhet er etablert.

Profesjonsutvikling i opplæringen er et av hovedargumentene for samling av elever i større enheter. For at dette potensialet skal realiseres, må en nedleggelse av Fåset og Tyllidalen skole følges av tydelig involvering av ansatte, god planlegging, kompetansetiltak og ledelsesforankring i de mottakende skolene. Bare da kan den faglige kvaliteten styrkes – ikke svekkes – av en strukturendring.

Folkehelse/skyss

Vi forutsetter at alle elevene fra Tyllidalen og Fåset vil ha rett til skoleskyss. Høsten 2024 hadde 69 elever i Tynset barneskole skyss. Det vil totalt bli 139 elever med rett til skoleskyss.

Fra de øverste delene av skolekretsen Tyllidalen (grense mot Rendalen) er det omtrent 10 kilometer til skolen. Det blir omtrent 30 kilometer til Tynset barneskole. Maksimal reisetid er rundt 30 minutter, ifølge skoleadministrasjonen.

Fra de øverste delene av skolekretsen Fåset (Savalen) er det omtrent 10 kilometer til skolen. Det blir omtrent 20 kilometer til Tynset barneskole. Maksimal reisetid er rundt 30 minutter, ifølge skoleadministrasjonen.

Det er ingen regler for hvor lang skoleskyss man kan pålegge elevene. Maksimal reisetid avhenger av alderen til ungene. Vi tror grensen for førsteklasingen bør settes ved rundt en halv time.

Samfunnsutvikling

Kommunesenteret Tynset er det eneste senteret av noen størrelse i kommunen. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. Skolekapasiteten flyttes dit det er mest sannsynlig at tyngdepunktet i kommunen vil ligge i framtiden.

For Tyllidalen-grenda vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å vurdere hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Vårt inntrykk er at det er et aktivt bygdesamfunn i Tyllidalen i dag.

For Fåset-grenda vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å vurdere hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Vårt inntrykk er at innbyggerne på Fåset er ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Barnets beste vurderinger

Konsekvensene av en full nedleggelse av en barneskole vil i stor grad være sammenfallende, uavhengig av om det gjelder Fåset skole eller Tyllidalen skole. Barn som midt i skoleløpet må bytte skole uten at det skjer som ledd i en naturlig overgang, vil kunne oppleve utrygghet, brudd i relasjoner og tap av tilhørighet til nærmiljøet. Skolebytte innebærer tap av kjente rutiner, omgivelser og trygge voksne, noe som særlig kan gå utover trivsel og læring, særlig for de yngste og for elever med særskilte behov. For å sikre at overgangen skjer på en god måte, må det legges til rette for trygghet, kontinuitet og støtte i prosessen, i tråd med prinsippet om barnets beste.

Konsekvensene beskrevet for hver av skolene ovenfor vil også være gjeldende i dette alternativet.

Årlige utgifter

Årlige utgifter synker med 10,9 mill. kr i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 3,3 mill. kr. Tyllidalen og Fåset hadde betydelig høyere elevkostnader enn Tynset B i 2024.

Drift av skolebygg reduseres med 2,8 mill. kr på grunn av 2.900 kvm mindre areal.

Kapitalkostnadene reduseres med 5,3 mill. kr. Kommunen slipper å modernisere Tyllidalen skole for 72 mill kr og Fåset skole for 47 mill kr. Men Tynset B må bygges på for 20,7 mill kr.

Skoleskyssen øker med 0,6 mill. kr. Vi forutsetter at alle elevene fra Tyllidalen og Fåset vil ha rett til skoleskyss. I gjennomsnitt kostet skyssen i 2024 12.900 kroner per elev med skyss.

Tabell 41: Samlede kostnader alternativ 3: Tyllidalen og Fåset til Tynset B

Skole	Elev 2024	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Netto utgift 222 Skole- lokaler	Skyss- elever	Netto utgift 223 Skoleskyss	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skyss	Alt 0: dagens 5 skoler	Alt 3: Fåset og Tyllidalen til Tynset B
Fåset	36	174 361	6 277 000	1 540	46 780 000	2 542 172	1 504 299	15	193 797	10 517 269	10 517 269	
Kvikne	45	183 956	8 278 000	2 869	23 518 000	1 278 042	2 802 490	32	413 434	12 771 966	12 771 966	12 771 966
Tyllidalen	34	149 647	5 088 000	1 332	72 054 000	3 915 641	1 301 121	9	116 278	10 421 040	10 421 040	
Tynset B	322	114 618	36 907 000	4 400	88 000 000	4 782 197	4 297 998	69	891 467	46 878 661	46 878 661	
Tynset U	231	123 861	28 612 000	3 600	84 198 000	4 575 584	3 516 543	87	1 124 024	37 828 151	37 828 151	37 828 151
Sum	668	127 488	85 162 000	13 741	314 550 000	17 093 637	13 422 451	212	2 739 000	118 417 088		
Fellesutgifter			8 489 000		-	0	4 718 000		-	13 207 000		
Sum 202+222+223+kapitalkostnader			93 651 000			17 093 637	18 140 451		2 739 000	131 624 088		
Nye løsninger												
Tynset B +Fåset+Tyllidalen	392	114 618	44 930 261	4 400	108 700 000	5 907 100	4 297 998	139	1 795 854	56 931 212		56 931 212
Sum løsning											118 417 088	107 531 329
Besparelse i forhold til alt. 0											-	10 885 758
Netto utgift												
202 Undervisning											85 162 000	81 820 261
222 Drift av bygg (FDV)											13 422 451	10 617 031
Kapitalkostnader											17 093 637	11 760 726
223 Skoleskyss											2 739 000	3 333 311
Sum undervisning, FDV og kapital											118 417 088	107 531 329
Innsparing i forhold til alternativ 0												
Innsparing 202 undervisning											-	3 341 739
Innsparing 222 drift skolebygg											-	2 805 420
Innsparing kapitalkostnader											-	5 332 910
Innsparing 223 skoleskyss											-	594 311
Sum innsparing											-	10 885 758

Dette tiltaket er selvfinansiert. Besparelsene innenfor undervisning og skolelokaler (6,1 mill kr) er på nivå med årlige ekstra utgifter til kapitalkostnader og skoleskyss (6,5 mill kr).

Dette tiltaket kan gjennomføres uten å modernisere Tynset barneskole. Årlige utgifter vil reduseres med 5,5 millioner kroner (undervisning, lokaler og skoleskyss). Dette må anses som et kortsiktig sparetiltak.

7.2.4 Bygge en ny 1-10-skole for Tynset, Fåset og Tyllidalen

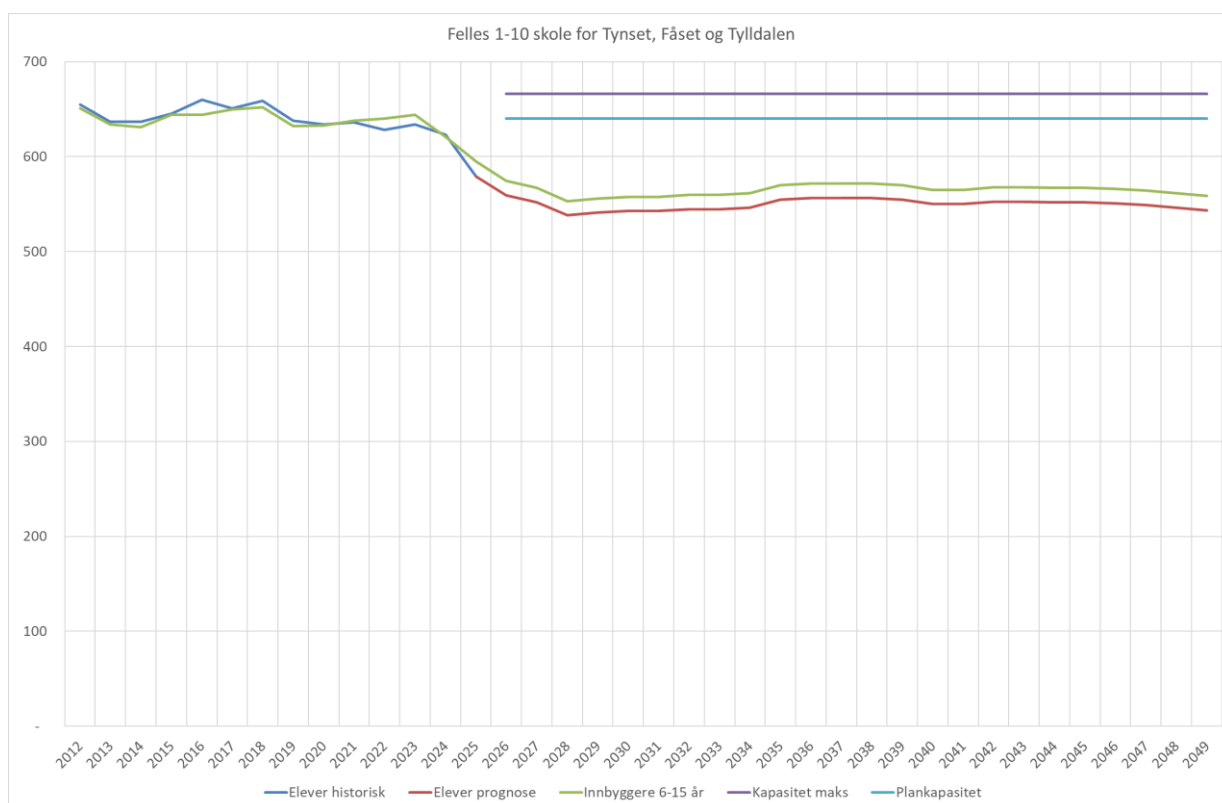
Alternativ 4 innebærer å bygge en ny 1-10-skole for ungene i Tynset, Fåset og Tyllidalen. Alle de fire gamle skolene legges ned.

Kapasitet

Høsten 2025 var det 579 elever ved de fire skolene. Forventet elevtall/innbyggertall vil ikke komme over 572 de neste 20 årene, se figuren under.

En kombinert 1-10 skole med to paralleller vil være dimensjonert for maksimalt 580 elever med en plankapasitet på 550. En skole som kun er dimensjonert for 2 paralleller på hvert trinn vil ha stor sannsynlighet for at variasjoner i elevtallene mellom klassetrinnene vil utfordre kapasiteten. En tre parallell skole vil være et svært dyrt alternativ, for den vil ha alt for mye areal som vil stå ubrukt til enhver tid og det er det ikke behov eller handlingsrom for.

Vi foreslår en kombinert skole med to klasserekker og plass til tre ekstra klasser. Det gir ekstra areal for å kunne håndtere klassesprekk på tre trinn samtidig. Det vil si en skole med maksimal kapasitet på 666 elever. Plankapasiteten (realistisk kapasitet over lengre tid) er på 640 elever. Dette gjør at vi får den fleksibiliteten som bygget vil trenge.

Figur 43: Elevtall og kapasitet i alternativ 4: Ny 1-10-skole for Tynset, Fåset og Tyllidalen.

Investeringer

Romprogram for en 1-10-skole med 20 klasser/580 elever er ca 6.300 kvm BTA uten gymsal. I tillegg er det beregnet et tilleggsareal for elever og ansatte på 650 kvm for å fremskaffe fleksibiliteten og kapasiteten som bygget vil trenge utover dette. Skolen kan fortsette å leie plass i idrettshallene som brukes i dag. Investeringskostnaden inkludert riving av dagens fire skoler anslås til 383 millioner kroner.

Tabell 42: Estimert kostnadsramme (P85) alternativ null ny 1-10-skole for Tynset, Fåset og Tyllidalen (inkl. mva.)

Kroner inkl mva	Nybygg/påbygg			Ombygging			Riving			Total
	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	Areal kvm	Pris/kvm	Kostnad	
Skole										
Ny skole 1-10 Tynset	6 950	53 000	368 350 000	0	22 000	-	10 031	1 500	15 046 500	383 396 500

Kvalitet

Dersom Fåset og Tyllidalen skole legges helt ned og samtidig Tynset barneskole og Tynset ungdomsskole skal samlokaliseres i nytt skolebygg, vil dette innebære en vesentlig endring i Tynset kommunes skolestruktur og få konsekvenser for de ansatte ved alle de fire berørte skolene.

For de ansatte ved alle skolene vil det føre til oppløsning av hele skolens organisasjon. Dette vil i praksis bety at ingen ansatte har et arbeidssted ved skolene lenger, og at det må gjøres individuelle vurderinger av hvem som skal følge med elevene til den nye skolen. Dette vil i praksis bety at alle ansatte i de fire skolene vil bli berørt på lik linje og ingen vil kunne vite hvilke jobb de nødvendigvis skal gjøre ved den nye enheten.

Kommunen vil etterstrebe å gi ansatte tilbud om videre arbeid i skolesektoren, men dette må vurderes innenfor rammene av behov og kapasitet samlet sett. I en slik prosess er det uunngåelig at enkelte ansatte vil oppleve usikkerhet, både med tanke på arbeidssted, stillingsinnhold og i noen tilfeller stillingsstørrelse.

Den kollektive kulturen, samarbeidsstrukturene og det profesjonsfellesskapet som er bygget opp ved de fire skolene over tid, vil i en slik situasjon opphøre. Det vil ikke være mulig å videreføre skolenes pedagogiske praksis som helhet. Alle ansatte vil måtte tilpasse seg nye fagmiljøer og nye ledelsesstrukturer. For mange vil dette innebære en krevende overgang, både organisatorisk og profesjonelt. En ekstra dimensjon er at det er fire ulike skolekulturer som møtes.

Samtidig åpner en slik omorganisering for muligheter, særlig knyttet til styrking av fagmiljøene. Det vil skapes det rom for større team, tettere faglig samarbeid og mer fleksibel ressursbruk. Ansatte som går inn i disse fagmiljøene kan dermed få tilgang til mer spesialiserte faggrupper og bredere kollegial støtte enn det som var mulig på særlig de mindre skolene Fåset og Tyllidalen. Dette kan styrke profesjonsutviklingen og bidra til økt kvalitet i undervisningen, forutsatt at overgangen håndteres planmessig og at det etableres gode rutiner for integrering. Det åpner også for et tettere og med sømløst samarbeid mellom barnetrinn og ungdomstrinn i samme bygg og med samme ledelse.

Når det gjelder de faglige konsekvensene av en full nedleggelse, må det skilles mellom konsekvenser for undervisningskvaliteten og for den pedagogiske organiseringen. På den ene siden vil større fagmiljøer ved skolen kunne legge til rette for mer systematisk fagutvikling og bedre utnyttelse av kompetanse. Større skoler kan gi bedre muligheter for å organisere undervisningen i team, for parallell-legging og faglig spesialisering, og for bruk av spesialrom og undervisningsverktøy som ikke alltid er tilgjengelige på mindre skoler. Det gir grunnlag for å styrke både bredden og dybden i undervisningstilbudet.

På den andre siden innebærer flyttingen også tapet av den lokale faglige identiteten og praksisen som har vært utviklet ved alle skolene. Skolene har over tid utviklet sine egne pedagogiske rutiner, samarbeidsformer og relasjoner til nærmiljøet som en integrert del av læringsmiljøet. Når denne helheten oppløses, forsvinner også kontinuiteten i læringskulturen som både ansatte og elever har vært en del av. Dette kan føre til et midlertidig tap i faglig sammenheng og svekket oppfølging i overgangsperioden, særlig dersom det ikke settes inn spesifikke tiltak for å sikre overføring av kunnskap og erfaring mellom skolene.

Videre innebærer denne endringen en økt kompleksitet i den faglige hverdagen. Det krever tydelig pedagogisk ledelse og god struktur for å sikre at de ulike fagmiljøene og praksisene som bringes inn, forenes til en ny, felles retning. Risikoen i slike prosesser er at faglig utvikling bremser i en overgangsfase, og at det oppstår fragmentering i praksisfeltet før en ny helhet er etablert.

Folkehelse/skyss

Vi forutsetter at alle elevene fra Tyllidalen og Fåset vil ha rett til skoleskyss. Høsten 2024 hadde 69 elever i Tynset barneskole skyss. Det vil totalt bli 139 elever med rett til skoleskyss.

Fra de øverste delene av skolekretsen Tyllidalen (grense mot Rendalen) er det omtrent 10 kilometer til skolen. Det blir omtrent 30 kilometer til Tynset barneskole. Maksimal reisetid er rundt 30 minutter, ifølge skoleadministrasjonen.

Fra de øverste delene av skolekretsen Fåset (Savalen) er det omtrent 10 kilometer til skolen. Det blir omtrent 20 kilometer til Tynset barneskole. Maksimal reisetid er rundt 30 minutter, ifølge skoleadministrasjonen.

Det er ingen regler for hvor lang skoleskyss man kan pålegge elevene. Maksimal reisetid avhenger av alderen til ungene. Vi tror grensen for førsteklassingen bør settes ved rundt en halv time.

Samfunnsutvikling

Kommunesenteret Tynset er det eneste senteret av noen størrelse i kommunen. Tiltaket støtter opp om kommunesenteret. Skolekapasiteten flyttes dit det er mest sannsynlig at tyngdepunktet i kommunen vil ligge i framtiden.

For Tyllidalen-grenda vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å vurdere hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Vårt inntrykk er at det er et aktivt bygdesamfunn i Tyllidalen i dag.

For Fåset-grenda vil det være et tap å miste skolen. Det er vanskelig å vurdere hvor stort tapet blir, se kapittel 2. Vårt inntrykk er at innbyggerne på Fåset er ganske tett knyttet til kommunesenteret allerede i dag.

Årlige utgifter

Årlige utgifter synker med 4,3 mill. kr i forhold til alternativ null.

Undervisningsutgiftene reduseres med 5,5 mill. kr. Tyllidalen og Fåset hadde betydelig høyere elevkostnader enn Tynset B i 2024. Faste utgifter til ledelse, kontor mm faller bort.

Drift av skolebygg reduseres med 4,5 mill. kr på grunn av 5.000 kvm mindre areal.

Kapitalkostnadene øker med 5,0 mill. kr. Kommunen nedskriver bygg med en betydelig restverdi. På den andre siden får kommunen en helt ny og moderne skole og mindre risikofylte investeringsprosjekter. Ombygging er alltid mer usikkert enn nybygg.

Skoleskyssen øker med 0,6 mill. kr. Vi forutsetter at alle elevene fra Tyllidalen og Fåset vil ha rett til skoleskyss. I gjennomsnitt kostet skyssen i 2024 12.900 kroner per elev med skyss.

Tabell 43. Samlede kostnader alternativ 4: Felles skole for Tynset, Tyldalen og Fåset.

Skole	Elever 2024	Pris per elev	Netto utgift 202 Undervisning	Areal plan	Investerings	Kapital-kostnad	Netto utgift 222 Skole-lokaler	Skyss-elever	Netto utgift 223 Skoleskyss	Sum undervisning + lokaler+ kapital+skyss	Alt 0: dagens 5 skoler	Alt 4: En skole for Tynset, Fåset og Tyldalen 1-10
Fåset	36	174 361	6 277 000	1 540	46 780 000	2 542 172	1 504 299	15	193 797	10 517 269	10 517 269	
Kvikne	45	183 956	8 278 000	2 869	23 518 000	1 278 042	2 802 490	32	413 434	12 771 966	12 771 966	12 771 966
Tyldalen	34	149 647	5 088 000	1 332	72 054 000	3 915 641	1 301 121	9	116 278	10 421 040	10 421 040	
Tynset B	322	114 618	36 907 000	4 400	88 000 000	4 782 197	4 297 998	69	891 467	46 878 661	46 878 661	
Tynset U	231	123 861	28 612 000	3 600	84 198 000	4 575 584	3 516 543	87	1 124 024	37 828 151	37 828 151	
Sum	668	127 488	85 162 000	13 741	314 550 000	17 093 637	13 422 451	212	2 739 000	118 417 088		
Fellesutgifter			8 489 000		-	0	4 718 000		-	13 207 000		
Sum 202+222+223+kapitalkostnader			93 651 000			17 093 637	18 140 451		2 739 000	131 624 088		
Nye løsninger												
Ny skole for Tynset, Tyldalen og Fåset 1-10	623	114 618	71 407 022	6 300	383 400 000	20 835 162	6 153 951	226	2 919 877	101 316 013		101 316 013
Sum løsning											118 417 088	114 087 978
Besparelse i forhold til alt. 0											-	4 329 109
Netto utgift												
202 Undervisning											85 162 000	79 685 022
222 Drift av bygg (FDV)											13 422 451	8 956 441
Kapitalkostnader											17 093 637	22 113 205
223 Skoleskyss											2 739 000	3 333 311
Sum undervisning, FDV og kapital											118 417 088	114 087 978
Innsparing i forhold til alternativ 0												
Innsparing 202 undervisning											-	5 476 978
Innsparing 222 drift skolebygg											-	4 466 010
Innsparing kapitalkostnader											-	5 019 568
Innsparing 223 skoleskyss											-	594 311
Sum innsparing											-	4 329 109

I dette prosjektet øker kommunens årlige utgifter med ca 9,6 millioner kroner i forhold til regnskap 2024. Nye kapitalkostnader (20,8 mill kr) og mer skoleskyss (0,6 mill kr) oversiger reduserte utgifter til undervisning (5,5 mill kr) og drift av bygg (4,5 mill kr).

7.2.5 Sammenligning av alternativene

Økonomi: Det mest lønnsomme alternativet er å samle tre barneskoler på Tynset. Dette er et selvfinansierende prosjekt. Besparelsen på undervisning og drift av bygg finansierer økt skoleskyss, modernisering og utvidelse av Tynset barneskole.

Kvalitet: Vi tror alle alternativene vil forbedre kvaliteten i grunnskolen i Tynset. Det er svært små skolemiljøer i Tyldalen og på Fåset. Samling på Tynset vil gjøre det lettere å skaffe kvalifiserte lærere.

Folkehelse: Alle alternativene betyr lenger skolevei, mer skoleskyss og dermed dårligere folkehelse. Nedleggelse av to skoler gir mer skoleskyss enn nedleggelse av en skole.

Samfunnsutvikling: Tyldalen og Fåset vil antakelig miste noen kvaliteter som lokalsamfunn, hvis skolene legges ned. De negative konsekvensene blir minst på Fåset. På den andre siden blir det mulig å satse sterkere på skolene i sentrum. Tynset vil kunne bli en mer attraktiv tilflyttingskommune. Alternativ fire vil være det beste alternativet for kommunens utvikling. Det gir en helt moderne skole i kommunesenteret.

Konsekvensene er oppsummert i tabellen under. Alternativene er vurdert som bedre (+ eller ++) eller verre (- eller --) enn alternativ null (0). Kommunen må selv vekte hensynene mot hverandre.

Alternativ	Økonomi	Kvalitet	Folkehelse	Samfunnsutvikling
0: Dagens skolestruktur	0	0	0	0
1: Fåset til Tynset B	+	+	-	+
2. Tyllidalen til Tynset B	+	+	-	0
3: Fåset og Tyllidalen til Tynset B	++	+	--	0
4: Ny 1-10-skole for Tynset, Fåset og Tyllidalen	+	+	--	0

Alternativ	Økonomi	Kvalitet	Folkehelse	Samfunnsutvikling
0: Dagens skolestruktur	0	0	0	0
1: Fåset til Tynset B	+	+	-	+
2. Tyllidalen til Tynset B	+	+	-	0
3: Fåset og Tyllidalen til Tynset B	++	+	--	0
4: Ny 1-10-skole for Tynset, Fåset og Tyllidalen	+	+	--	0

8 Vedlegg

8.1 Areal- og romprogram for barneskoler

Barneskoler	Klasser	3	4	7	14	21	28
	Elever	54	90	196	392	588	784
Hjemmebase	Klasserom, grupperom	270	360	630	1260	1890	2520
	Garderobeareal elever	49	81	176	353	529	706
	Toaletter	15	20	35	70	105	140
	Und.rom for særskilte behov.	30	30	50	50	55	110
	SFO-baser	30	30	60	120	180	240
	Rom for uteleker/-materiell SFO	10	15	20	30	45	45
	Sum hjemmeareal	404	536	971	1 883	2 804	3 761
Fagrom	Mat & Helse	45	60	85	85	85	85
	Kunst & håndverk	80	80	150	150	250	250
	Rom for keramikkovn	5	5	5	5	5	5
	Realfag/teknologi	30	30	60	70	70	140
	Bibliotek/mediatek	60	60	60	98	147	196
	Musikk	30	60	80	80	80	160
	Lagerrom musikk	10	10	10	15	15	30
	Elevtoaletter spesialrom	10	10	10	10	15	20
	Sum fagrom	270	315	460	513	667	886
Kroppsøving	Kroppsøvingssal	200	200	200	400	640	1125
	Elevgarderober	40	40	60	120	120	240
	Lærergarderober	5	5	10	30	60	90
	Utstyrslager	20	20	30	40	50	100
	Sum kroppsøving	265	265	300	590	870	1 555
Administrasjon	Forkontor	10	10	10	10	10	10
	Kontor for rektor	18	18	18	18	18	18
	Annen administrasjon (avd.led. etc.)	10	10	20	40	40	60
	Flerbrukskontor	10	10	10	10	20	20
	Arkivrom	6	6	8	8	8	8
	Hvilerom	6	6	8	8	8	8
	Møterom	15	15	20	30	30	45
	Rekvisita/kopi	15	15	15	15	15	15
	Garderobe m/wc	5	5	5	10	20	30
	Sum administrasjon	95	95	114	149	169	214
	Pauserom/møterom med tekjøkken	20	20	30	60	84	125
Personal	Møterom	15	15	20	30	45	60
	Arbeidsplasser for lærerne	54	72	126	252	378	504
	Kopirom	8	8	10	10	10	10
	Garderober/toaletter	16	16	24	46	68	90
	Sum personal	113	131	210	398	585	789
	Kontor for helsetjeneste	15	15	15	15	15	15
Skolehelse	Venterom			8	8	8	8
	HC – wc	5	5	5	5	5	5
	Sum skolehelsetjeneste	20	20	28	28	28	28
	Vaktmesterkontor	10	10	20	20	20	20
Andre rom	Lager for uteredskap	10	10	10	10	15	20
	Bokmagasin	10	10	15	20	25	35
	Lager for pult etc.	20	20	20	30	40	50
	Sum andre rom	50	50	65	80	100	125
	Sum funksjonsareal uten idrett	952	1 147	1 848	3 051	4 353	5 803
	Brutto/nettofaktor	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
	Brutto areal BTA	1 332	1 606	2 588	4 271	6 094	8 124
	Netto funksjonsareal per elev	17,6	12,7	9,4	7,8	7,4	7,4
	Sum funksjonsareal inkl.idrett	1 217	1 412	2 148	3 641	5 223	7 358
	Brutto areal BTA inkludert idrett	1 703	1 977	3 008	5 097	7 312	10 301
	Netto funksjonsareal per elev inkl. idrett	23	16	11	9	9	9
	BTA per elev eks idrett	24,7	17,8	13,2	10,9	10,4	10,4
Tomt	Bygg BYA, en etasje	1 332	1 606	2 588	4 271	6 094	8 124
	Skoleplass	1 620	2 700	5 880	11 760	17 640	23 520
	Trafikkareal	108	180	392	784	1 176	1 568
	Sum tomt	3 060	4 486	8 860	16 815	24 910	33 212
	Tomt uten gymsal	2 795	4 221	8 560	16 225	24 040	31 657

8.2 Areal- og romprogram for ungdomsskoler

Ungdomsskoler	Klasser	3	6	9	12	15	18
	Elever	90	180	270	360	450	540
Hjemmebase	Klasserom, grupperom	270	540	810	1080	1350	1620
	Garderobeareal elever	81	162	243	324	405	486
	Toaletter	15	30	45	60	75	90
	Und.rom for særskilte behov.	55	55	55	55	110	110
	Sum hjemmeareal	421	787	1 153	1 519	1 940	2 306
Fagrom	Mat & Helse	90	90	90	90	180	180
	Kunst & håndverk/valgfag	160	160	160	160	225	285
	Rom for keramikkovn	5	5	5	5	5	5
	Realfag/teknologi	90	90	90	90	90	90
	Naturfag	98	98	98	98	196	196
	Bibliotek/mediatek	60	80	100	120	140	160
	Musikk	80	80	80	80	80	80
	Musikkredigering/gruppe/lager	36	36	36	36	36	36
	Elevttoaletter spesialrom	5	5	10	10	20	20
	Sum fagrom	624	644	669	689	972	1 052
Kroppsøving	Kroppsøvingssal	400	400	640	640	1125	1125
	Elevgarderober	120	120	160	160	240	240
	Danserom, aktivitetsrom			100	100	150	150
	Styrkerom					80	80
	Lærergarderober /trener	30	30	60	60	90	90
	Apparatrom, gymtstyr	60	60	50	50	100	100
	Sum kroppsøving	610	610	1 010	1 010	1 785	1 785
Kantine	Kantine	60	80	100	150	210	270
Administrasjon	Forkontor	15	15	15	15	15	30
	Kontor for rektor	18	18	18	18	18	18
	Annen administrasjon (avd.led. etc.)	50	50	50	50	85	85
	Flerbrukskontor	10	10	10	10	20	20
	Arkivrom	10	10	10	10	10	10
	Hvilerom	8	8	8	8	8	8
	Møterom	20	20	20	20	20	20
	Rekvisita/kopi	15	15	15	15	15	15
	Garderobe m/wc	10	10	10	10	20	20
	Sum administrasjon	156	156	156	156	211	226
Personal	Pauserom/møterom med tekjøkken	50	50	60	70	90	108
	Møterom	30	30	30	45	60	90
	Arbeidsplasser for lærerne	54	108	162	216	270	324
	Kopierom	10	10	10	10	15	15
	Garderober/toaletter	20	30	40	45	50	60
	Sum personal	164	228	302	386	485	597
Skolehelse	Kontor for helsetjeneste	15	15	15	15	15	15
	Venterom	6	6	6	6	6	6
	HC – wc	5	5	5	5	5	5
	Sum skolehelsetjeneste	26	26	26	26	26	26
Andre rom	Vaktmesterkontor/verksted	20	20	20	20	20	20
	Lager for uteredskap	10	10	10	10	10	10
	Bokmagasin	15	15	15	15	15	15
	Lager for pulter etc.	20	30	30	30	40	50
	Sum andre rom	65	75	75	75	85	95
	Sum funksjonsareal uten idrett	1 516	1 996	2 481	3 001	3 929	4 572
	Brutto/nettofaktor	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
	Brutto areal BTA uten idrett	2 122	2 794	3 473	4 201	5 501	6 401
	Netto funksjonsareal per elev uten gymsal	16,8	11,1	9,2	8,3	8,7	8,5
	Sum funksjonsareal inkludert idrett	2 126	2 606	3 491	4 011	5 714	6 357
	Netto funksjonsareal per elev inkludert idr	23,6	14,5	12,9	11,1	12,7	11,8
	BTA per elev	23,6	15,5	12,9	11,7	12,2	11,9
Tomt	Bygg BYA, en etasje	2 122	2 794	3 473	4 201	5 501	6 401
	Skoleplass	2 700	5 400	8 100	10 800	13 500	16 200
	Trafikkareal	180	360	540	720	900	1 080
	Sum tomt	5 002	8 554	12 113	15 721	19 901	23 681
	Tomt uten gymsal	4 392	7 944	11 103	14 711	18 116	21 896

8.3 Areal- og romprogram for kombinerte skoler (1-10. trinn)

Kombinerte skoler	Klasser	3	5	7	10	20	30
Hjemmebase	Elever	66	90	150	290	580	870
	Klasserom, grupperom	270	450	630	900	1800	2700
	Garderobeareal elever	59	81	135	261	522	783
	Toaletter	15	25	35	50	100	150
	Und.rom for særskilte behov.	30	50	55	70	80	110
	SFO-baser	30	45	60	60	120	180
	Rom for uteleker/-materiell SFO	15	15	15	20	20	40
	Sum hjemmeareal	419	666	930	1 361	2 642	3 963
Fagrom	Mat & Helse	60	60	85	90	90	180
	Kunst & håndverk	60	60	80	120	240	300
	Rom for keramikkovn	5	5	5	5	5	5
	Realfag/teknologi	45	45	60	90	90	90
	Naturfagsrom	45	45	60	98	98	98
	Bibliotek/mediatek	45	45	60	90	147	196
	Musikk	45	45	80	80	160	160
	Lager musikk	15	15	15	15	30	30
	Elevtoaletter spesialrom	10	10	10	10	15	20
	Sum fagrom	330	330	455	598	875	1 079
	Kantine				100	150	210
Kroppsøving	Kroppsøvingssal	200	200	200	400	640	640
	Elevgarderobber	60	60	60	140	160	160
	Lærergarderobber	15	15	15	30	60	60
	Utstyrslager	20	20	20	40	60	60
	Sum kroppsøving	295	295	295	610	920	920
Administrasjon	Forkontor	10	10	10	10	12	15
	Kontor for rektor	18	18	18	18	18	18
	Annen administrasjon (avd.led. etc.)	10	10	10	40	60	85
	Flerbrukskontor	10	10	10	10	10	20
	Arkivrom	6	6	6	10	10	10
	Hvilerom	6	6	6	6	6	6
	Møterom	15	15	15	15	20	20
	Rekvisita/kopi	15	15	15	15	15	15
	Garderobe m/wc	10	10	10	10	20	20
	Sum administrasjon	100	100	100	134	171	209
Personal	Pauserom/møterom med tekjøkken	30	30	30	45	72	108
	Møterom	20	20	25	40	50	60
	Arbeidsplasser for lærerne	54	90	126	180	360	540
	Kopierom	8	8	8	8	10	15
	Garderobber/toaletter	15	15	20	30	45	60
	Sum personal	127	163	209	303	537	783
Skolehelse	Kontor for helsetjeneste	15	15	15	15	15	15
	Venterom	8	8	8	8	8	8
	HC – wc	5	5	5	5	5	5
	Sum skolehelsetjeneste	28	28	28	28	28	28
Andre rom	Vaktmesterkontor	20	20	20	20	20	20
	Lager for uteredskap	10	10	10	10	10	10
	Bokmagasin	15	15	15	15	15	15
	Lager for pulter etc.	20	20	20	30	40	50
	Sum andre rom	65	65	65	75	85	95
	Sum funksjonsareal uten idrett	1 069	1 352	1 787	2 599	4 488	6 367
	Brutto/nettofaktor	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
	Brutto areal BTA uten idrett	1 497	1 893	2 502	3 639	6 283	8 914
	Funksjonsareal per elev uten idrett	16,2	15,0	11,9	9,0	7,7	7,3
	BTA per elev	22,7	21,0	16,7	12,5	10,8	10,2
	Funksjonsareal med idrett	1 364	1 647	2 082	3 209	5 408	7 287
	Brutto areal BTA med idrett	1 910	2 306	2 915	4 493	7 571	10 202

8.4 Grunnkretser og skolekretser i Tynset kommune

04362: Befolkning, etter statistikkvariabel, alder, region og år								
			2020	2021	2022	2023	2024	2025
6-15 år	34270101 Brydalen		8	11	7	7	8	3 Tynset
	34270102 Tyllidalen Sør		13	15	15	13	15	17 Tyllidalen
	34270103 Tyllidalen Nord		16	12	17	20	23	25 Tyllidalen
	34270201 Auma Øst		16	13	13	13	11	10 Tynset
	34270202 Kjæreng		36	39	46	41	54	60 Tynset
	34270203 Sandbakken - Sandvold		20	20	20	18	12	10 Tynset
	34270204 Stasjonen		17	17	17	18	17	19 Tynset
	34270205 Holmen 1		54	51	54	75	64	62 Tynset
	34270206 Holmen 2		95	97	101	102	105	101 Tynset
	34270207 Haverslia 1		41	41	47	52	56	55 Tynset
	34270208 Haverslia 2		82	87	90	87	90	85 Tynset
	34270209 Haverslia 3		0	0	0	0	0	0 Tynset
	34270210 Hugudal		15	10	7	7	7	9 Tynset
	34270211 Østre Aaen		6	7	8	7	7	4 Tynset
	34270212 Telneset		14	12	12	9	10	6 Tynset
	34270301 Auma Vest		3	4	3	3	4	4 Fåset
	34270302 Fåset		51	56	58	55	49	48 Fåset
	34270303 Fådalen		14	15	11	12	17	9 Fåset
	34270304 Eggen Vest - Moan		30	26	23	23	25	23 Tynset
	34270305 Eggen Øst - Neby - Østby		27	26	25	23	20	24 Tynset
	34270306 Tunndalen		23	19	12	9	10	7 Tynset
	34270307 Aaen Vest 1		16	16	11	10	9	10 Tynset
	34270308 Aaen Vest 2		4	8	8	10	9	10 Tynset
	34270309 Øian		16	15	16	13	10	9 Tynset
	34270310 Lonåsen		15	13	11	10	9	8 Tynset
	34270311 Nytrøa		0	3	6	3	3	3 Tynset
	34270401 Kvikneskogen		7	5	4	3	3	3 Kvikne
	34270402 Søndre Midtbygda		18	12	11	10	17	9 Kvikne
	34270403 Nordre Midtbygda		18	18	16	15	13	10 Kvikne
	34270404 Nerbygda		18	25	23	23	21	24 Kvikne
	34279999 Uoppgitt grunnkrets		0	0	0	0	0	0 Tynset
			693	693	692	691	698	667
	Innbyggere 6-15 år		2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Tynset		535	531	534	537	536	518
	Kvikne		61	60	54	51	54	46
	Fåset		68	75	72	70	70	61
	Tyllidalen		29	27	32	33	38	42
	Tynset kommune		693	693	692	691	698	667

8.5 Forskning om sosiale konsekvenser av skolenedleggelse

Vi vil drøfte de to spørsmålene som vi oppfatter som de viktigste, sett fra lokalsamfunnet side:

- ▶ Elevene og familiene trives bedre med en lokal skole
- ▶ Folketallet i bygda vil synke uten lokal skole

8.5.1 Elevenes trivsel

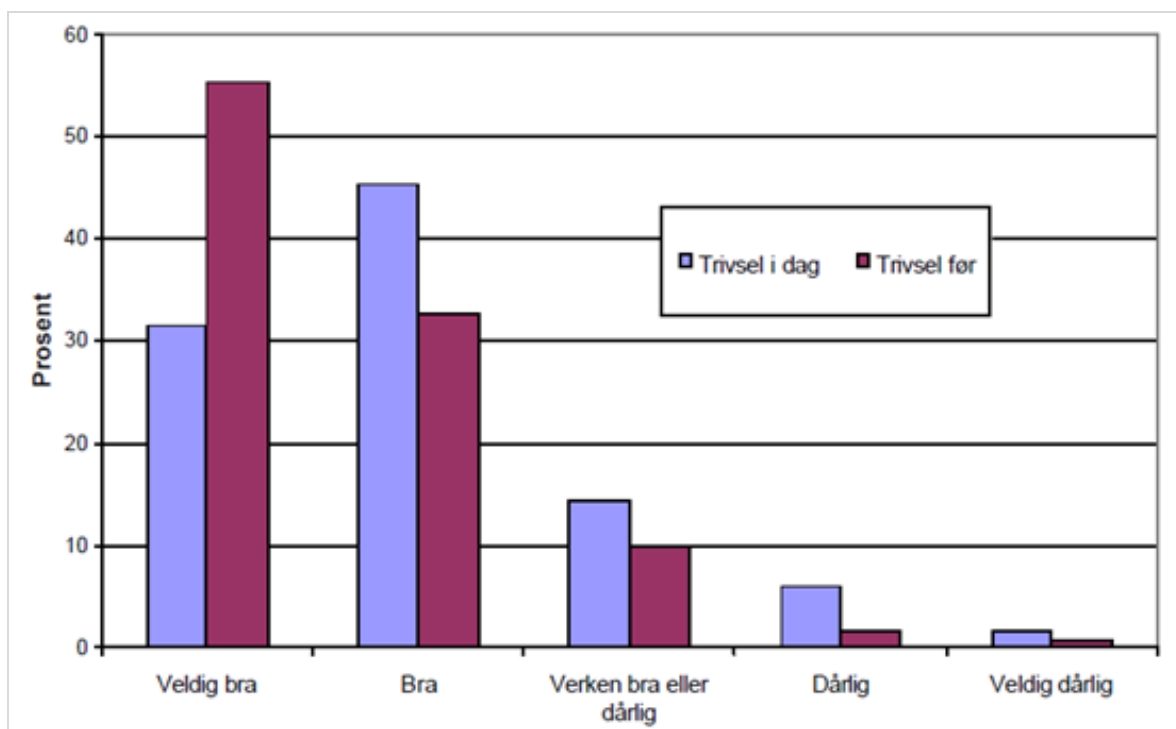
Forskningen viser liten sammenheng mellom skolestørrelse og elevenes trivsel på skolen, oppsummerer Nordahl (Nordahl 2022). Noen internasjonale undersøkelser viser lavere trivsel på småskoletrinnet i små skoler, skriver han. Elevundersøkelsen i Norge på mellomtrinnet viser ingen slike sammenhenger, ifølge Nordahl.

35 skolenedleggelser i Norge.

Det er gjort en stor norsk undersøkelse om konsekvenser for elever og foreldre av skolenedleggelse. Nordlandsforskning gikk gjennom 35 skolenedleggelser (NF-rapport 14, 2003). Undersøkelsen er gjort i 2003, og handler om nedleggelser de tre siste år. Dette var skoler av ulik størrelse. I spørreundersøkelsen er det bare tatt med tilfeller der skoleveien økte med mer enn 10 kilometer. Både elever og foreldre ble spurt om hvordan de opplevde endringen. Svarprosenten var 60 %.

Konklusjonen i denne undersøkelsen er at skolenedleggelse påvirker elevenes trivsel i negativ retning, men ikke særlig mye. Foreldrene vurderer konsekvensene som mer negativ enn elevene.

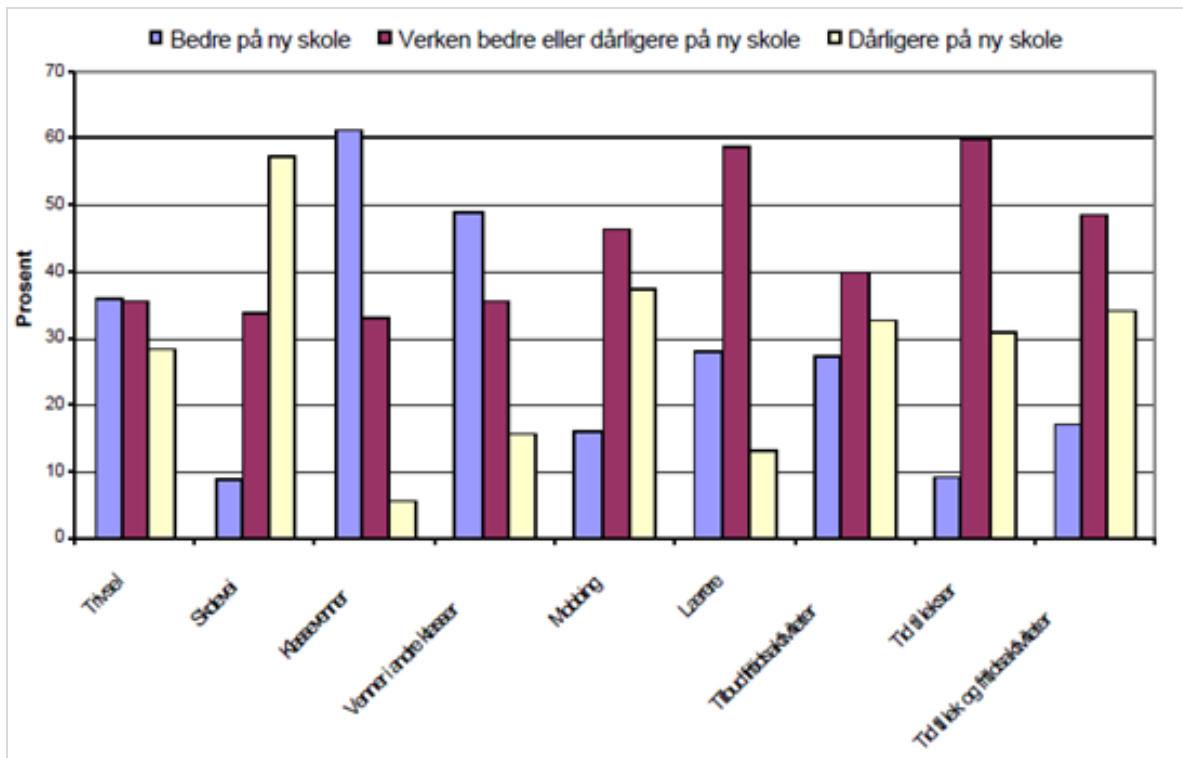
Elevene svarer at de trives godt på den nye skolen. 75 % oppgir «veldig bra» eller «bra». På den gamle skolen var tilsvarende tall 88 %. Tallene framgår av figuren under.

Figur 44: Elevenes trivsel på gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

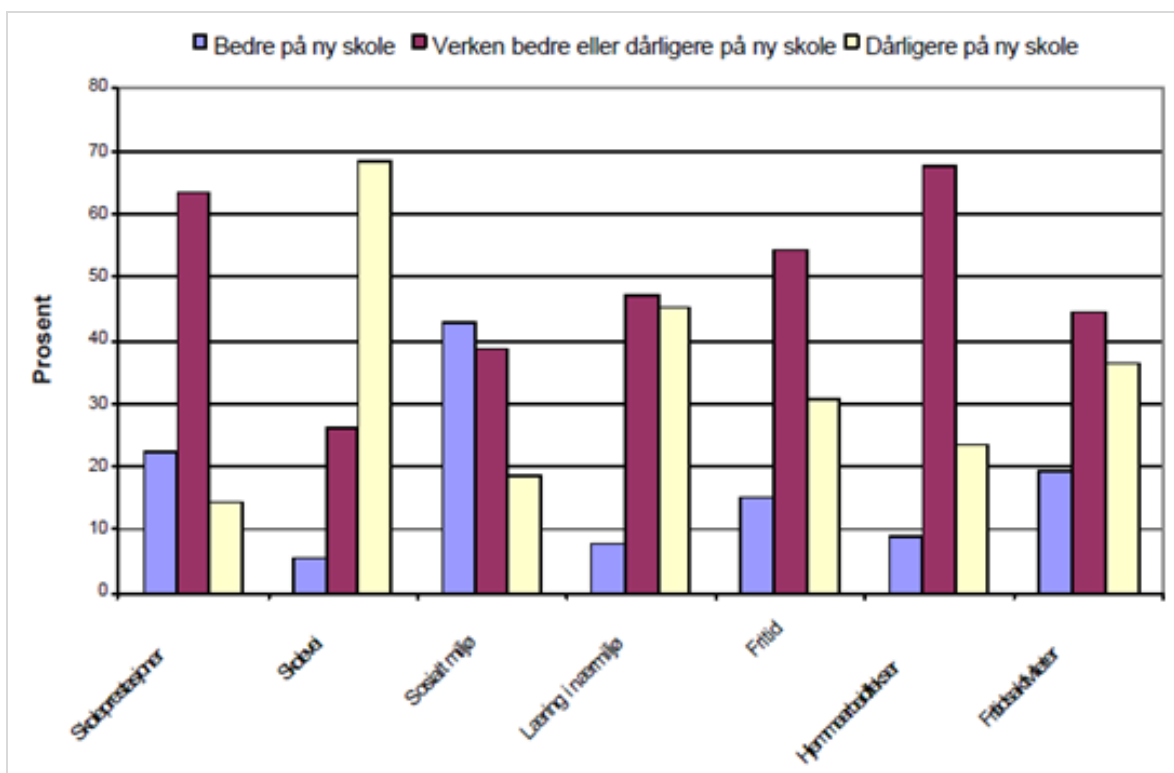
Elevene ble også spurt mer detaljert om hvordan de vurderte det gamle og nye skoletilbudet. De svarer at mye er som før. Endringene er små når det gjelder trivsel, undervisning, mobbing, fritidsaktiviteter og tid til aktiviteter/lekser. Noen forandringer er tydelige. Det mest positive er at de

har fått flere venner på den nye skolen. Det mest negative er at skoleveien er blitt dårligere. Svarene framgår av figuren under.

Figur 45: Elevenes sammenligning av gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Foreldrene mener også at det meste er som før. Det gjelder skoleprestasjoner, fritidsaktiviteter og tid til hjemmelekser. Skoleskyssen og forholdet til nærmiljøet er blitt dårligere. Forbedret sosialt miljø er det mest positive. I gjennomsnitt vurderer foreldrene skolebyttet som mer negativt enn elevene selv. Svarene framgår av figuren under.

Figur 46: Foreldrenes sammenligning av skoletilbudet på gammel og ny skole. Kilde: Nordlandsforskning, NF-rapport 14-2003

Rapporten konkluderer med at elever med lengst skolevei opplever endringen som minst positiv. De eldste elevene opplever endringen som mer positiv enn de yngste.

8.5.2 Utviklingen av folketall i bygda

Det er gjort lite eller ingen norsk forskning på de samfunnsmessige konsekvensene av skolenedleggelser (professor i pedagogikk Thomas Nordahl, intervju med Østlendingen 20.11.2009). Vi refererer tre relevante danske undersøkelser.

30 nedleggelser 1991–1999 (Danmark)

Et viktig bidrag er den danske rapporten «Skolenedleggelse – hvilken betydning har det for lokalsamfundet» (Egelund og Laustsen, 2004).

Egelund og medarbeiderne intervjuet innbyggere i 30 danske bygder, der små skoler var nedlagt mellom 1990 og 1999. Gjennomsnittsstørrelsen på nedleggingstidspunktet var 70 elever. Intervjuene skjedde 3–10 år etter nedleggelsen.

Undersøkelsen tester følgende hypoteser:

- ▶ Skolenedleggelse reduserer husprisene
- ▶ Skolenedleggelse reduserer kulturtilbudet
- ▶ Skolenedleggelse reduserer lokal identitet
- ▶ Skolenedleggelse reduserer bygdas infrastruktur
- ▶ Skolenedleggelse reduserer samholdet i bygda
- ▶ Skolenedleggelse fører til opprettelse av friskole

Forskerne finner ut at bygdene utvikler seg svært ulikt etter skolenedleggelse. Det er to grupper: de levende bygdene og de som tørker ut.

Forskerne finner at en del av bygdene virker temmelig upåvirket av skolenedleggelsen. De har et rikt sosialt liv, gjerne sentrert rundt det tidligere skolehuset. Boligprisene har ikke sunket, og det er kommet mange nye barnefamilier til stedet. Foreningslivet har bestått. Samholdet i bygda beskrives som godt. Det er butikk på stedet. Bygda lever.

Det som kjennetegner disse bygdene, er:

- ▶ At de ligger i pendlingsområdet til en større by
- ▶ At de ligger nær gode veier
- ▶ At de er attraktive steder å bo, nær sjøen, med utsikt eller nær skogen
- ▶ De hadde et rikt sosialt liv også før skolenedleggelsen

Dette er attraktive steder å flytte til for barnefamilier i det byområdet bygda er en del av.

Det er ikke alle slike naturskjønne bygder med gode pendlingsmuligheter som forblir tette lokalsamfunn, skriver forskerne. Noen bygder med naturlige fortrinn er endt opp som sovebyer. De har tiltrukket seg nye innbyggere, men disse er mer orientert mot storsamfunnet. Forskerne konkluderer med at det trengs entreprenører lokalt, lokale ledere som setter i gang og tar ansvar for lokale aktiviteter. Slike mennesker finnes litt tilfeldig rundt om i samfunnet.

På den andre siden finner forskerne en del bygder som har forfalt etter skolenedleggelsen. Dette er først og fremst bygder som ikke har de kvalitetene barnefamilier etterspør på boligmarkedet. De ligger for langt fra byen eller de er mindre attraktive bosteder av andre grunner (mye trafikk, for eksempel). Disse bygdene forfalt ikke plutselig som lokalsamfunn etter at skolen forsvant. De forfalt i lang tid før skolen forsvant. Elevtallet gikk ned i lang tid før skolen ble lagt ned. Ressurssterke mennesker er flyttet til mer attraktive områder nærmere byene. De minst ressurssterke er blitt igjen.

Forskernes konklusjon er at skolenedleggelse har liten betydning for bygdesamfunnet. Det er ikke skolenedleggelsen som fører til fraflytting. Fraflytting skjer som en konsekvens av langt mer dyptgripende samfunnsendringer. Det skyldes endringer i arbeidsmarkedet, bedre transportløsninger, boligmarkedet og kulturelle endringer. Det er heller ikke skolen som holder liv i bygda. «Det er lokalsamfunnet som er basis for skolene – ikke omvendt», skriver Egelund.

Egelund poengterer også det samme som Nordlandsforskning fant ut: trivselen til elevene trues ikke av skolebyttet.

Man kan innvende mot den danske undersøkelsen at avstanden mellom skoler i Danmark er mindre enn i Norge. Skoleskyssen er et minimalt tema i rapporten. Nordlandsforsknings rapport viser at lang skoleskyss er det som oppleves som minst gunstig ved å bytte skole.

94 nedleggelser etter 1990 (Danmark)

Teknologisk Institut i Danmark har gjort en mer kvantitativt orientert undersøkelse av samfunnsmessige konsekvenser av skolenedleggelse. (Skoler i landdistrikter, Teknologisk Institut, 2008).

Rapporten sammenligner utviklingen i bygder med skole og bygder der skolen er lagt ned etter 1990. Det er studert 94 skolenedleggelser der det ikke ble opprettet friskole, og der det var mer enn 5 kilometer til den nye skolen.

Rapporten måler utviklingen når det gjelder:

- ▶ Boligpriser
- ▶ Folketall
- ▶ Antall barnefamilier

Tallene rapporten viser at utviklingen er mer negativ i områder med skolenedleggelse når det gjelder alle de tre faktorene. Boligprisene utvikler seg dårligere, folketallet synker og antall barnefamilier er lavere enn i bygder med skole.

Forskjellen er mye mindre når skolenedleggelsen skjer innenfor pendlingsområdet til en større by. Bygder utenfor pendlingsavstand skiller seg ut med sterk negativ utvikling.

Dette er statistiske undersøkelser. Det er store forskjeller mellom bygdene, skriver forskerne. De trekker i hovedsak de samme konklusjonene som Egelund: Nedleggelsen av skolen er ikke årsak til tilbakegangen i bygda, men resultatet av en tidligere tilbakegang. Skolene i undersøkelsen har hatt fallende elevtall lenge før de ble lagt ned. Det samme gjelder folketallet.

En nærmere undersøkelse av seks skolenedleggelse konkluderer med at skolenedleggelsen i alminnelighet vil få noen negative konsekvenser på lengre sikt:

- ▶ Foreningslivet i bygda stagnerer ved at aktiviteter flyttes til de nye skolene
- ▶ Flere vil velge barnehage utenfor bygda

Dagligvarehandelen er lite påvirket av skolenedleggelsen. Handlemønsteret styres av mange andre, langt viktigere faktorer. Forskerne mener disse faktorene bidrar til å trekke innbyggere til bygda:

- ▶ Nærhet til arbeidsplassen og byen
- ▶ Naturverdier
- ▶ Kommunens arealpolitikk
- ▶ Gode kommunikasjoner
- ▶ Kulturelle ressurser i bygda, vanskelig å måle

Åtte nedleggelse i 2011 (Danmark)

Forskerne undersøkte de samfunnsmessige konsekvensene av at 8 av 17 grunnskoler i kommunen Tønder ble lagt ned samtidig i 2011. Undersøkelsen er avgrenset til effekten på folketallet i skolekretsene. Undersøkelsen ble gjort i 2021. Datagrunnlaget er offentlig befolkningsstatistikk og seks intervjuer i grender med nedlagte skoler.

Tønder kommune er en utkantkommune i Danmark. Kommunen ligger tett ved den tyske grensen i søndre Jylland. Det er den femte største kommunen i Danmark i utstrekning (1.300 kvkm) og har 37.000 innbyggere. De skolene som ble lagt ned, lå i bygder med 600-1500 innbyggere. Tønder kommune mistet innbyggere i hele forskningsperioden. Folketallet sank omtrent 6 % i perioden 2000-2010 og 6 % i perioden 2010-2020.

Undersøkelsen sammenligner befolkningsnedgangen i de nedlagte skolekretsene de ti nærmeste årene før og etter skolenedleggelse. Det vil si perioden 2000-2010 og 2010-2020. Utviklingen sammenlignes med utviklingen i de 9 skolekretsene som ikke ble rammet av skolenedleggelse.

Forskerne finner at folketallet i kretsene med nedleggelse utviklet seg 7,6 % dårligere enn folketallet i de kretsene som ikke ble rammet av skolenedleggelse og i perioden før skolenedleggelse. Forskjellen mellom bygdene med og uten skolenedleggelse ble først statistisk signifikant seks år etter nedleggelsen av skolene. Forskerne konkluderer med at bygdene uten

skole blir mindre attraktive plasser å bo. Denne effekten viser seg ikke umiddelbart etter skolene legges ned. Innbyggerne i de bygdene som rammes, sitter med hus som er vanskelig å få solgt. De som vil flytte til bygda, har vanskelig å få lån. Finansieringsproblemene forsinker effekten av skolenedleggelse, skriver forskerne.

Kilde: Jens F L Sørensen, Gunnar L H Svendsen, Peter S Jensen, Torben D Schmidt: «Do rural school closures lead to population decline?» i Journal of Rural Studies, 87, 2021.